

Fra svag til stærk

- *En undersøgelse af hvordan der kan arbejdes med såkaldte ressourcesvage individer og derigennem styrke dem.*

Aalborg Øst dagen, <http://www.9220.dk/default.aspx?m=2&i=97>

Rapportens samlede antal tegn
(med mellemrum & fodnoter): 190.147
Svarende til antal normalsider: 79,23

Vejleder: Ulla Böwadt

10. Semester, Psykologi
Speciale

Aalborg Universitet
31. Maj 2013

Studienummer: 20082225

Sofie Brund Larsen

Abstract

Following thesis draws its main attention towards how it is possible to work with so called socioeconomically disadvantaged individuals in a way that strengthen them. The empirical study towards the enlightenment of the main focus will be based upon the cooperation between employees and residents engaged in community project 9220, located in Aalborg East in Denmark

Caused by basic epistemological thinking, which is phenomenological, the focus is getting a subjective first person point of view. The research towards enlightening this specific subject of interest is therefore carried out through the research method Interpretive Phenomenological Analysis. The data has been collected through semi structured interviews with the purpose of achieving as much insight towards this phenomenon as possible. A choice was made about incorporating both employees and residents' experiences of their current cooperation. As a result of that the study includes two groups of informants containing respectively two employees and two residents in each.

The results in the forthcoming analysis of the interviews show that the residents experienced a strengthening transformation in their association with Project 9220. In relation to the employees and their role towards this, the analysis shows that three different aspects and their dynamic interaction are of importance. The mentioned aspects are respectively *genuine interest*, *focus on the residents* and *mutual and equal relations*. The aspects are perceived from four different psychological perspectives; interactionistic, community, experimental learning and existential dialectic. In the use of these perspectives, the employees' role in the residents' transformation and development can be explained by the dynamic between the employees' acknowledgement of the residents abilities giving them a feeling of as being valuable as well as the equal relationship where both sides want something from each other. This new attitude towards them, makes the residents self-reflect which enable them to incorporate new reflections on how they perceive others and own experience of themselves. Above all the interpretation showed that this was highly effective qua the employees' genuine interpersonal sympathy towards these residents and the genuine interest in these residents as human beings.

In conclusion this study shows how it is possible to strengthen so called socioeconomically disadvantaged individuals, through engaging in an equal relationship where they are met with a genuine attitude towards them, saying that they are valuable. Finally through a discussion of practical use of the before defined way of working it becomes clear that it involves two different levels; the acknowledgement and equality which are both possible to professionalize. The second level concerns the aspect of being genuine which is something that occurs naturally and not something that can be forced.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	1
PROBLEMFORMULERING	2
TIDLIGERE FORSKNING OG NUVÆRENDE VIDEN OM EMNET	3
AFGRÆNSNING	4
METODE	7
OPGAVENS GRUNDLÆGGENDE EPISTEMOLOGI	7
VALG AF METODE	8
IPA (INTERPRETIVE PHENOMENOLOGIAL ANALYSIS)	8
<i>Historie og oprindelse</i>	8
<i>IPA som metode og brugen af denne i pågældende speciale</i>	11
Subjektivitet vs. Fortolkning.....	11
Informantgrupper	13
Fraværet af hypoteser.....	13
Empiri uden indflydelse fra teori og anden viden	15
FORFORSTÅELSER	16
<i>Forhåndsviden</i>	16
ABCD (Asset Based Community Development)	17
AI (Appreciative Inquiry)	17
Statistisk og faktisk viden omkring området og beboerne	17
<i>Hypoteser</i>	18
<i>Antagelser</i>	19
ETISKE OVERVEJELSER	20
DET SEMISTRUKTUREREDE INTERVIEW	21
INTERVIEWGUIDE	23
INTERVIEWPERSONER.....	24
TRANSSKRIFTION	25
ANALYSE	26
DATAANALYSE	28
ANALYSE AF INTERVIEW 1	28
FREMSTILLING OG BEGRUNDELSE AF UDLEDNINGEN AF DE ENDELIGE TEMAER.....	31
<i>Beboernes udvikling i forhold til selyfølelse og livsindhold</i>	31
<i>Udgangspunkt i beboernes styrker og ressourcer</i>	33
<i>Den ligeværdige og gensidige relation</i>	35
<i>Genuin lyst og interesse</i>	38
<i>Opsamling</i>	40
METODEDISKUSSION	43

VALIDITET OG RELIABILITET	43
FEJLKILDER OG PÅVIRKNINGER	45
METODENS SAMSPIL MED INFORMANTERNE	48
TEORETISK TOLKNING OG DISKUSSION.....	50
INTERAKTIONISTISK PERSPEKTIV	51
COMMUNITY PSYKOLOGISK PERSPEKTIV	53
LÆRINGSTEORETISK PERSPEKTIV	55
EKSISTENTIETLT OG DIALEKTISK PERSPEKTIV	57
DISKUSSION AF DE ENDELIGE TEMAER SET I LYSET AF DE FORSKELLIGE PERSPEKTIVERS TOLKNINGER	60
<i>Genuinheden i arbejdet.....</i>	61
<i>Udgangspunktet i beboerne og den affødte anerkendelse .....</i>	62
<i>Ligeværdighed, gensidighed og anerkendelse .....</i>	64
<i>Transformationens konstitution .....</i>	65
<i>Opsamling.....</i>	66
GENUINITETENS NATUR	67
BETYDNINGEN AF DE VALGTE PERSPEKTIVER	69
ANVENDELSESDISKUSSION.....	71
PERSPEKTIVERING	76
METODE.....	76
TEORI.....	77
VIDERE ARBEJDE.....	78
INTERVIEWANALYSER OG UDLEDNINGEN AF DE ENDELIGE TEMAER.....	79
<i>Interview 2 .....</i>	79
TEMAERNE FRA DE TO INTERVIEWS MED PROJEKTMEDARBEJDERNE	82
<i>Interview 3 .....</i>	82
<i>Interview 4 .....</i>	85
UDLEDNING AF DE ENDELIGE TEMAER	91
PROCESBESKRIVELSE	92
PENSUMOPGØRELSE	94

Indledning

Bydelen Aalborg Øst og dens beboere kan ses og opfattes på mange forskellige måder alt efter hvilken kikkert, der anvendes. Bl.a. forekommer der netop oplevelser af og holdninger til Aalborg Øst som en bydel, der ikke anses som værende yderst attraktiv at være bosiddende i (Skjøtt-Larsen, 2008, p. 21). Dette kan muligvis ses i sammenhæng med, at en del af Aalborg Øst også figurerer på den såkaldte Ghettoliste, der udarbejdes ud fra kriterier omhandlende det procentviseantal af henholdsvis indvandrere og efterkommere, personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet og personer dømt for kriminalitet (Liste over særligt udsatte boligområder, 2012). På den måde kan Aalborg Østs beboersammensætning anses som præget af en form for resourcesvaghed, hvilket der også gives et billede af i en statistisk oversigt over områdets indbyggere, sammensat af de forskellige boligforeninger i Aalborg Øst, der netop viser en stor andel af bl.a. arbejdsløse og førtidspensionister og eneforsørgerfamilier (Boligforeningerne Himmerland, Fjordblink, Vanggården, Lejerbo og Aalborg Kommune, 2007, p. 16). På samme måde lægger gennemsnitsindkomsten i Aalborg Øst ca. 15 % under gennemsnittet for hele Aalborg kommune (Skjøtt-Larsen, 2008, p. 10).

Igennem denne kikkert er det derfor ikke mærkværdigt, at beboerne i Aalborg Øst kan blive opfattet som resourcesvage, hvilket jeg tillige gik ind med en forestilling om, igennem mit eget virke i lokalområdet. Igennem min egen tilknytning til den boligsociale indsats, projekt 9220, blev denne forestilling dog gjort slemt til skamme. I stedet fandt jeg mig selv omgivet af ildsjæle, ivrige og engagerede mennesker, der var præget af et enormt overskud og brugte en stor del af deres fritid på at være aktive i lokalområdet. Disse personer var stadig kendetegnet af flere af de forskellige førnævnte karakteristika, der kunne give dem betegnelsen ”resourcesvage”. Det igangsatte derfor en personlig undren og interesse i hvordan projekt 9220 havde været i stand til at gå ud over de grundlæggende vilkår disse personer er underlagt, og i stedet gøre dem til stærke ressourcer, både for Aalborg Øst som lokalområde, men også som individ.

I projektet anvender de som udgangspunkt den ressourceorienterede metode, Asset-Based Community Development (Boligforeningerne Himmerland et al., 2007, p. 4), der indeholder en tankegang om, at et lokalsamfund kan opbygges og udvikles

---

igennem dets egne ressourcer. Dermed arbejdes der inden for denne tilgang med et perspektiv, der anser både lokalsamfundet og det iboende individ, som entiteter, der indeholder styrker og ressourcer fremfor det de mangler (Diacon & Guimarães, 2003, p. 3). Derudover bruger de også metoden AI (Appreciative Inquiry), der er et samtaleværktøj, der på samme måde fokuserer på at tage udgangspunkt i klienten, eller i dette tilfælde beboeren, på en åben, anerkendende og accepterende måde (Cooperri-der & Srivastva, 1987, p. 161ff). På den måde indtager og arbejder de forskellige projektmedarbejdere ud fra en anerkendende tilgang til både lokalområdet og det enkelte individ og dets situation.

Inkluderet i den pågældende undren, figurer der derfor også spørgsmål om-handlende hvorvidt den ressourceorienteret og anerkendende måde at arbejde på, som værende grundlæggende for transformationen af disse individer til ressourcer. I så fald hvad er det præcist i disse metoder, der går ind og bevirker dette? Hvordan kan beboernes eventuelle udvikling i forhold til ressourcefuldhed ses i forbindelse med projektmedarbejderne og deres arbejde? Den pågældende undren skaber derfor en interesse i at undersøge hvorvidt og hvordan det i det hele taget er muligt at underbygge en så stor transformation hos mennesker, der muligvis også definerede og opfattede sig selv som mindre ressourcestærke. Og dermed vil denne undersøgelse også umiddelbart indeholde et fokus på om disse personer overhovedet selv oplever denne transformation samt i så fald hvordan og hvad der så opleves som værende grundlæggende for denne, for at kunne udlede lige netop hvad det er i projektmedarbejdernes arbejde, der virker.

Problemformulering

Hele den førnævnte oplevelse i Aalborg Øst og arbejdet med både projekt 9220 og beboere i området, har dermed dannet følgende undren, der opsummerende og sammensluttende udleder en problemformulering i form af;

Hvordan kan der arbejdes med såkaldte ressource svage mennesker på en måde, der gør dem ressource stærke?

Formålet med denne undersøgelse vil derfor være at belyse både beboernes, men også projektmedarbejdernes oplevelse af hvordan og hvorledes denne transfor-

---

mation eventuelt sker i forbindelse med deres tilknytning til projektet og derudfra udlede hvad, der i projektmedarbejdernes arbejde kan anses som værende medskabende til eller grundlæggende for denne. Ved netop at konkretisere dette vil det kunne bidrage til fremtidigt arbejde inden for både boligsociale projekter, men også i andet psykologisk arbejde med personer, hvor denne problemstilling er relevant.

Da grundlaget for denne undren er hentet i tilknytningen til Projekt 9220 synes det påliggende at lade undersøgelsens empiri tage udgangspunkt heri.

Tidligere forskning og nuværende viden om emnet

Dette afsnit vil indeholde en kort gennemgang af studier og projektresultater, der fremstår som relateret til denne opgaves undersøgelse.

I forhold til netop hvordan, der kan arbejdes ressourcestyrkende med individer, findes der ikke decideret nogen undersøgelser omhandlende dette, til gengæld findes den nævnte tankegang omkring at arbejde ressourcebaseret, ABCD. Denne er skabt af John P. Kretzmann og John L. McKnight og baseret på tre årtiers forskning i udvikling af lokalområder (Kretzmann & McKnight, 2005, p. 31), indeholdende interviews med beboere, foreninger og projekter i ghettoområder i hele USA (Jørgensen, Paldam & Søgaard, 2008, p. 7). Denne forsknings omdrejningspunkt har dog været hvad, der virker i udviklingen af boligområder og ikke hvad, der virker i forhold til det enkelte individ. Derpå har der i denne forskning overordnet figureret et fokus på hvordan der kan arbejdes med en styrkelse af individet i forbindelse med formålet om at udvikle lokalområdet.

En anden tendens inden for styrkelse af lokalområder gennem de iboende individer er gennem den nævnte metode, AI. Her er projektet Imagine Chicago ledt af Bliss Browne, en succeshistorie, hvori både de enkelte individer og lokalområdet styrkes gennem brugen af den anerkendende samtale (Browne, 2004). Dette projekt fremlægger derfor anerkendelse som en afgørende faktor i forhold til en styrkende udvikling, både af det enkelte individ og dets lokalområde. På samme måde er projekt Byen i Balance i et lokalområde i Vejle, ligesom projekt 9220, udført på baggrund af begge fremgangsmåder, hvor der også fokuseres på det anerkendende og ressourcebaserede aspekt som udviklende (Jørgensen, Paldam & Søgaard, 2008). Igen fokuserer disse projekter og den udledte viden, af hvordan der kan arbejdes styrkende, mestendels på det overordnede billede af lokalområdet og mindre på det

---

enkelte individ alenestående. Derpå går hverken undersøgelserne eller projekterne ind og kigger på den konkrete relation imellem medarbejder og beboer, og derfor kan de heller ikke sige noget uddybende omkring hvad, der egentligt sker på mikro-plan i et sådant samarbejde og hvordan en sådan konstellation bliver udviklende. På samme måde er den erfaring og viden omkring hvordan der kan arbejdes styrkende, i højere grad pragmatisk funderet.

Uden for projektverdenen forelægger der almindeligvis kun viden omkring dette emne inden for den terapeutiske verden, der netop fokuserer på, at hjælpe et individ, der oplever en mangel på den ene eller den anden måde, igennem en udviklende relation. Her forsøger bl.a. Sverker Belin (2010) og Irving D. Yalom (2009) at videregive deres pragmatiske erfaringer om hvordan terapeuten kan bruge sig selv i det udviklende arbejde med klienten. Igen er denne viden knyttet til terapiens verden og hvordan der generelt kan arbejdes med såkaldte resourcesvage adskilt fra det terapeutiske rum, siger den derfor ikke specifikt noget om.

På den måde foreligger der en stor del viden om hvordan der både kan arbejdes med individer i forhold til at forbedre deres lokalområde og om hvordan man i det terapeutiske rum kan styrke et individ. Der opstår derfor en mangel på viden i spændet imellem disse, der i højere grad er fokuseret på hvordan der i det generelle og daglige møde med såkaldte resourcesvage, kan arbejdes med dem på en måde, der styrker dem.

Afgrænsning

Til forskel fra de nævnte undersøgelser og projekter i forrige afsnit, er den nærværende opgaves interesse derfor helt konkret rettet imod, hvordan projektmedarbejdernes arbejde har indflydelse på den eventuelle transformation beboerne oplever, og fokus er derfor på hvad det er, der sker i rummet imellem disse parter. Samtidig med, at der stadig er en bevidsthed om, at der er andre aspekter, der kan spille ind, hvilket også vil blive medtænkt i udførelsen af undersøgelsen. Disse mulige andre aspekter vil derfor blive anerkendt, men vil ikke være i fokus og behandlingen af dem, vil blive afgjort af deres betydning i forhold til den pågældende problemstilling.

Undersøgelsens fokus er også primært på hvad det er, der virker i dette arbejde og medmindre de forskellige informanter selv anser og nævner det, der ikke virker, som betydningsfuldt, vil dette ikke blive berørt i samme grad. Dette valg tages på

---

baggrund af undersøgelsens formål i form af, at resultaterne skal kunne anvendes i fremtidigt psykologisk arbejde og her forekommer det netop som mere konstruktivt at vide hvad, der virker, frem for det modsatte. Desuden tages valget også med en bevidsthed om, at udledningen af hvad der virker, også vil skabe et implicit billede af hvad der ikke virker og disse mere negative aspekter vil derfor ikke blive ignoreret, men i stedet blive brugt i forhold til at klargøre hvad, der virker. I forhold til dette opstår problemet omkring hvem, der egentlig kan vurdere hvad det er, der virker. Som vist i de berømte Hawthorne studier er det, der opfattes som virkningsfuldt ikke altid det, der rent faktisk viser sig at være det (Hollway, 1991, p. 69ff). På samme måde kan dette også være gældende i dette henseende, beboerne og projektmedarbejderne kan hver især have en opfattelse af, hvad der i deres samarbejde er medskabende til beboernes transformation, men set ude fra kan der spille nogle helt andre faktorer ind. På trods af dette er den beskrevne interesse i høj grad fokuseret på at undersøge hvad det er i det praktiske arbejde med disse personer, der virker og det forekommer derfor påliggende at indsamle viden om hvad både de personer, der udfører dette arbejde oplever som virksomt og det samme i forhold til de personer, det er rettet imod.

Derpå vil fokus ligge på både projektmedarbejdernes og beboernes oplevelse af hvad der virker og hvad der bidrager til denne eventuelle transformation og først senere vil dette blive vurderet i forbindelse med hvad teorierne og metoderne antager som værende gældende. Teorier og metoder kan netop have mange antagelser og indeholde postulater omkring hvad der virker, og hver teori og metode har derfor hver især deres forskellige opfattelser af dette. Det antages derfor som relevant først og fremmest at tage udgangspunkt i de involveredes oplevelser af samarbejdet.

Dette afspejler også undertegnede personlige erkendelsesinteresse, der anser relevant psykologisk viden, som hentet i det enkelte individs subjektive oplevelse og opfattelse. Derfor indtages der i denne undersøgelse, en grundlæggende fænomenologisk tankegang, der tager afsæt i humanvidenskaben og har det særligt menneskelige, netop subjektiviteten, som genstandsfelt (Christensen, 2005, p. 131). En sådan tilgang kan dog også have sine begrænsninger, her igen i forbindelse med diskussionen omkring hvem, der egentlig kender den virkelige sandhed omkring det undersøgte fænomen. For kan et subjektivt syn på et specifikt fænomen siges at være sandheden omkring det og ikke blot fremstille en forskruet opfattelse? Og kan videnskabeligt funderet psykologisk teori i højere grad formå at vurdere hvad, der sker i samarbejdet

---

mellem beboerne og medarbejderne, frem for deres egne oplevelser. Som nævnt tidligere eksisterer der dog en personlig antagelse om, at de personer, der oplever samarbejdet må være i besiddelse af en vigtig viden om hvad, der sker i det interpersonelle rum og hvordan beboernes transformation kan ses som affødt igennem dette. Dermed vil opgaven ikke søge at fremsætte en objektiv vurdering, men i stedet fokusere på de implicerede parters oplevelse og opfattelse. Derpå vil undersøgelsen, igennem interviews med personer med denne viden, være rettet imod at afdække hvad, der i arbejdet med såkaldte resourcesvage mennesker kan skabe grobund for en ressourceorienteret transformation.

Den anvendte epistemologi og metode vil blive uddybet i efterfølgende afsnit, samt den videre diskussion omhandlende betydningen af anvendelsen af disse.

Metode

I dette afsnit vil der forekomme en gennemgang af hvilken metode, der anvendes for at belyse den pågældende problemformulering og derudover også refleksioner i forbindelse med brugen af denne og ikke andre metoder, samt hvilke tanker, der ligger til grund for både valget og anvendelsen af det førnævnte.

Opgavens grundlæggende epistemologi

Som nævnt antages der i dette projekt et fænomenologisk synspunkt, der figurerer inden for humanvidenskaben, hvilket indebærer en erkendelsesinteresse, der kan defineres som hermeneutisk, da erkendelse opfattes som forekommende gennem sproget, og fortolkning menes derfor at være en hovedinteresse her indenfor (Christensen, 2005, p. 130).

Til forskel fra de kvantitative metoders søgen efter lovmæssigheder gennem sammenligning af data, er fortolkning en kvalitativ videnskabelig forskningsproces og vil i sig selv behandle materialet særskilt (ibid., p. 131). Psykologien som humanvidenskab tillægger i forlængelse af dette også individets subjektivitet og første-persons perspektiv af deres egen livsverden og perception af denne, essentiel betydning (ibid.). Selvom individet ses som det overordnede fokus, fokuseres der dog også på individet og dets relationer imellem og dermed intersubjektiviteten (ibid., p. 137). Her inspireres psykologien som humanvidenskab af filosofen Martin Buber, der opfatter individet som tilblivende i mødet med noget andet værende (Buber, 1997, p. 13). Ifølge Buber kan individet indtage to forskellige holdninger til det værende, en Jeg-Du holdning eller en Jeg-Det, og disse holdninger udspringer af tanken omkring, at tale altid er rettet mod nogen om noget (ibid., p. 14). Jeg-Det holdningen indebærer, at individet betragter og erfarer noget som et objekt, og den anses derfor som en mere passiv holdning, hvori individet ikke forholder sig reflektivt til den pågældende genstand, men i stedet indebærer Jeg-Det holdningen blot en ren perception og betragtning. Jeg-Du holdningen indebærer derimod et vekselvirkende forhold mellem individet og noget andet værende, hvor de to værende genstande forholder sig til hinanden og derigennem bliver subjekter, og igennem dette intersubjektive rum, skaber de dermed hinanden (ibid., p. 24). Inden for denne opfattelse eksisterer individet

---

derfor kun som person gennem mødet og forståelsen af det andet værende, hvilket kun kan lade sig gøre gennem et erkendende og handlende forhold til omverdenen (Christensen, 2005, p. 137).

På den måde er den psykologiske humanvidenskab især optaget af enkeltindivids subjektivitet, men også af hvordan individet bliver til i interaktionen med andre og dermed gennem intersubjektiviteten. Denne præsentation af psykologien som humanvidenskab og dens interesser og genstandsfelt, afspejler således også undertegnedes tankegang og er derfor også medvirkende til efterfølgende valg i forhold til metode og yderligere aspekter i forbindelse med belysningen af den pågældende problemformulering.

Valg af metode

Med udgangspunkt i den nævnte antagede epistemologiske tankegang, ønskes det derfor at forstå et fænomen gennem et subjektivt førstepersons perspektiv. Her fremstår især metoden Interpretive Phenomenological Analysis (IPA) som adækvat i forhold til disse krav. Denne søger netop, gennem beskrivelse og fortolkning, at klarlægge hvordan individet subjektivt oplever dets egen livsverden, hvilket stemmer overens med den førnævnte hensigt. Derudover består dataindsamlingsmetoden inden for IPA som oftest af semistrukturerede interviews (Langdridge, 2007, p. 110), hvilket derfor også vil understøtte muligheden for at opnå et detaljeret subjektivt synspunkt på det, der ønskes undersøgt.

Valget er denne metode vil yderligere blive understøttet i efterfølgende afsnit, der vil indeholde en beskrivelse af hvilken fremgangsmåde og tankegang den indeholder og samtidig hvordan det kan bruges i denne undersøgelses sammenhæng.

IPA (Interpretive Phenomenological Analysis)

Historie og oprindelse

IPA har som metode, sine rødder helt tilbage fra filosofen Edmund Husserls søgen efter at fastslå et fundament for erkendelse af viden gennem en analyse af hvordan objekter fremstår for individet gennem dets oplevelse af dem (Langdridge, 2007, p. 11). Denne tanke blev videreført af flere i forbindelse med interessen for de specifik-

---

ke aspekter i den menneskelige oplevelse af deres livsverden, der defineres som den verden individet møder i hverdagslivet og den oplevelse af verden, der fremtræder umiddelbart og direkte inden den menneskelige refleksion og meningsdannelse (Tanggaard & Brinkmann, 2010, p. 31). Dette blev dermed grundlaget for det, der i dag kendes som fænomenologi (Langdrige, 2007, p. 11). Det efterfølgende arbejde tog forskellige retninger hvor de mest fremtrædende kan karakteriseres som henholdsvis den eksistentielle og den hermeneutiske. Førstnævnte er defineret igennem et fokus på konceptet omkring menneskets livsverden og hvordan dets oplevelser tager afsæt i denne (ibid., p. 23), hvor den hermeneutiske i højere grad har et fokus på vigtigheden af fortolkningen af selve meningen af menneskets oplevelser af livsverdenen (ibid., p. 41).

Gennem det videre arbejde med Husserls idéer, er de grundlæggende aspekter fra hans oprindelige tanker stadig gennemgående. Dette omhandler bl.a. konceptet omkring intentionalitet, som han anser som nøgleaspektet i forhold til bevidstheden. Når individet er bevidst, er det ifølge Husserl altid bevidst om noget, men dette ”noget” er dog ude i verden frem for inde i hovedet som en projektion. Dermed er fokus på hvordan bevidstheden rettes ud i verden, hvor den intentionelt relaterer til objekter i livsverdenen, og ikke på hvad, der foregår inde i hovedet på individet. I forbindelse med denne tankegang anvendes der to begreber, noema og noesis, der er defineret som henholdsvis oplevelsen af objekter udelukkende som de fremstår og oplevelsen af dem når bevidstheden rettes imod dem (ibid., p. 13ff). Der er i denne tankegang derfor forskel på om individet blot iagttager et fænomen eller om der tages stilling til fænomenet. Når der tages stilling til fænomenet strækker individet dets bevidsthed ud i verden og sindet bliver inden for denne forståelse derfor noget, der anses som tilgængeligt for udefrakommende frem for noget privat for det enkelte individ (ibid., p. 14).

Et andet gennemgående koncept omhandler begrebet epoché, der er defineret ved den proces hvor forskeren forsøger at abstrahere fra egne forudindtaget meninger og holdninger, der kunne eksistere omkring det undersøgte fænomen (Husserl, 1931). Ifølge Husserl lever mennesket livet med en naturlig attitude hvorigennem det oplever verden ud fra dets grundlæggende antagelser omkring denne. Denne naturlige attitude vil forskeren dermed også automatisk være underlagt og dermed kan visse aspekter være gemt for dennes udsyn. Epoché har dermed til formål at gøre forskeren opmærksom på disse grundlæggende antagelser og afføde en højere grad af kritisk

---

bevidsthed overfor disse, hvilket bør medføre muligheden for at fokusere på objekterne som de fremtræder (ibid.). Epoché kan betegnes som suspensionen af vores naturlige attitude, der i forbindelse med en vurdering af materiale, ifølge Husserl, skal kombineres med den fænomenologiske reduktion, der består af beskrivelse, horisontalisering og verificering. Beskrivelse foregår gennem nedskrivelse af materialet, hvorefter horisontalisering omhandler at arbejde med denne nedskrivning med henblik på at beskrive den unikke individuelle oplevelse, der gives udtryk for, uden at begynde at skabe hierarkier over hvad, der er mest betydningsfuldt, men derimod behandle data ligeværdigt. Dette ses også i forbindelse med opfattelsen af, at essensen af oplevelsen skal findes i det overordnede billede. Efter denne del af processen kan den hierarkiske inddeling og meningsdannelse så begynde at tage form og ved at gå tilbage i nedskrivelsen, her transskriptionen, og tjekke om det udledte stemmer overens med konteksten foretages verifikationsprocessen (Langdridge, 2007, p. 18f).

Igennem både epoché og den fænomenologiske reduktion er det ifølge Husserl muligt at opnå en transcendentale refleksion, der befrier mennesket fra dets naturlige indstilling og derimod skaber en bevidsthed omkring dets eget bidrag til det billede, der skabes af fænomenet (Zahavi, 2003, p. 22). Og gennem det transcendentale ego, der er tilbage, er det netop muligt at beskrive fænomenet både ud fra den rene perception, men også gennem bevidstheden, og med så mange detaljer som muligt. Disse processer skaber også i fællesskab det, der kan anses som grundlæggende for formen af mange af de fænomenologiske metoder, inklusiv IPA (Langdridge, 2007, p. 21).

I det videre arbejde med Husserls idéer blev tanken omkring epoché og den fænomenologiske reduktion dog kritiseret af bl.a. Martin Heidegger og Maurice Merleau-Ponty. Heidegger stiller sig som modstander af Husserls idé om, at mennesket totalt kan adskille sig selv fra den verden de lever i og kan dermed, ifølge ham, heller ikke anskue fænomener uden at være påvirket af den omkringværende historiske og kulturelle kontekst. Derfor anser Heidegger ikke beskrivelse som nok, men påpeger, at der også må finde en form for fortolkning sted. Han er på den måde mere optaget af fortolkningen af meningen af fænomener i deres fremtrædelse, ud fra en position der altid tager udgangspunkt i fænomenerne dem selv, frem for blot en ren beskrivelse af dem (ibid., p. 27ff). Merleau-Ponty stiller sig som tilhænger af den fænomenologiske reduktion, men fremsætter dog en opfattelse af, at det ikke er muligt at indtage dette "Guds perspektiv" som Husserl advokerer for (ibid., p. 36). Heidegger og

---

Merleau-Ponty kan begge kategoriseres som inden for den eksistentielle gren af fænomenologien, dog blev Heideggers tanker omkring fortolkning grundlæggende for en mere hermeneutisk fænomenologi.

Inden for denne gren anses især Hans-Georg Gadamer og Paul Ricoeur som frontmænd (ibid., p. 41). Gadamer var i lighed med Heidegger bl.a. optaget af, at al forståelse og erkendelse er historisk og kulturelt betinget og derudover, at forståelse er grundlaget for den menneskelige eksistens. Denne forståelse ser han som skabt gennem sproget og dermed også igennem samtalen og det er derfor her verden blotlægges (Gadamer, 2004, p. 363f). Ifølge Gadamer er selvforståelsen central for den endelige forståelse fordi, der altid tales ud fra et grundlag kommende fra det enkelte menneskes historie og kultur, hvilket derfor betyder, at forståelse dermed vil være bestemt af forforståelser. Al forståelse bliver derfor et produkt af den akkumulerede viden mennesket samler omkring det pågældende fænomen, der forsøges forstået (ibid., p. 374). Ricoeur er i højere grad koncentreret omkring fortolkningen af tekst, men anser på samme måde som Gadamer, forståelse som opstået gennem sproget, men også individets væren-i-verden som forud for forståelse (Langdridge, 2007, p. 43).

Alle disse tanker er på forskelligvis både grundlæggende og betydningsfulde i forhold til den fænomenologiske tankegang. I forbindelse med denne undersøgelse forekommer der dog egne tanker og overvejelser i forhold til hvordan disse bruges og hvilke implikationer disse indebærer. Dette vil derfor blive behandlet i de efterfølgende afsnit.

IPA som metode og brugen af denne i pågældende speciale

Subjektivitet vs. Fortolkning

IPA udspringer af mange af de tanker, der blev udtænkt inden for det fænomenologiske felt, men kan overvejende kategoriseres som inden for den hermeneutiske gren af fænomenologien grundet denne metodes inkorporering af fortolkning som en del af analysen af data. Overordnet er hovedfokus dermed på hvordan individet perciperer og oplever et bestemt fænomen og hvilken betydning denne oplevelse har, hvilket netop udledes igennem fortolkende tematisering (Langdridge, 2007, p. 107). Og på samme måde anvendes der også afsluttende psykologisk teori i forbindelse med re-

---

sultatet af tematiseringen i forhold til at fortolke og forstå tekstens mening (ibid., p. 112).

På den måde opstår der i anvendelsen af denne metode også et paradoks imellem værdien og troværdigheden af den individuelle oplevelse og den teoretiske objektive forståelse af fænomenet. Den fænomenologiske tankegang, der er udgangspunktet for IPA, tillægger på den ene side den rene subjektive oplevelse en uomtvistelig sandhedsværdi, men samtidig indlemmes der gennem den hermeneutiske gren, en værdi af fortolkning fra både forskerens og videnskabelig teoris side af. På den måde opstår igen den nævnte og uundgåelige diskussion omkring hvor sandheden befinder sig og hvordan den bedst muligt kan udledes?

Denne diskussion forholder Kvale & Brinkmann sig også til og pointerer, at hvis der ledes efter en endelig og gyldig mening i forhold til interviews, må der også være en bagvedliggende antagelse om, at der ude i verden eksisterer faste klumper af mening, der kan opdages og derefter udtrækkes af forskeren, blottet for nogen form for indflydelse fra dennes side af (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 240). Dermed medtages der ikke i denne tankegang, det faktum, at interviewet er en interpersonel situation hvori, der indgår to parter, der sammen konstruerer den viden, der udledes og derfor er det ikke muligt at vurdere hvem, der ejer de forskellige udsagn og dermed også bestemmer disses meninger, og det vil derfor ikke være muligt at bedømme den ”virkelige” mening, at disse udsagn (ibid.). På den måde bliver det i højere grad vigtigt at kunne se den udledte viden fra interviews som havende forskellig mening alt efter øjnene, der ser.

Dette ses også ud fra de forskellige fortolkningskontekster som Kvale & Brinkmann også fremsætter. I forhold til en fortolkning af en tekst er der forskel på hvad selve interviewpersonen oplever som et specifikt udsagns mening, hvad der kan tolkes gennem en kritisk commonsense forståelse og hvordan det kan tolkes ud fra en teoretisk forståelsesramme (ibid., p. 238). Informanten benytter sig derfor af deres selvforståelse i fortolkningen af deres opfattelse af interviewets mening, hvor det gennem de andre fortolkningskontekster er muligt at opnå andre fortolkninger og dermed udarbejde en analyse, der går ud over informantens selvforståelse og derigennem afdækker flere lag af interviewets mening. En implikation ved interviewsituationen, der også vil blive behandlet senere hen, er også informantens og forskerens forskellige udgangspunkter og dermed også forskellige måder af definere og sprogliggøre specifikke ting. Det ord en person vil bruge om noget, vil en anden per-

---

son bruge om noget andet, og ved at kunne anvende flere forskellige fortolkningskontekster bliver det muligt at kunne overkomme denne mulige forhindring i meningskondenseringen og IPA's hermeneutiske præg anses derfor her som en fordel og der indtages således i høj grad en hermeneutisk fænomenologisk tilgang til denne undersøgelse.

Informantgrupper

Grundlæggende vælges det som udlagt at følge IPAs overordnede principper, dog med forbehold ved visse punkter. Et af disse punkter er bl.a. i forhold til, at IPA ofte anvendes i forbindelse med undersøgelse af en nogenlunde specifik gruppes oplevelse af et bestemt fænomen (Langdridge, 2007, p. 110). I netop denne undersøgelse vælges det dog at fokusere på to specifikke gruppers oplevelse af et enkelt fænomen, for at kunne udlede et klarere billede af hvad, der helt specifikt er betydningsfuldt i forhold til at arbejde på en måde, der understøtter en ressourcefuld transformation. I dette samarbejde figurerer der som omtalt to parter og der eksisterer derfor en mulighed for, at fx projektmedarbejderne oplever at noget i deres arbejde er virksomt, men at beboerne egentlig ikke anser dette som betydningsfuldt for deres eventuelle udvikling i forhold til at blive mere ressourcestærke. Derfor anses det som påliggende at inddrage begge synspunkter for at give det fulde indblik i hvad, der kan anses som virksomt i denne sammenhæng. Dette skal dog ikke forstås på den måde, at det ene eller det andet synspunkt ville have mindre værdi i sig selv, men blot, at det vurderes som vigtigt at få et indblik i begge synspunkter.

Fraværet af hypoteser

Et andet punkt i IPA, der afviges fra, er fraværet af hypoteser. I forlængelse af epoché konceptet arbejdes der inden for denne metode ikke med prædeterminerede arbejdshypoteser, men med et mere generelt spørgsmål, der ønskes undersøgt. (ibid., p. 107). Som regel vil der dog i forbindelse med foretagelsen af en undersøgelse altid figurere personlige hypoteser om hvilke resultater undersøgelsen vil udlede og derudover også hvad der lægger til grund for disse resultater, altså prædannede hypoteser om meningen af det endnu ikke eksisterende data. Dette vil specielt ikke kunne undgås i situationer hvor undersøgelsen samt forskningsinterviews udføres på baggrund af forskerens interesse, hvilket dermed vil indebære, at forskeren på den ene

---

eller anden måde må have gjort sig tanker omkring det personen vil undersøge (Tanggaard & Brinkmann, 2010, p. 37). Allerede i forskerens valg af emne for en undersøgelse, vil der dermed være en slags forudindtagethed og nogle bagvedliggende tanker overfor det, der ønskes undersøgt.

På samme måde pointeres det som nævnt også af Gadamer, at forståelse tager afsæt i de allerede eksisterende forestillinger af verden. Dette ses i hans opfattelse omkring hvordan forståelse foregår cirkulært, også kaldet den hermeneutiske cirkel. Her fremsætter han en opfattelse af, at det kun er muligt for individet at erkende og forstå noget, fordi det har visse forforståelser. Ved læsningen af en tekst fremkommer den første mening kun fordi, at individet allerede har præfabrikeret et udkast til meningen af teksten inden læsningens start. På trods af dette vil den endelige forståelse af teksten blive gennemgående revideret gennem læsningen, da meningen af teksten løbende vil blive uddybet (Gadamer, 2004, p. 254). Gadamer påpeger også pointen omkring, at det derfor ikke er hensigtsmæssigt at forsøge at eliminere tilstedeværelsen af forforståelser, men i stedet fremhæve dem overfor sig selv og dermed igangsætte en proces hvori det bliver muligt at være kritisk overfor dem og stille disse forudindtagede meninger op imod det, der forefindes (ibid., p. 256).

På samme måde omtaler Kvale & Brinkmann også principperne omkring brugen af hermeneutisk tolkning. De fremsætter en forståelse af, at den hermeneutiske cirkel ikke skal anses som værende af ond art, men i stedet som konstruktiv. Ved netop at træde ind i cirklen på den rigtige måde, bliver det derigennem muligt at kunne anvende den i forhold til at opnå en dybere forståelse af tekstens mening (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 233). Dette kan forstås som, at gennem indtagelsen af en bevidsthed omkring hvad man som forsker medbringer af viden og grundlæggende antagelser, vil dette kunne bruges bl.a. i forhold til at undgå brugen af disse i indsamlingen af data, men også i forhold til at holde det op imod de udledte resultater for på den måde at højne undersøgelsens validitet. På den måde bruges de som redskaber i undersøgelsen, frem for at forsøge at ignorere eller sætte parentes om dem, som Husserl advokerer for. Det vælges derfor, med inspiration fra Gadamer og Kvale & Brinkmann, at være eksplicit omkring det jeg selv som forsker medbringer til denne undersøgelse, for derigennem at opnå en opmærksomhed på de forudindtagede holdninger og attituder såvel som hypoteser, der kan figurere i forhold til det undersøgte fænomen. Dette gøres gennem identifikation og nedskrivelse af de allerede eksisterende hypoteser omkring undersøgelsen, inden starten af denne.

Empiri uden indflydelse fra teori og anden viden

Derudover sværger IPA som metode også til en induktiv fremgangsmåde, hvilket betyder, at en undersøgelse ikke ledes frem af teori, men af empiri og erfaringer, der derefter udledes noget generelt ud fra (Christensen, 2005, p. 31). Dermed advokeres der for, at psykologisk teori først bliver bragt i spil i sidste del af analysen for netop ikke at lede empirien, så den udformes til at passe med eller bliver influeret af den pågældende teori. Igen kan dette til sin vis opnås da det ikke er noget problem at undgå at læse litteratur i forbindelse med emnet, dog anses det som umuligt at eliminere og sætte en total parentes omkring den teori, der er gennemgået i løbet af studiet og den viden, der er udledt gennem tilknytningen til projektet og kendskabet til de grundlæggende metoder og teorier, der anvendes her inden for. Igen kan Gadammers pointe bringes i spil, samt egne tidligere erfaringer med kvalitative undersøgelser, hvor det har været fordelagtigt at have en viden omkring det undersøgte fænomen, for derved at sikre, at samtlige relevante aspekter i forhold til fænomenet, bliver efterladt undersøgt. Og selvom dette står lidt imod både IPA og fænomenologiens opfattelse, pointeres det også af andre kvalitative forskere, at det selvfølgelig er en fordel at indtage en vis naivitet med ind i interviewsituationen, men at dette bør være forenet med forhåndsviden.

”Det er sandt, at et åbent sind og ”bevidst naivitet” (Kvale & Brinkmann, 2009) fra interviewforskerens side kan være en frugtbar indstilling, der tillader informanten at udtrykke sig med sine egne ord, men et åbent sind er ikke det samme som et tomt hoved!” (Tinggaard & Brinkmann, 2010, p. 37)

Derfor er forskerens grundlæggende måde at forstå verden på, ikke nødvendigvis en ulempe og det samme med forhåndsopnået viden omkring fænomenet, tværtimod. Dog er det som tidligere nævnt, vigtigt i stedet at være reflektiv omkring den. Derfor understøtter dette endnu engang, valget omkring at ekspliciterede forforståelser, der eksisterende i forbindelse med denne undersøgelse, for netop at anerkende, at disse eksisterer, men at dette ikke medfører et begrænset og indsnævret syn, da der derigennem kan antages en kritisk opmærksom på dem. Det efterfølgende afsnit vil derfor fungere som denne intenderede eksplicitering.

Forforståelser

For at sikre en grundig eksplicitering af hvilke forforståelser, der medtages af undertegnede i denne undersøgelse, vil der her figurere en gennemgang af både hypoteser, antagelser og viden om fænomenet, der kan betegnes som medskabende til min naturlige attitude og forforståelse i forhold til dette fænomen. Dette vil også skabe en tydeliggørelse af betydningen af netop min specifikke tilstedeværelse som individ og ikke en hvilken som helst anden forsker.

Det er dog vigtigt at skelne imellem forhåndsviden og de antagelser og hypoteser, jeg som individ skaber ud fra denne. Viden adskiller sig netop fra både hypoteser og antagelser idet, at denne ikke er noget jeg selv har dannet og dermed ikke er en subjektivt kreeret viden. I stedet er det en objektiv entitet som jeg subjektivt forholder mig til. Derfor er selve mine antagelser om hvorvidt denne viden er sand noget jeg bringer med i undersøgelsen og det er i højere grad disse, der bør udøves opmærksomhed på. Derfor vil ekspliciteringen af eventuel forhåndsviden forekomme først for at kunne skabe et efterfølgende billede af sammenhængen mellem konkret viden og de antagelser og hypoteser jeg skaber ud fra denne.

Forhåndsviden

Som vist i tidligere afsnit er jeg i besiddelse af en forhåndsviden, både omkring hvordan selve Projekt 9220 er udformet og fungerer, men også hvilke metoder og teorier medarbejderne anvender i deres arbejde. Dette er derfor ikke er en viden, der nødvendigvis bør forsøges suspenderet på samme måde som den naturlige attitude. Som påpeget i det forrige afsnit er det i stedet en viden, der kan bruges i forhold til at udlede relevante data. Dog bør der stadig være en opmærksomhed på, at selvom denne viden siger en ting, er det ikke sikkert, at det er gældende for hver informant eller i det hele taget nogen af dem, hvilket derfor understreger betydningen af opmærksomheden på de antagelser og hypoteser jeg danner mig ud fra denne.

Derfor vil der herefter figurere to korte redegørelser for egen eksisterende viden om de primært anvendte metoder, der anvendes af de pågældende projektmedarbejdere inden for det omtalte Projekt 9220 og derefter andre oplysninger undertegnede generelt er i besiddelse af omkring området.

ABCD (Asset Based Community Development)

Asset-Based Community Development er en tilgang og metode inden for community psykologien, der er udviklet af John Kretzmann og John McKnight. Den grundlæggende tankegang inden for denne tilgang omhandler et syn på individet, som altid havende en eller anden form for ressourcer eller evner, der kan anvendes. Hvordan enten individet klarer sig, ses som afhængigt af hvorvidt og hvorledes disse evner og ressourcer er sat i spil. Fokusset er af anerkendende og positiv karakter, da opmærksomheden er på hvad der er til stede i form af forskellige beboeres ressourcer, frem for hvilke problemer og mangler, der måtte være i et specifikt område (Diacon & Guimarães, 2003, p. 4).

AI (Appreciative Inquiry)

Appreciative Inquiry er en slags filosofi samt metode, præget af både den anerkendende og socialkonstruktionistiske tankegang. Dette ses i form af de grundlæggende principper som bl.a. omhandler hvordan anerkendelse er essentielt, især her i forhold til anerkendelsen af det, der virker. Læring anses således som tagende udgangspunkt i fortidens succeser for derefter at anvende dem i nutiden og derigennem skabe fremtiden igennem dem (Cooperrider & Srivastva, 1987). Det socialkonstruktionistiske præg ses igennem denne tankegangs overbevisning om, at vores sprog og kommunikation skaber den virkelighed vi lever i. Derfor er AI som metode fokuseret på at italesætte succeser frem for nederlag og problemer, da det der tales om er med til at konstruere virkeligheden. Igennem tale omhandlende succeser frem for mangler og problemer, vil virkeligheden blive formet imod dette (ibid.). AI fokuserer derfor på, at der gennem en samtale præget af åbenhed, accept og anerkendelse, udledes hvad den pågældende samtalepartner anser som det vigtigste og bedste i dets pågældende omgivelser og derefter anvender dette i den videre proces, der eventuelt kunne omhandle alt fra personens eget liv til en større organisation hvor personen indgår (ibid., p. 161ff). Overordnet er AI primært rettet imod at skabe forandring og udvikling igennem anerkendelse og åbenhed.

Statistisk og faktuel viden omkring området og beboerne

Egen faktuel viden omkring området består bl.a. i, at det er et område med en historie præget af kriminalitet og høj arbejdsløshed. Omkring 20 % af beboerne er indvandre-

---

re eller efterkommere og den gennemsnitlige indkomst er en af de laveste i Aalborg kommune og samtidig er det gennemsnitlige uddannelsesniveau også lavt (Skjøtt-Larsen, 2008). Yderligere er indbyggersammensætningen som nævnt i indledningen, også præget af en stor andel af bl.a. arbejdsløse og førtidspensionister og eneforsørgerfamilier (Boligforeningerne Himmerland et al., 2007, p. 16). Udover disse statistiske informationer er en del af området, som også påpeget tidligere, derudover også på ghettolisten (Liste over særligt udsatte boligområder, 2012).

Hvordan denne entitet af samlet viden omkring Aalborg Øst og dens beboere er med til at skabe antagelser og hypoteser i forbindelse med denne undersøgelse ses herefter.

Hypoteser

I forhold til tanker omkring de udledte data, forekommer der først og fremmest en hypotese om, at beboerne, gennem samarbejdet med projekt 9220 og projektmedarbejderne, oplever at have gennemgået en personlig transformation. Dette kan ses som baseret på den personlige erfaring, der eksisterer i form af oplevelsen af de forskellige beboere, der primært er præget af succes historier. I forlængelse af dette forekommer dette ikke mærkværdigt, set i lyset af et indgående kendskab til den systemiske tankegang og hvordan det er muligt at indgå i en hjælpende relation (Schein, 2009), at der eksisterer en hypotese om, at beboerne på den ene eller anden måde oplever at blive påvirket af relationen til de forskellige projektmedarbejdere som de er i personlig kontakt med.

Ydermere figurerer der også en hypotese om, at denne relation bliver så betydningsfuld i den pågældende sammenhæng, primært pga. projektmedarbejdernes anerkendende tilgang til beboerne. Dette er en hypotese med grundlag i både egen tilknytning til projektet og oplevelsen af projektmedarbejdernes konkrete anvendelse af dette i deres arbejde med beboerne, men også igennem det nævnte kendskab til deres metoder. Derudover ligger der også igennem arbejde med den anerkendende tilgang (Dahl & Juhl, 2009), en personlig erfaring og holdning til, at denne tilgang har en vis effekt i forhold til at rykke mennesker. På samme måde er denne hypotese omkring anerkendelsens betydning i forhold til denne transformation også farvet af kendskabet til den præsenterede tidligere forskning og viden inden for dette emne.

Ovenstående hypoteser giver således et billede af hvilke forventninger og forestillinger, der haves omkring de videre udledte data.

Antagelser

Både de personligt gjorte erfaringer og det faktuelle kendskab til både området og de iboende personer i Aalborg Øst, har skabt nogle antagelser omkring hvordan dette område er og hvilke personer, der bor der og hvordan de agerer og tænker. Dette vil ifølge Husserl derfor indgå i min naturlige attitude til verden og dermed også i min pågældende omgang med området og dets indbyggere, og således også i en interviewssituation.

De statistiske fakta skaber bl.a. helt automatisk antagelser om, at personerne i dette område derfor har visse karakteristika, der kan forbindes med disse statistikker. Dette medvirker derfor til en antagelse om, at det er muligt at møde personer i området, der agerer og tænker anderledes end normen. Og som nævnt i tidligere afsnit, kan jeg heller ikke se mig selv fri fra at have haft fordomme omkring beboerne og deres niveau af personlig ressourcestyrke, som dog igen hurtigt blev afkræftet i mødet og omgangen med flere af beboerne. På trods af denne afkræftelse, ligger der stadig en grundlæggende antagelse i forhold til den generelle beboer i Aalborg Øst og dennes ressourcer.

Uanset hvilke antagelser og fordomme jeg dog eventuelt måtte have i forbindelse med undersøgelsen påpeger Gadamer også, at disse ikke udelukkende skal opfattes som noget negativt, som det oftest gør. En fordom er netop en antagelse eller en dom, der foreligger omkring noget, der er dannet ud fra den viden og erfaring man har omkring dette. En fordom er derfor ikke nødvendigvis usand, men den er uafprøvet og det er derfor først gennem metodisk afprøvning, at dens gyldighed kan afgøres (Gadamer, 2004, p. 258).

Dermed går undertegnede ind til denne undersøgelse med diverse forskellige antagelser og muligvis fordomme, men også med en bevidsthed om, at de nødvendigvis ikke er sande og med denne bevidsthed forsøges det således igen, at gå ud over de rammer og grænser som disse antagelser kan skabe for min undersøgende tilgang til fænomenet og i stedet anvende dem konstruktivt.

Som vist præger den allerede eksisterende viden ikke overraskende, den personlige tilgang til denne undersøgelse og kan ses som afspejlet i både de ekspliciterede hypoteser og antagelser. Som det dog er blevet pointeret indgående, skal dette ikke fungere som låsende, men som et led i muligheden for en bredere og grundigere udforskning af fænomenet. Uanset hvad, er der igennem dette afsnit opnået en bevidst personlig opmærksomhed på hvad jeg selv som forsker, medbringer til både udførelsen, analysen og den fortolkende del af denne undersøgelse.

Etiske overvejelser

Ved enhver undersøgelse, der går ind og omhandler eller berører mennesker, bør der inden dennes start foretages visse refleksioner angående undersøgelsens eventuelle påvirkning og konsekvenser for de medvirkende.

Som nævnt i opgavens indledning og forrige afsnit, figurerer der flere forskellige undersøgelser omkring indbyggerne i Aalborg Øst i forhold til deres indkomst, beskæftigelsesstatus og sociale situation, der tegner et billede af dem som ressource-svage. Det er derfor ikke mærkværdigt, at der ofte figurerer antagelser omkring dette hos udefrakommende personer, hvilket også medfører en form for stigmatisering af både Aalborg Øst og dets beboere (Jensen, 2002, p. 65). Derpå forekommer det i denne undersøgelse vigtigt at være opmærksom på ikke at forstærke denne stigmatisering i de interviews, der inkluderer beboerne, men i højere grad gennem både sprog, formuleringen af spørgsmål, kropssprog osv. forsøge at give dem en følelse af dem selv som ressourcer for min undersøgelse.

På samme måde er der foretaget en sikring i forhold til, at deltagerne er indforstået med hvad selve interviewet og den efterfølgende brug af dette indebærer, gennem en informerende samtykkeerklæring, der gennemgås med dem forud for hvert interview (jf. bilag 7).

Der er også forekommet overvejelser i forhold til transskriptionen og hvorledes de pågældende informanternes fortrolighed behandles. For at gøre det i så høj grad som muligt, er deres identitet allerede sløret i udarbejdelsen af transskriptionerne. I forlængelse af denne hensigt om at beskytte informanternes anonymitet, er der også taget hensyn til informanternes gensidige personlige forhold, her tænkes både på beboerne imellem, men også det personlige kendskab både beboerne og projektmedarbejderne har til hinanden. De er kontaktet personligt hver især og som udgangs-

---

punkt har ingen af informanterne, udover projektmedarbejderne imellem, været informeret om hvem, der indgår i projektet, for netop at sikre, at de havde en selvbestemmelse i forhold til om de ville være åbne overfor hinanden omkring deres deltagelse i projektet.

I forhold til håndtering af data, er optagelser af samtlige interviews slettet efter endt transskription og transskriptionerne er opbevaret udelukkende på egen computer med kode og vil på samme måde blive slettet efter brug.

Det semistrukturerede interview

Det er valgt at følge normen inden for IPA metoden og anvende semi-strukturerede interviews som dataindsamlingsform, da de med en interviewguide bestående af open-ended spørgsmål udarbejdet i relation til det specifikke fænomen, der ønskes undersøgt, sikrer at informanten selv kan fortælle indgående og uddybende, men stadig med et fokus på det valgte fænomen (Langdridge, 2007, p. 110). Interviewsamtalen bruges generelt med henblik på at udforske og opnå viden omkring menneskets holdninger, deres livssituation og deres oplevelser af denne (Tanggaard & Brinkmann, 2010, p. 29). Dette er i tråd med det ønskede mål i denne undersøgelse og understøtter derfor valget af interviewet som fremgangsmåde i forhold til dataindsamling.

Selvom der inden for brugen af IPA advokeres for en induktiv tilgang hvori forskeren indtager et nysgerrigt og næsten naivt synspunkt på data, blottet for forudindtagelser gennem teori og erfaring, vurderes det dog igennem inspiration fra tidligere afsnit og de anvendte teoretikere heri, at udarbejdelsen af en interviewguide af god kvalitet også indebærer viden omkring det, der skal undersøges. Dette argumenteres der også for i forhold til at kunne stille spørgsmål, der er relevante og dækkende (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 127), men også i forhold til opfølgende spørgsmål (ibid., p. 159). Det tematiske fokus har netop indflydelse på hvilke aspekter, der bliver berørt, og det er derfor vigtigt at vide hvilket mål spørgsmålene skal have for at opnå et nuanceret billede af det, der ønskes undersøgt og ikke om andre emner. Dermed kan det også anses som værende af betydning i forbindelse med en sikring af undersøgelsens validitet. Dette kombineres med en hensigt om at være lydhør over for hvad, der i informantens fortælling er betydningsfuldt for dem og dermed også evnen til at kunne være sensitiv over for hvilke aspekter eller synspunkter, der skal

---

forfølges eller uddybes (ibid.). Netop ved at have en vis viden om både hvordan projektet er struktureret i forhold til kontakten med beboerne, men også hvilke metoder, der overordnet anvendes inden for projektet, vil det være muligt i interviewinteraktionen at vurdere om der er nogle aspekter, i relation til problemformuleringens fokus, som informanterne ikke nødvendigvis nævner, der kan være betydningsfulde i forhold til deres oplevelse af dette fænomen og derved kunne være udforskende i dette henseende.

Derudover indtages der også et fokus på interviewpersonens kultur, sproglige stil og opfattelsesevne for at kunne tilpasse interviewet ud fra disse faktorer. Dette især for at sikre informanternes forståelse af spørgsmålene, så der ikke opstår misforståelser, der kan have indvirkning på data (ibid., p. 154).

Det semistrukturerede interview er også en samtale mellem to forskellige individer, der medbringer noget forskelligt til interaktionen. Dermed er det også vigtigt at have den allerede nævnte *pointe in mente* om, at interviewet ikke udleder objektive og neutrale data, men skal anses som en aktiv vekselvirkende interaktion, der udleder svar, der er påvirket af de omkringværende sociale og kontekstuelle faktorer (Tanggaard & Brinkmann, 2010, p. 30). Derfor forsøges det også at gøre selve interviewsituationen til et tillidsfuldt rum og dermed sikre en god kontakt og en tryghed hos informanten, hvilket forhåbentlig vil medføre en lyst til at være åben og tale frit omkring den pågældende oplevelse (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 148). Da denne kontakt, med både beboerne og projektmedarbejderne, til sin vis allerede er opnået igennem egen tilknytning til projektet, forekommer der også overvejelser i forhold til at sikre, at informanterne ikke føler sig begrænset af den allerede eksisterende relation i forhold til en usikkerhed omkring at være åben omkring ting, der i deres optik, kunne være negativ for relationen til mig. Dette forsøges undgået ved at indtage en lydhørhed og respekt overfor informanternes svar og tanker, for at give dem en følelse af, at det de oplever og føler, er af stor betydning og ikke bliver ildeset på nogen måde af undertegnede som forsker eller som person.

I forhold til rækkefølgen af de forskellige interviews, vælges det at udføre disse med selve beboerne først for derefter at tage projektmedarbejderne til sidst. Dette vælges på baggrund af de ekspliciterede stærke hypoteser omkring bl.a. den anerkendende faktor i forhold til projektmedarbejdernes arbejde og dets indvirkning på hvorfor beboerne oplever en transformation. I et interview med formålet om at udlede viden omkring et fænomen, vil selve analysen og fortolkning uundgåeligt starte

---

allerede i selve interviewet, da forskeren gennem forsøget på at forstå informantens oplevelse, automatisk vil starte denne proces gennem eksempelvis fortolkende spørgsmål, der søger at understøtte forskerens nuværende tolkning (Tanggaard & Brinkmann, 2010, p. 42). Ved at interviewe beboerne først, undgås en eventuel forstærkelse af de eksisterende hypoteser, der kunne ske i interviewsituationen med projektmedarbejderne omkring deres arbejde. Dette ville kunne være bremsende i forhold til åbenheden overfor beboernes oplevelse af projektmedarbejdernes arbejde og hvordan denne mulige transformation er indtruffet i forbindelse med dette.

Alle disse overvejelser og tanker, vil derfor anvendes i forhold til udarbejdelsen af de forskellige interviewguides, hvilket næste afsnit vil behandle, samt udførelsen af de forskellige interviews.

Interviewguide

Grundet valget af to forskellige informantgrupper, udarbejdes der også to forskellige interviewguides, der indholdsmæssigt er tilpasset hver informantgruppes perspektiv og oplevelse, samt sproganvendelse.

Som også nævnt i det forrige afsnit, anses interviewsituationen som skabt mellem to parter, der hver især bidrager til den skabte viden. Dette kan også ses i forbindelse med udarbejdelsen af selve interviewguiden og de grundlæggende spørgsmål som interviewet vil tage sit udgangspunkt i. De spørgsmål, der stilles vil uomtvisteligt også have indflydelse på de pågældende svar, og et bestemt spørgsmål kan derfor afføde et bestemt svar. I forhold til de tydeliggjorte hypoteser og antagelser, er de forskellige spørgsmål derfor udformet med stor opmærksomhed på, at de i så høj grad som muligt ikke indebærer andre styrende begreber end de ord, der indgår i problemformuleringen, der anvendes for at bevare fokus. Derfor er begreber som bl.a. ”anerkendelse” ikke brugt, for netop at sikre, at hvis enten beboerne eller projektmedarbejderne nævner dem, er det deres eget ønske om at bruge disse omkring det de oplever og dermed ikke affødt af en underliggende hypotese fra undertegnedes side af.

Det søges derfor også at udforme spørgsmålene som værende åbne, både i det semi-struktureret interviews ånd, men også for at sikre, at både spørgsmål og svar undgår at blive en genskabt bekræftelse af allerede eksisterende hypoteser og tanker. På den måde indgår der i udarbejdelsen af begge interviewguides, adskillige tanker i

---

forhold til hvordan det er muligt, i spørgsmålene, at indlemme relevant viden så oplevelsen bliver dækket så nuanceret som muligt, samtidig med, at oplevelsens subjektivitet bliver respekteret og udforsket.

Guiden til beboerne og projektmedarbejderne kan findes i henholdsvis bilag 5 og 6.

Interviewpersoner

Da denne undersøgelse søger at indsamle empiri omkring to forskellige synspunkter på hvordan der kan arbejdes på en måde, der understøtter såkaldte ressourcetsvage personer som ressourcer, vil undersøgelsen indeholde to nogenlunde specifikke og homogene grupper af informanter. De er dermed i højere grad intentionelt udvalgt end tilfældig.

Deltagergrupperne var allerede inden start defineret, som indeholdende henholdsvis personer, der arbejder hos Projekt 9220 i en stilling med kontakt til beboerne samt personer, der bor i Aalborg Øst med tilknytning til projektet. Da grupperne på den måde var nogenlunde afgrænset, kontaktede jeg Projekt 9220 med en forespørgsel på to medarbejdere, der var villige til at deltage. Kontakten til beboerne foregik på en lidt anden måde, da de som sådan ikke kan kontaktes som en gruppe og selv aftale indbyrdes hvem, der kan deltage. Derfor udvalgte der to personer, som jeg i min tilknytning til projektet havde oplevet, som værende meget aktive i forhold til projektet og i samarbejdet med projektmedarbejderne. Grundet undersøgelsens fokus på at udlede hvad det er, der virker i dette arbejde, udvalgte beboerinformanterne også på baggrund af undertegnede oplevelse af, at de på en eller anden måde har haft gavn af samarbejdet med projektmedarbejderne, og således er i stand til at give udtryk for hvad, der ligger til grund for denne gavn i samarbejdet.

De udvalgte beboeres repræsentativitet i forhold til ressourcetsvage i Aalborg Øst kan dog også kommenteres. Beboerne indgår netop i Projekt 9220, hvor indgåelsen i projektet som regel er grundet enten egen opsøgning af nogen eller noget inden for projektet, deltagelse pga. en anden bekendts deltagelse eller gennem hvervning af projektmedarbejderne. Hver af disse muligheder kan anses som indeholdende et udtryk for en form af ressourcestyrke og på den måde kan der sættes spørgsmålstejn ved om netop de beboere, der indgår i projektet er en tand mindre ressourcetsvage end de resterende beboere, der ikke vælger at indgå. På den måde er der faktorer i udvæl-

---

gelsen, der ikke er direkte synlige og de udvalgte beboere kan derfor ikke nødvendigvis antages som repræsentativ.

Deltagergrupperne i denne undersøgelse består desuden af hver 2 personer og de er alle født og opvokset i Danmark.

Projektmedarbejdergruppen indeholder to kvinder i alderen 28-48 år. De har varetaget jobbet i 2-4 år og jobbet indebærer primært opgaver i forhold til både at strukturere indsatserne i forhold til de aktuelle helhedsplaner for projektet, men også at have kontakt med beboerne for skabe grobund for disse indsatser.

Beboergruppen indeholder en person af hvert køn i alderen 33-39 år og de er begge bosiddende i Aalborg Øst. Deres tilknytning til projektet har bestået i deltagelse i diverse frivilligrupper og praktiske opgaver i forbindelse med disse, og endvidere også rekruttering af andre frivillige.

Størrelsen på disse informantgrupper kan betegnes som lille, hvilket der eksisterer en bevidsthed omkring og dette valg tages udelukkende på baggrund af de pågældende tidsrammer for opgaven.

Al denne information omkring de involverede informanter, medtages dermed også i udformningen og udførelsen af undersøgelsen.

Transskription

Den efterfølgende transskription af de foretagne interviews, vil i højere grad være med fokus på det semantiske indhold frem for på eksempelvis hvordan de udtaler ordene og om det nedskrives i talesprog eller skriftsprog, da det er selve indholdet af interviewet, der er af betydning inden for den fænomenologiske forståelse (Langdridge, p. 73). Det er dog her også vigtigt at vurdere i hvor høj grad noget skal udlades, da transskriptionen af interviewet allerede er en reduktion af indholdet og interviewet som det forekom i sin egen oprindelige form (ibid., p. 74). Begge disse pointer er medtaget i forhold til vurderingen af transskriptionsstandarderne af de planlagte interviews, her vælges det derfor, at transskriptionerne af disse skal forsøge at fange indholdet og derfor nedskrives det sagte i skriftsprog så det ikke forstyrrer læsningen og forståelsen af disse.

Derudover transskriberes der pauser, da disse kan være med til at sige noget om indholdet i forhold til om informanten er usikker på svaret, om det er svært at sige, om de forstår spørgsmålet osv. På samme måde medtages der i transskriptio-

---

nerne sindsstemninger, der er bemærkelsesværdige eller adskiller sig fra neutral, da dette også kan have betydning for indholdet. På den måde medtages der så vidt muligt, det fra interviewet, der kan have betydning for indholdet af interaktionen.

Rækkefølgen af transskriptionen af de forskellige interviews følger den samme rækkefølge som selve udførelsen af disse. Denne rækkefølge forsøger igen at understøtte, det tidligere nævnte forsøg på ikke at lade meningsfortolkningen blive ledt af egne hypoteser omkring projektmedarbejdernes arbejdes virkning på beboerne.

Analyse

Den analytiske fremgangsmåde inden for IPA er tematisk, hvilket vil sige, at forskeren ved grundig gennemarbejdelse af transskriptionerne udleder de vigtigste overordnede temaer (ibid., p. 110).

Dette foregår ved gennemlæsning af transskriptionerne, en efter en, hvor der foretages en sideløbende nedskrivelse af de temaer, der fremstår som betydningsfulde. Derefter samles temaerne og der arbejdes hen imod at organisere og reorganisere dem i forhold til om der er nogle, der kan samles og andres, der skal splittes op i flere temaer. Denne tematisering inkluderer en stadig tilbagevenden til transskriptionerne, for netop at sikre kongruens imellem transskriptionerne og de udledte temaer (ibid., p. 111).

Da denne undersøgelse har valgt at fokusere på at belyse problemstillingen ud fra to forskellige subjektive perspektiver, vil denne beskrevne procedure foregå over to gange, da der anvendes to informantgrupper, der hver især repræsenterer et perspektiv. Da disse to informantgrupper ikke deler samme perspektiv, deler de således heller ikke samme oplevelse og de kan derfor ikke analyseres med udgangspunkt i, at de gør. Derfor analyseres de fire interviews, to og to ud fra deres respektive informantgrupper hvorefter udledningen af de overordnede temaer, der repræsenterer de to forskellige oplevelser, finder sted. Til sidst foretages der en sammenligning af de to informantgruppers temaer hvor ud fra der udledes det, der vurderes som de overordnede temaer og som repræsenterer alle de cases, der indgår i undersøgelsen.

Hverken de første udledte temaer fra hver informantgruppe eller de endelige temaer, vil dog blive valgt på baggrund af hvor tit de forekommer eller om de forekommer i alle de forskellige interviews, men ud fra om de fremstår som betydningsfulde og om de formår at give et billede af oplevelsen af det specifikke fænomen.

Hyppigheden af et tema fungerer derfor i denne undersøgelse ikke som et afgørende udvælgelseskriterium, men medtages dog stadig i overvejelserne.

De endelige temaer vil blive understøttet med tekstreferencer, i form af citater fra transskriptionerne, for at underbygge den vurderede betydning og grundlaget for deres repræsentativitet i forhold til de forskellige oplevelser (ibid.).

Den sidste del af analysen vil bestå i, at se de udledte temaer i lyset fra relevant psykologisk teori med det formål at fortolke teksternes mening (ibid., p. 112). Denne analytiske fremgangsmåde er som nævnt inspireret af tanken omkring, ikke at kunne sige noget generelt omkring en større befolkningsgruppe, men i stedet give et detaljeret indblik i hvordan en lille afgrænset gruppe oplever et bestemt fænomen. Brugen af denne analysemetode vil derfor betyde, at der udledes et billede af, hvad der er fælles og generelt for de to informantgruppers oplevelser samtidig med, at der tages hensyn til den enkeltes subjektive oplevelse.

Dataanalyse

Analysen af de foretagne interviews vil som nævnt foregå gennem IPA's tematiske fremgangsmåde.

For at skabe overblik og forsøge at gøre teksten interessevækkende, er det valgt kun at fremvise den første af de fire interviewanalyser, for netop at give et indblik i hvordan analysen af de forskellige interviews konkret er foregået. Resten af analysen samt udledningen af de endelige temaer vil kunne findes bagerst i opgaven på side 79 og bør læses for at opnå en dyberegående forståelse af de endelige temaers baggrund samt ophav i hvert af de enkelt interviews.

Efter denne forsmag på den analytiske fremgangsmåde vil grundlaget for valget af de endeligt udledte temaer, der repræsenterer de udførte interviews, en efter en blive underbygget gennem citater fra de enkelte interviews. På samme måde vil de forskellige transskriptioner kunne findes på henholdsvis bilag 1, 2, 3 og 4. I anvendelsen af citater vil beboerinterviews i henvisningen markeres som "BI" og derefter deres nummer og på samme måde vil medarbejderinterviews markeres med "MI" og derefter deres nummer.

Analyse af interview 1

Temaer:

- Fællesskab i forhold til projektet
- Betydning
- Evner
- Værdifuld
- At brænde for noget
- Kendt for noget
- Betydning
- At finde det, der gør en glad
- Glæde
- Frihed til at vælge opgaver man har lyst til
- Betydning
- Succesoplevelse

-
- At gøre noget for andre
  - Livsindhold
  - Medarbejdernes velkommenhed
  - Gensidig hjælp
  - Ligeværdighed
  - Forbilleder
  - At have viden og kunne noget
  - Være vigtig
  - Aktør vs. Passiv
  - Opsøgende medarbejdere
  - Transformation fra uerfaren til erfaren
  - Livslyst
  - Virkelyst
  - Aktør
  - Lyttet til
  - Tillid til medarbejderne
  - Livslyst
  - Glæde
  - Smilet til
  - Lyttet til
  - Taget alvorligt
  - Tilgængelighed
  - Mødt af åbenhed
  - Hjælp når man har brug for det
  - Tid til en
  - Betydning
  - Tillid
  - Behov bliver mødt
  - Fortrolighed
  - Personlig kontakt med medarbejderne
  - Medarbejderne som synlige i området
  - Venskab
  - Lære medarbejderne at kende
  - Humor

-
- Underholdning
  - Opsøgende
  - Samlende
  - Godt humør
  - Energi
  - Hjælpesom
  - Social
  - Energi
  - Humør

Noter:

- Godt netværk og en stor lyst til social omgang med andre.
- Jeg spørger om hendes funktion, hvor hun i stedet svarer hvad projektet har været for hende.
- Har været arbejdsløs indtil for et år siden.
- Det virker svært for hende, at abstrahere fra, hvordan livet var før projektet, da hun ikke svarer på spørgsmålet, men snakker om hvor lang tid hun har været der i stedet.
- Kategorisering og sammenfatning eller opdeling af overordnede temaer i dette interview

Når de mange temaer sættes overfor hinanden og sammenlignes er der visse, der kan kategorises som værende repræsentanter for samme overordnede tema og andre, der kan stå alene, samt helt tredje, der muligvis kan deles op og udgøre mere en blot et enkelt tema. Resultatet af denne procedure vil derfor være nogle overordnede temaer, der anses som værende repræsenterende for netop dette interview og disse vil være listet op neden for og vil være efterfuldt af de eventuelle underordnede temaer de er sammensat af.

Denne procedure vil være den samme i analysen af de efterfølgende interviews.

- 1. Oplevelsen af at være betydningsfuld og have evner:** Betydning, Evner, Værdifuld, Kendt for noget, Betydning, Succesoplevelse, At gøre

---

noget for andre, At have viden og kunne noget, Være vigtig, Aktør vs. Passiv, Transformation fra uerfaren til erfaren, Aktør, Betydning.

2. **Oplevelsen af indhold:** Fællesskab i forhold til projektet, At brænde for noget, Glæde, Glæde, Frihed til at vælge opgaver man har lyst til, Livsindhold, Livslyst, Virkelyst, Livslyst, At finde det, der gør en glad
3. **Åbenhed:** Medarbejdernes velkommenhed, Opsøgende medarbejdere, Tilgængelighed, Mødt af åbenhed, Opsøgende, Medarbejderne som synlige i området, Smilet til, Samlende, Social, Personlig kontakt med medarbejderne
4. **Ligeværdighed:** Gensidig hjælp, Ligeværdighed, Tillid til medarbejderne, Taget alvorligt, Tillid, Fortrolighed, Lære medarbejderne at kende, Venskab
5. **Hjælp og støtte:** Lyttet til, Hjælp når man har brug for det, Hjælpsom, Behov bliver mødt, Tid til en
6. **Humør og energi:** Forbilleder, Humor, Humør, Godt humør, Energi, Energi, Underholdning

Dette udgør analysen af interview 1 og fremsætter et billede af den konkrete anvendelse af IPA som analyseredskab. De resterende analyser og udledningen af de endelige temaer findes som nævnt på side 79.

Fremstilling og begrundelse af udledningen af de endelige temaer

Dette afsnit vil fremvise de overordnede temaer, der vil ligge til grund for det videre arbejde med at belyse hvorledes det er muligt at arbejde med såkaldte resourcesvage personer på en måde, der styrker dem.

Beboernes udvikling i forhold til selvfølelse og livsindhold

Det første og også et af de mere gennemgående temaer i både beboernes og projektmedarbejdernes interviews, var den synlige udvikling og transformation, der synes værende sket med beboerne.

Beboerne havde begge en oplevelse af en udvikling i forhold til både deres egen selvtillid og deres billede af hvad de selv var i stand til at gøre, og mærkede især fø-

---

lelsen af lige pludselig at kunne bidrage med noget og at kunne være noget betydningsfuldt i forhold til andre og omgivelserne.

”Det er fedt! Det er jo rigtig fedt. Også det, at man føler, at man godt kan bruges til noget.” (BI1, linje 75-76).

”Jamen altså der er jo kommet meget mere liv i kludene, jeg har fået energien tilbage og har mod på livet, og det hjælper altså ikke at sidde derhjemme bare og være ked af det, man er nødt til at komme ud og der er altid nogen, der er parat til at hjælpe dig hvis det er.” (BI1, linje 257-261).

”Jamen det har måske betydet, at man har fået lidt mere selvtillid, det kan man jo altid bruge. Og så når man kommer i uvante opgaver og man så kan klare det, jamen så giver det jo noget til en selv også.” (BI2, linje 116-119).

”Jamen jeg er nok blevet mere livsglad, man kan se, at man gør, også andre folk glade og man prøver ting, som man ikke prøvede før, så man er klar til at prøve nye ting, hvis de skulle komme, men kommer de ikke, så har man stadig nogen gode ting.” (BI2, linje 213-217).

På samme måde har projektmedarbejderne observeret denne forøgelse i mange aspekter vedrørende beboerne, her både i forhold til deres livsglæde og energi, men også i forhold til deres individuelle tro på dem selv og deres egne styrker og ressourcer.

”... altså at de får den her positive oplevelse det er og det er ret fedt at se, at de får sådan en fornyet energi af det. Og det har vi også i frivilligrupperne, når de har haft en aktivitet, det giver dem sådan en fantastisk energi bagefter, det er så dejligt at se.” (MI3, linje 501-505).

”... det er en proces og det kan være en meget langsom proces, det tager flere år at se den udvikling, men det er fantastisk at se, at hvis man giver det lidt tid, så kan man være med til at udvikle nogle mennesker, der får en stor stolthed i at være med til at udvikle noget og være med til at udføre noget og kan se et resultat af det de udfører.”

Og i og med, der bare er et positivt resultat, så får de noget at arbejde med og man opbygge på den måde nogle ressourcestærke mennesker.” (MI3, linje 158-166).

”... der oplever jeg egentlig, at de for mere lyst til at gøre flere ting og finde på flere ting når de bliver anerkendt for det de gør og de ting, der virker, så har de lyst til at engagere sig i ting...” (MI4, linje 600-603)

”... men de kaster sig jo ud i det og den der ikke lige er i stand til at gøre det, men sidder i kørestolen, jamen vedkommende sidder jo så og skriver legene op, tager billeder, noterer og på den måde er med og det er jo en ressource, og de andre, jamen selv lege som løbe osv. og de der er store og mægtige og dårligt til bens, så er de med alligevel...” (MI4, linje 172-178).

Ud fra disse eksempler er det tydeligt at se, at både beboerne og projektmedarbejderne oplever, at der er sket en udvikling i beboerne. De forskellige eksempler viser endvidere, at udviklingen ud fra begge synspunkter opleves som havende ophav i succesoplevelser og i følelsen af, at det man gør virker og har en betydning.

Hvordan dette så kan ses i sammenhæng med deres samarbejde med projektmedarbejderne, kan ses i forbindelse med de efterfølgende temaer.

Udgangspunkt i beboernes styrker og ressourcer

På samme måde som det første tema, er dette også et tema, der på forskellige måder går igen hos begge informantgrupper.

Hos projektmedarbejderne kendetegner det både deres metode, men især også deres menneskesyn og deres tilgang til beboerne.

”... helt oprindeligt er det der ressourcebaserede vi arbejder med, at finde ressourcerne i bydelen og udvikle dem og arbejde videre med dem i stedet for at fokusere på det vi mangler og det vi ikke har, og i stedet fokusere på hvad vi har og hvordan kan vi arbejde videre med det.” (MI3, linje 85-90)

”... man vender sig jo efterhånden til at bruge en metode også fordi man får en erfaring med at det virker at arbejde med ressourcerne og arbejde med det som de også kan tilbyde af ressourcer til aktiviteterne.” (MI3, linje 120-123)

”... selvom man ikke har ret mange ressourcer så kan man altså noget! og det er det man skal fokusere på fordi det hjælper folk videre, det tror jeg.” (MI4, linje 766-769)

På samme måde oplever beboerne også at blive mødt med denne tilgang i deres samarbejde med projektmedarbejderne, dette kommer bl.a. til udtryk i deres oplevelse af, at der eksisterer en interesse i dem og det de har at sige, fra projektmedarbejdernes side af.

”Jeg tror, at Lena hun er meget afventende, lyttende. Bare det, at hun lytter, det tror jeg, at man bliver taget alvorligt.” (BI1, linje 305-306)

”Jamen de kom med åbne arme til en som om, at man havde kendt dem i 10 år og det føltes også dejligt, at de ikke kom sådan og listede sig ind på en for at finde ud af et eller andet, men de kom med åbne arme og sagde ”velkommen her! Skal du ikke lige have en kop kaffe eller et eller andet?”” (BI2, linje 224-228)

På den måde bliver projektmedarbejdernes opsøgende tilgang i forhold til at opnå en viden omkring hvad der sker i beboerne, hvad de tænker og ønsker sig, og hvad de selv kan bidrage med af ressourcer for, at det kan lykkes, meget betydningsfuld for beboerne. Dette tydeliggøres yderligere hos den ene af beboerne i forbindelse med interviewerens spørgsmål om hvad personen anser som virkningsfuld adfærd, hvis intervieweren skulle agere projektmedarbejder i fremtiden; *”Jamen det ville nok være, at gå over og snakke med dem og spørge om ”hvordan gør jeg det? og har i nogen redskaber til mig, at jeg kan gå ud i byen med...”* (BI2, linje 325-327). Igennem denne adfærd får beboerne en oplevelse af deres viden som betydningsfuld og derigennem kan dette også ses i sammenhæng med forrige tema, der netop ekspliciterer hvordan beboerne er blevet styrket i forhold til deres følelse af betydning og deres tro på dem selv. På den måde anses projektmedarbejdernes udgangspunkt i beboernes indhold og styrker som særligt betydningsfuld, da begge informantgrupper anser det-

---

te som afgørende for, at samarbejdet i mellem dem har et positivt og ligefrem udviklende udfald.

Den ligeværdige og gensidige relation

Det tredje tema indebærer hvordan relationen imellem projektmedarbejderne og beboerne opleves af begge parter, som havende essentiel betydning for deres samarbejde og udfaldet af dette. Relationer som et generelt fænomen, opleves af medarbejderne som afgørende for meget af det arbejde de udfører, både i forhold til deres egen relation til beboerne, men også i forhold til at understøtte beboernes relation til hinanden. Ved at binde dem sammen socialt i et fællesskab omkring en aktivitet, bliver det muligt at sætte de forskellige personers ressourcer i spil og tilsammen skaber de noget, der for dem alene som individer, var blevet anset som umuligt.

På den måde skabes der gennem beboernes relationer til hinanden et fællesskab, hvor den enkelte kan opnå anerkendelse for deres individuelle styrker og ressourcer samtidig med, at de oplever succeser sammen, hvilket giver dem lyst til fortsat at indgå i fællesskabet og på den måde skabes der også et tilhørsforhold, der understøtter fællesskabets fortsatte eksistens.

”Ja, ja, altså jeg vil sige, at man sådan får meget mere i sin rygsæk og den der med, at når man bliver genkendt af børn rundt omkring, så tænker man ”YES, YES! Der er altså noget, der fungerede her”.” (BI1, linje 138-141)

”Eller jeg blev overrasket over, det med at man bare bliver hevet ind i det, det første år skulle jeg bare være med en gang, men da de så hvad jeg gik og lavede ”jamen kan du ikke lige komme næste gang også” og så året efter, jamen der var jeg sådan set med fra starten af, planlægning og sådan.” (BI2, linje 65-70)

”... de vigtigste relationer er de interne i grupperne for, at de ligesom kan finde ud af at holde sammen, og køre det videre og være selvstændige og selv tage ansvar for det videre forløb...” (MI3, linje 586-589)

”Jamen det er jo, at få dem sat sammen med hinanden for der er jo rigtig mange, der har idéer til noget de gerne vil og har også nogen ressourcer de gerne vil dele ud af i

---

en eller anden sammenhæng, og så er vores fornemste opgave egentlig at få dem sat i spil og gerne med hinanden, og hjælpe dem til at finde en form, der passer dem, så de kan virke bedst muligt...” (MI4, linje 45-51)

Udover beboernes indbyrdes relationer, fremstår relationen imellem projektmedarbejderne og beboerne også som essentielle for begge parter. Her forekommer det, ud fra begge informantgrupper især som om, at relationen får denne særlige betydning grundet dens ligeværdige og gensidige karakter.

”Jamen jeg tror ikke det er så meget det de har gjort, så tror mere det er det der med, at de er der. Altså man ved hvor man har dem og man ved, at man kan regne med dem. Jeg tror mere det er det...” (BI1, linje 267-270)

”Jamen jeg føler, at det ligger på lige fod, selvfølgelig er der et eller andet sted, der har de jo lidt mere at sige end os fordi de er ansatte, men er der ingen problemer og det hele kører som det skal jamen, så er de på bølgelængde med os andre selvom det er dem, der har pengene og dem der får lønnen for det.” (BI2, linje 244-249)

”... at man indgår på lige fod, så vidt muligt, det gør man jo aldrig som medarbejder, man er altid den betalte ansatte og man er altid den de kommer og spørger til råds, men samtidig at have en meget meget dagligdags dialog med dem når de kommer ind på kontoret og også sådan lige sige /: bare de der små ting som at et ”tak for sidst”...” (MI3, linje 259-264)

”... det er det der med relationen, at vi vil hinanden noget. Jeg møder dem egentligt ikke som kun mig, der vil dem noget, der vil også nogen gange mig noget og det ved vi godt, vi vil hinanden noget, så selvom jeg er ansat, så synes jeg, at det der med den personlige relation...” (MI4, linje 214-219)

Det er her igennem tydeligt, at det ikke blot relationen i sig selv, der er af betydning. For beboerne opleves relationen i høj grad som værende nær det, der kan kaldes et venskab. Det er netop en relation hvor beboerne oplever opbakning, accept og følelsen af, at være villet, følelsen af at være på samme hold og at være på bølgelængde, som den ene beboer bl.a. nævner. Dette er både intentionelt og uintentionelt fra pro-

---

jektmedarbejdernes side ad. De oplever en virkning i at møde beboerne i en ligeværdig relation, hvor de forsøger at tale med et dagligdagsprog og møde beboerne med en åbenhed, der gør at de føler en lyst til at henvende sig til medarbejderne og indgå i en relation med dem. Derudover er det også vigtigt for dem at bevare en ærlighed og gennemsigtighed overfor beboerne, for netop ikke at udøve manipulation eller på anden måde ”snyde” dem.

”Sådan åben og selvfølgelig hvad man kommer fra og hvad man gerne vil, og hvem man er og alt det der, så man heller ikke bare er en eller anden de tilfældigvis møder på gaden, men at man er med i noget og hvad man gerne vil og sådan noget, men egentlig bare sådan menneske til menneskeagtigt, det tror jeg og velvidende hvad ens egen rolle er, fordi vi vil jo folk noget, det er ikke bare hygge, det er jo målet og det behøver man ikke være flov omkring og man skal helst ikke så blår i øjnene på dem...” (MI4, linje 720-728)

Dette vidner om en respekt overfor beboerne som mennesker og dermed også ønsket om at indgå i en relation på lige vilkår, hvor alle parter er bevidste om den andens rolle og intentioner.

Oven i dette agerer de også ud fra en holdning til disse beboere, som havende nogle ressourcer og styrker, der er værdifulde. På samme måde har beboerne ofte også nogle ønsker og behov som de opsøger projektmedarbejderne med og på den måde oplever begge parter, at de vil hinanden noget og derigennem bliver samarbejdet imellem dem gensidigt. Derudover beskriver projektmedarbejderne også deres tilgang til beboerne som blottet for metode og teori, og i stedet forsøger de at møde dem udelukkende menneske til menneske; *”... men der er et eller andet befriende i bare at være sammen som mennesker og ikke tænke på mig selv som ansat...”* (MI4, linje 124-126). Dette kendetegner netop naturen af den gensidige og ligeværdige måde projektmedarbejderne indgår i relation til beboerne på, hvilket fremstår som værende af stor betydning for virkningen af deres arbejde og måden hvorpå det påvirker beboerne.

Genuin lyst og interesse

Et tema, der også anses som værende betydningsfuldt hos begge informantgrupper omhandler projektmedarbejdernes lyst, energi og humør. Dette giver sig bl.a. til udtryk i beboernes oplevelse af medarbejdernes energi og gode humør som en åbenhed, der effektuerer en inviterende følelse i dem ind, hvilket gør, at de føler behag og tillid når de befinder sig i projektmedarbejdernes selskab.

”Jeg tror det er deres humør. Det smitter! Du ser aldrig Ditte være sur, det kan godt være, at der er et eller andet hun er bekymret over, men jeg har aldrig set Ditte være sur! Og heller ikke Hanne. Der er altid fut i dem.” (BI1, linje 408-411)

”... havde de ikke stået med åbne arme og sagt velkommen og sådan noget, hvis de bare havde sagt hej og så bare kigget den anden vej, jamen så havde man jo ikke følt sig helt velkommen, som når de står med åbne arme og siger ”nej, kom du lige herind og sæt dig, så kan vi snakke lidt sammen”. Det er positivt, at de er på den måde de er.” (BI2, linje 256-262)

”... det er det der med, at de er så åbne og når man træder inde derover, så råber de alle sammen. Det har jo også en betydning, at man føler sig velkommen i det rum man kommer, at det ikke er et rum hvor det er som om, at der er en mur man skal igennem.” (BI2, linje 275-279)

I disse eksempler bliver det tydeligt hvordan det har stor betydning for beboerne at kunne mærke projektmedarbejdernes glæde og energi, og deres interesse i beboerne og hvordan de har det. For projektmedarbejderne beskrives det på samme måde som værende af stor betydning, at de har en genuin lyst og interesse i deres arbejde for at kunne udføre det adækvat og for at kunne være fuldstændig tilstedeværende i samarbejdet med beboerne.

”... jeg har lyst til at det kommer til at fungere, jeg har lyst til, at det bliver den gode fortælling, jeg har lyst til at Byens Leg peger på Aalborg og siger, at deroppe, der kan de noget særligt, så derfor har jeg interesse i, at gøre det jeg kan for, at det

---

kommer til at køre. Altså det er ikke fordi, at jeg på den måde kan noget unikt, jeg har bare engagementet i det.” (MI4, linje 642-648)

Den genuine interesse og lyst til at arbejde med disse beboere bliver derfor også en vigtig del af samarbejdet imellem de to informantgrupper. Dette aspekt, kombineret med brugen af humor, både i forhold til beboerne, men også indbyrdes imellem projektmedarbejderne, er med til at skabe en behagelig og tryk atmosfære, der af den ene projektmedarbejder nærmest kan anses som helende.

”... her havde vi et tilfælde for nylig hvor, der var en der havde været hos os og han sneg sig ind langs væggene når han kom, ik også, og havde krykker og jeg ved ikke hvad da han kom, og vi var jo bare ligesom vi plejer at være og han fik nogen arbejdsopgaver osv. og jeg kan ikke engang huske hvor længe han havde været her, et halvt år eller sådan noget, og så havde han lavet en takkevideo til os og sagt sådan noget med, at han var bare så glad for den måde vi var på og at vi var glade og havde det sjovt på kontoret og han har rykket sig i forhold til det, altså det er sådan helt Jesus-agtigt, smed krykkerne og er bare blevet glad og har fået mod på livet igen og vi har jo ikke gjort noget specielt andet end bare tage godt imod ham...” (MI4, linje 316-328)

Den energi, der skabes igennem projektmedarbejdernes humor og åbenhed smitter af, som den ene af beboerne også nævnte i et tidligere eksempel, og det gør, at der skabes denne atmosfære, der opleves af især beboerne som behagelig, åben og glad, hvilket sætter beboerne i stand til at have tillid til medarbejderne og give dem lyst til at opsøge dem og arbejde sammen med dem.

”Jamen det er, at de er så åbne og at man nemt kommer ind på dem, der er næsten ikke noget man ikke kan snakke med dem om, hvis der er noget. Jamen jeg synes det er dejlige folk, at de er sådan.” (BI2, linje 232-235)

På den måde bliver projektmedarbejdernes energi og glæde en vigtig del af samarbejdet med beboerne og i hvordan det har en stor betydning i den ligeværdige relation, der tidligere i analysen fremstår som særdeles betydningsfuld, opbygges.

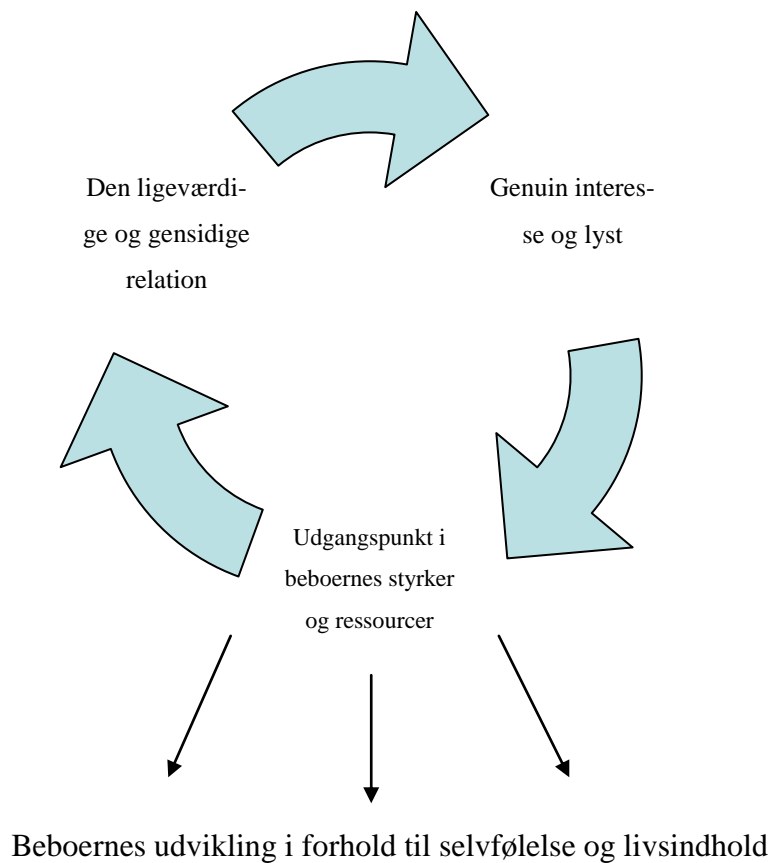
Opsamling

Kompleksiteten af de forskellige oplevelser af det pågældende samarbejdet imellem beboerne og projektmedarbejderne, bliver i analysen tydelig samtidig med, at de forskellige temaer formår at repræsentere og indkredse det, der anses som fælles essentielt og af betydning i de forskellige interviews. Det er især tydeligt, at alle parter oplever en udvikling hos beboerne efter begyndt samarbejde med det pågældende Projekt 9220, og de efterfølgende temaer vurderes alle sammen som havende indflydelse på denne og hvorfor denne indtræffer.

I forhold til forventninger til disse resultater lå der hos undertegnede, som nævnt en forestilling om, at det var relationen imellem medarbejderne og beboerne, der havde stor betydning og anerkendelsen i denne. Dette blev både be- og afkræftet i form af, at relationen utvivlsomt fremstår som havende stor betydning, men gennem analysen viser der sig et billede af, at det er ligeværdigheden i relationen og selve karakteren af måden hvorpå projektmedarbejderne møder beboerne, der fremstår som vigtig. Denne følelse af relationen som ligeværdig, virker yderst betydningsfuld for begge informantgrupperes oplevelser af deres samarbejde, og derpå også som særdeles grundlæggende for virkningen af projektmedarbejdernes arbejde i forhold til at styrke beboerne.

Ligeværdigheden kan også ses i relation til de andre temaer, der henholdsvis omhandler hvordan projektmedarbejderne i deres arbejde, i høj grad tillægger beboerne, deres viden og deres styrker en stor betydning og dermed er opsøgende og anerkendende i forhold til dette. Dette skaber derfor en følelse i beboerne af, at medarbejderne har en lige så høj interesse i dem og deres evner og kunnen, som de omvendt har i medarbejdernes hjælp.

Derudover går projektmedarbejderne også ind til arbejdet med en lyst, et engagement og en tilstedeværelse som beboerne tydeligt kan mærke, hvilket også afføder en følelse af en tryk og afslappet atmosfære hvormed det underbygger en lyst fra beboerne til at være omkring medarbejderne og indgå i en relation med dem. På den måde kan samarbejdets ligeværdighed anses som særligt betydningsfuldt og afgørende i forhold til beboernes styrkelse, men stadig som i et samskabende forhold til de andre temaer, hvori de bliver produkter af hinanden. Dette kan også illustreres visuelt, som vist i figur 1 neden for.

Figur 1. De forskellige temaers dynamiske samspil

Gennem figuren bliver det endnu mere klart hvordan de fire temaer kan ses som afhængige af hinanden og hvordan de tre temaer omhandlende projektmedarbejdernes arbejde til sammen er med til at skabe den endelige udvikling i beboerne. Disse tre temaers samspil kan ses som startende ved den genuine lyst og interesse, denne giver medarbejderne motivation for at indgå i arbejdet. Denne genuine interesse giver sig til udtryk i deres udforskning af beboernes viden og evner, og dermed også i deres udgangspunkt i beboerne. Hermed anerkender de beboerne som værdifulde og som havende betydning, hvilket skaber en ligeværdighed i relation, da begge parter, dermed vil hinanden noget. Og gennem dette gensidige samarbejde, hvor begge parter arbejder hen imod samme mål, opleves det udbytterigt af medarbejderne, hvilket igen underbygger interessen og lysten til arbejdet. Sideløbende opleves det også af både medarbejderne og beboerne, hvordan dette effektuerer en udvikling i beboerne, hvilket forstærker grundlaget for hele samarbejdet og temaernes indbyrdes samspil.

Udover disse temaer, der er direkte forbundne med projektmedarbejdernes samarbejde med beboerne, er det igennem analysen også tydeligt, at aspekter om-

---

kring det at have følelsen af at gøre noget, der har en betydning for andre og det at være en del af et fællesskab også har en betydning for den omtalte transformation. Som nævnt er det dog ikke her fokuset i opgaven ligger, derimod forekommer det vigtigt ikke at fremsætte et falsk billede af projektmedarbejdernes arbejde som værende det eneste, der har indflydelse på beboernes udvikling. Det fremstår derfor som vigtigt at anerkende disse andre faktorer. Grundet undersøgelsens formål vil graden af opmærksomheden på disse, dog ikke være på samme niveau som selve indflydelsen fra projektmedarbejdernes arbejde.

Herigennem bliver det derfor tydeligt hvordan de forskellige temaer og aspekter er afhængige af hinanden og hvordan de alle i et dynamisk sammenspil har en essentiel betydning for begge informantgrupper i forbindelse med deres oplevelse af deres fælles samarbejdet og betydningen af dette i forhold til beboernes fornyede ressourcefuldhed. For at kunne opnå en endnu større forståelse af hvad det er, der sker i dette samarbejdet mellem de to informantgrupper, vil disse resultater senere i opgaven, blive anskuet gennem psykologisk teori, dette med formålet at kunne udlede hvordan der kan arbejdes med såkaldte ressource svage personer og derigennem gøre dem til ressourcer.

Først forekommer det dog nødvendigt at vurdere den anvendte metode og hvilken indflydelse, den eventuelt har haft på de udledte resultater.

Metodediskussion

Dette afsnit vil indeholde en diskussion i forhold til overvejelser omkring hvilken betydning den valgte metode har haft for undersøgelsen og hvilke udefrakommende påvirkninger, der eventuelt har haft en indvirkning på de udledte resultater.

Validitet og reliabilitet

I forbindelse med denne undersøgelse, hvor dataindsamlingen er foretaget gennem semistruktureret interviews og analysen foretaget på baggrund af undertegnede subjektive vurderinger, kan både undersøgelsens reliabilitet og validitet anses som lav inden for især det positivistiske grundsyn inden for psykologien (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 272). I det hele taget stammer disse begreber fra denne tankegang og derfor afvises det tit, at disse kan anvendes i forbindelse med kvalitative studier (ibid., p. 270). På trods af dette forekommer det vigtigt, at vurdere om metoden måler på det, der er intenderet, som validitet er et udtryk for (Rubin & Babbie, 2010, p. 82f) og på samme måde hvor præcist den egentlig måler dette og dermed i hvor høj grad det er muligt for en anden forsker at reproducere de udledte resultater, som reliabilitet omhandler (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 271). Derfor gøres der herunder også et forsøg på at vurdere disse koncepter i forbindelse med den pågældende undersøgelse.

Hvis validitet indebærer, at metoden måler det der ønskes målt, må dette i kvalitative og fænomenologiske termer betyde, at det vurderes efter hvorvidt metoden formår at afdække og reflektere den virkelige mening af det undersøgte fænomen (ibid., p. 83). Den anvendte metode fokuserer netop på at undersøge en subjektiv oplevelse af et bestemt fænomen og grundet det, er det derfor informanterne, der er eksperterne og deres oplevelser, der er genstanden. På den måde kan validiteten af undersøgelsen vurderes som høj, da informanten gennem det semistrukturerede interview får mulighed for at fortælle netop det, der er af betydning i forhold til dennes oplevelse, hvilket netop er det, der ønskes undersøgt.

I forhold til at afdække den essentielle mening af det valgte fænomen, forekommer der i analysedelen også tiltag imod at opnå en høj validitet. Dette ses igen gennem den udførte identifikation af hvad jeg som forsker medbringer af opfattelser og tanker om fænomenet og den opnåede opmærksomhed på disse, der har til hensigt at

---

fungere som en sikring af, at dette ikke får en begrænsende betydning i forhold til udledningen af fænomenets betydning. Derudover forsøges der også at opnå en høj validitet gennem transparens i forhold til analyseprocessen og hvordan de forskellige temaer udledes og kategoriseres, der derved gør det muligt at få indblik i hvad grundlaget bag valget af disse er.

Reliabiliteten, og hermed også konsistentheden, af undersøgelsen og dens resultater kan på samme måde diskuteres. Selvom den valgte interviewform kan anses som medvirkende til lav reliabilitet grundet det åbne aspekt, der giver plads til at følge det, der er vigtigt for informanten, vurderes det inden for den kvalitative interviewforskning, at det gennem interviewguiden og et vidst niveau af ledende spørgsmål, er muligt at opnå et vidst niveau af reliabilitet (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 195). Dog kan der på den anden side også argumenteres for, at ledende spørgsmål kan have en effekt i forhold til en mindske af validiteten, da forskeren på den måde kan lede informantens svar og dermed risikere, at grundlaget for det fortalte, kommer fra forskeren frem for informanten selv. På den måde kan ledende spørgsmål have begge effekter. Ledende spørgsmål er i denne undersøgelse, dog primært kun blevet anvendt som afklarende eller opfølgende spørgsmål, hvilket kan anses som verificerende i forhold til gyldigheden af den endelige fortolkning af resultaterne (ibid.).

I stedet er der forsøgt at opnå en høj reliabilitet ved at udarbejde interviewguiden i forhold til de specifikke informantgrupper, for derved at sikre, at de ikke misforstår spørgsmålene og dermed ikke svarer på noget andet end spørgsmålets intenderede indhold, hvilket ofte skaber problemer i forhold til en undersøgelses reliabilitet (Rubin & Babbie, 2010, p. 82). Dette blev også forsøgt i forbindelse med anvendelsen af eget sprog og formuleringer i interviewinteraktionen, netop for at sikre forståelse af det spurgte og mindske forekomsten af misforståelser i samtalen. I denne forbindelse kan der dermed argumenteres for denne undersøgelse som reliabil, da den netop har produceret fire forskellige interviews, der uafhængigt af hinanden, og endda fra to forskellige perspektiver, giver et billede af oplevelser, der indeholder mange af de samme aspekter.

Reliabiliteten i forhold til selve analysen og fortolkningen af interviewdata er i højere grad sværere at argumentere for. Hvis den pågældende analyse var udført af en anden end undertegnede, ville der højst sandsynlig ikke udledes nøjagtig samme temaer. Grundet undersøgelsens fokus og det samarbejde, der er fundet sted før min

---

indblanding gennem interviews, antages det, at der stadig ville være stærke overlap i det udledte data, men ved brug af en anden forsker ville denne også medbringe andre aspekter med ind i interaktionen og dermed forme den på en anden måde.

Reliabiliteten kan i forhold til dette aldrig blive høj, men i forhold til Kvale & Brinkmanns påpegning af, at et udsagn aldrig kan have en enkelt ”rigtig” mening (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 234), er dette måske heller ikke meningen i denne undersøgelseskontekst. På samme måde kan en høj reliabilitet også kan have en negativ effekt på både interviewets variabilitet og de kreative udfoldelser, der kunne være relevante (ibid., p. 272), hvilket derfor egentlig advokerer for, at det i denne undersøgelse ikke er hensigtsmæssigt at tilstræbe en høj reliabilitet, da der netop søges et subjektivt, nuanceret og unikt indblik i en oplevelse.

Derpå vurderes det ud fra det ovenstående, at undersøgelsens validitet kan anses som høj, hvorimod reliabiliteten er sværere at vurdere samtidig med, at det i undersøgelsens henseende egentlig ikke er hensigtsmæssigt at tilstræbe en høj grad af denne.

Fejlkilder og påvirkninger

En empirisk undersøgelse vil aldrig kunne undersøges sterilt og uden udefrakommende påvirkninger, selv når ting observeres på afstand i dets eget miljø. På samme måde figurerer der i denne undersøgelse aspekter, der har kunnet have en effekt på de udledte resultater.

Først og fremmest er beboerinformanterne udvalgt af undertegnede, ud fra egen oplevelse af beboernes udbytte af samarbejdet med projektmedarbejderne. Dette kan have en påvirkning i forhold til, at disse informanter er valgt på baggrund af at have haft en virkningsfuld og god oplevelse og på den måde udelukkes der muligvis alternative oplevelser, indeholdende andre aspekter, der kunne være af eventuel betydning for undersøgelsen.

I forlængelse af dette kan betydningen af beboerinformanternes eget personlige bidrag, i forhold til denne udvikling, også diskuteres. Er det netop lige nøjagtig dette samarbejde, der har været afgørende for deres forøgelse i ressourcefuldhed, eller ville disse specifikke beboere have gennemgået denne udvikling i en hvilken som helst anden kontekst? Oplever disse to beboere en udvikling fordi de besidder lidt flere ressourcer end resten af beboerne, og kan de dermed siges at være repræsentative for

---

de beboere, der indgår i et samarbejde med Projekt 9220 og deres medarbejdere? Og som det tidligere er blevet påpeget, er gruppen af beboerne inden for projekt 9220 egentlig repræsentative for resten af de beboere i Aalborg Øst, der kan betegnes som ressourcetsvage? Disse spørgsmål kan undersøgelsen ikke besvare og det er derfor en vigtig diskussion med betydning for resultaterne og deres validitet.

Med henblik på, at denne undersøgelse dog tager udgangspunkt i tanken omkring, at den enkelte subjektive oplevelse er i centrum, og at det ikke er formålet at udlede viden, der kan generaliseres, kan denne farvede deltagerinklusion forsvares. På samme måde er det også pointeret, at det søges at afdække en mindre homogen gruppes oplevelse af et bestemt fænomen, hvilket opnås igennem den mindre gruppe af beboere, der er homogen i forhold til kravene om, at de skulle have indgået i samarbejde med Projekt 9220 og have haft gavn af dette. I forhold til fejlkilder omkring deltagerantal og deltagerudvælgelse, vil dette som regel være aktuelt i de fleste undersøgelser, hvilket dog ikke gør det mindre vigtigt at diskutere og i denne undersøgelse er der dermed også blik for, at dette kan have haft en indvirkning på resultaterne.

Selve dataindsamlingen gennem interviewsamtalen er også præget af forskellige påvirkninger. Her kan nævnes omgivelserne for interviewet, der foregik i et grupperum i det nye Sundheds- og Kvarterhus i Aalborg Øst. Dermed foregik de forskellige interviews stadig i informanternes lokalmiljø, men konteksten var mere formel end den normalt har været i forbindelse med egen interaktion med begge informantgrupper. Det mere formelle kontekstskift har derfor muligvis kunnet skabe en vis utryghed hos både beboerne og projektmedarbejderne, da de netop har skullet indgå i dialog med mig på en helt anden måde end de var vant til.

På samme måde kan min egen tilstedeværelse og undersøgende rolle, være med til at generere en følelse af i dem, af dem selv som objekter, der skal undersøges frem for følelsen af dem selv som eksperter i noget betydningsfuldt viden, som jeg ønsker at få del i. Dette ville derfor også kunne skabe en vis tilbageholdenhed og muligvis influere deres svar. Indvirkning fra begge aspekter forsøgtes dog elimineret gennem skabelsen af en behagelig, åben og sjov stemning, der ikke var præget af seriøsitet, men mere lagde op til, at informanten kunne være sig selv og sige det, der var på sinde i forhold til de stillede spørgsmål. En sådan atmosfære er også lignende den kontekst egen interaktion med personerne fra begge informantgrupper foregår i, og det forsøgtes derfor at opnå dette i så høj grad som muligt. Uanset hvad foregår in-

---

tervinteraktionen dog, som nævnt, altid mellem to personer, og forskeren vil lige så vel som informanten, medbringe noget fra deres egen verden til samtalen (Gubrium & Holstein, 2012, p. 24). Interviewsamtalen dannes derfor i dette vekselvirkende forhold, hvor forskeren og informanten påvirker hinandens svar og spørgsmål, og der kan derfor ikke ses bort fra, at den udledte viden uanset hvad, vil være påvirket af dette og dermed også den pågældende kontekst.

Dermed opstår diskussionen omkring hvorvidt denne viden derpå er gyldig, endnu engang. Dette argumenteres der som nævnt for, både inden for den humanistisk-orienterede psykologi, da sandhed her anses som opstået gennem sproget og dermed kan gyldig viden ses som udviklet gennem samtalen. Dette påpeges også konkret af Buber, der opfatter individet som blivende en person i mødet med noget andet værende. Dette må derfor kunne tolkes som, at informanterne kun opnår en forståelse af dem selv og deres oplevelse igennem samtalen med mig som forsker, der gennem de forskellige spørgsmål skaber en refleksion og dermed en erkendelsesproces i dem, omkring hvad deres oplevelse har indebåret. På den måde vil de gennem interviewet forstå sig selv i relation til samarbejdet med projektmedarbejderne og den eventuelle udvikling de har gennemgået i forbindelse med dette. Den viden, der herigennem er blevet udledt må derfor kunne vurderes som gyldig og sand, og samtidig skaber det også tanker i forhold til om, at denne sandhed eventuelt kun blev mulig at nå igennem interviewet som metode.

Til sidst er det også vigtigt at betone den eventuelle påvirkning, der kan finde sted i analysen bl.a. fra de hypoteser og antagelser, der var præeksisterende selve udførelsen af analysen. Gennem en nedskrivning af disse, er dette dog forsøgt undgået, men da analysen foregår subjektivt og grundlæggende er skabt gennem forskerens valg må det vurderes, at der kan være en risiko for fejlkilder i denne proces. På den anden side gør forskerens deltagelse i udledningen af data også vedkommende til indehaver af viden, som udenforstående personer ikke er i besiddelse af, bl.a. stemning, kropssprog og andre indikatorer på betydningen af det sagte. Dette må derfor kvalificere forskeren i højere grad i forhold til at udføre en så vidt muligt adækvat analyse af datas betydning, da denne netop ligger inde med langt flere oplysninger omkring konteksten for det sagte.

Derpå er der flere forskellige aspekter, der kan være indvirkende på de udledte data, men samtidig er der også igennem opmærksomheden på disse, foretaget foranstaltninger i forhold til mindskelsen af eventuel indvirkning.

Metodens samspil med informanterne

Et andet punkt, der også skabte grobund for tanker gennem selve interviewsamtalerne, var informanternes tendens til nogen gange ikke at svare på det de blev spurgt om, og dette gjaldt begge grupper. Gennem de opfølgende og udforskende spørgsmål blev det dog muligt for dem i højere grad at svare på spørgsmålets egentlige indhold. Dette kunne bl.a. bunde i mangel på evne hos undertegnede til at udforme forståelige og klare spørgsmål, eller også kunne det anses som værende informanternes optagethed af et specifikt aspekt, der gjorde, at de fik drejet andre spørgsmål til at omhandle dette også. Dette kunne anses som tilfældet i forhold til en af beboerne, der i spørgsmålet omhandlende hendes egen funktion hos projektet, begynder at fortælle om projektmedarbejdernes funktion overfor hende i stedet for.

”(S): Mmm. Øhm hvad har din funktion været i forhold til projekt 9220?

”(R): Jamen altså det har lige så meget været hvis jeg har haft nogle spørgsmål, så var døren altid åben og hvis det så er, at de ikke lige har tid ”Kan du ikke lige komme om en time?” eller en halv time, ”så kan vi snakke”.” (B11, linje 41-46)

På samme måde ses det hos begge projektmedarbejderne i spørgsmål med intenderet fokus på deres egen personlige rolle i forhold til beboerne. Her kommer de i første omgang ofte med svar omhandlende enten overordnede strukturer i projektet eller hvad beboerne gør. Det er som regel først gennem opfølgende spørgsmål, at de får fokus på deres egen rolle i dette samarbejdet og kan skildre hvad de egentlig helt konkret gør. Dette kan anses som bundende i, at de egentlig ikke vurderer deres egen rolle i forhold til at gøre beboerne mere ressourcestærke, som værende af betydning, hvilket de også nævner et par gange. Dette ændres dog også til dels igennem begge interviews, hvor det virker som om, at de gennem samtalen får en større forståelse af hvilken betydning deres rolle og specifikke arbejde egentlig har. Et eksempel fra det ene interview er i spørgsmålet om hvad medarbejderne kan, som hypotetiske Brian nede fra kommunen ikke kan, hvor medarbejderen svarer, at Brian godt ville kunne gøre det samme arbejde, dog ændres dette svar efter et opfølgende spørgsmål.

”(S): Okay, så du tænker ikke, at du har nogen værktøjer som han ikke har?

(M): Jo jeg tror egentlig, at det som jeg kan, det er, at jeg kan begejstres og jeg har en naturlig nysgerrighed, jeg synes det er spændende når der kommer folk og siger den mest umulige idé, selv hvis de selv har lyst til at arbejde for det, jeg har ikke lyst hvis jeg selv skal arbejde for det jo, men jeg er nysgerrig på at diskutere og finde ud af hvordan det kan lykkes, det synes jeg er det spændende at gøre det realiserbart og at der er noget action på, ja noget action.” (MI4, linje 649-658)

På den måde bliver medarbejderen mere bevidst omkring hvad det egentlig er hun unikt tilfører til dette arbejde, der gør, at det virker som det gør. Fra denne vinkel kan deres måde at svare forbi spørgsmålene på, også bunde i, at de igennem deres arbejde med at gøre beboerne selvstændige og iscenesætte dem Som selvstændige, er blevet så fokuseret på, at beboerne kan selv uden dem og at de derfor er blevet blinde overfor deres egen rolle i forbindelse med dette.

I forhold til beboerne kunne der også argumenteres for, at samtalen som redskab og refleksion over egen oplevelse af verden, er almindeligt forekommende inden for psykologiens verden, hvilket alle mennesker ikke nødvendigvis er vant til at bruge. Her ville Husserl muligvis påpege, at jeg med min naturlige attitude har været blind overfor hvordan andre personer end fx psykologistuderende og andre med hang til dette, fungerer. Derpå kan den valgte metode i form af interviews kritiseres i det, at denne form kan fremstå som fremmed for deltagergrupperne eller enkelte af dem, hvilket derfor også kan have haft en effekt på de udledte resultater. På den anden side bliver det i forrige afsnit også påpeget hvordan individer opnår erkendelse gennem sprog og i mødet med den anden og derpå må interviewet være særdeles oplagt inden for denne tankegang.

Det kan derfor diskuteres hvorvidt interviews var den adækvate dataindsamlingsmetode i forhold til disse specifikke deltagergrupper eller om det omvendt var den helt rette, der netop gjorde, at informanterne netop blev tvunget til at tænke og reflektere en ekstra gang over deres oplevelse, der derigennem gjorde dem opmærksomme på nogle sammenhæng i forhold til både deres udvikling og arbejde som de ikke var bevidste om før.

Teoretisk tolkning og diskussion

Dette afsnit vil omhandle en diskussion af data og meningen af disse, gennem en teoretisk fortolkning af de pågældende resultater fra dataanalysen. Dette er det sidste trin i brugen af IPA metoden, hvor det som regel er kutyme at strukturere den teoretiske tolkning ud fra de udledte temaer. Kvale & Brinkmann fremsætter dog en anden fremgang hvori den teoretiske tolkning foregår ved at indtage forskellige perspektiver til de udledte temaer som en samlet enhed (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 239). Igennem indtagelse af flere forskellige perspektiver til den samme tekst bliver det således muligt at komme ud over spørgsmålet om den teoretiske tolkning udelukkende styres af interviewforskerens ensidige subjektivitet. I stedet opnås der en perspektivisk subjektivitet (ibid., p. 263) og derigennem en validering af den teoretiske tolkning. Ved brugen af forskellige teoretiske perspektiver på en tekst medfører det også en diversitet i fortolkningen af meningen af tekstens indhold, og på den måde understøtter det i højere grad en frugtbar og nuanceret analyse samt diskussion af resultaterne (ibid.).

I forbindelse med de mange tanker, der er gjort i forbindelse med denne undersøgelse og i forsøget på at udøve epoché og ikke lade egne forudindtaget antagelser styre, står denne fremgangsmåde som i overensstemmelse med disse intentioner og det vælges derfor at lade den teoretiske fortolkning foregå på denne måde. Ved at anvende denne fremgangsmåde og strukturere den teoretiske tolkning ud fra den psykologiske teori frem for de forskellige temaer, kan ulempen dog også være, at empirien bliver nedprioriteret i forhold til teorien. Dette er absolut ikke intentionen, men for at gøre brugen af den psykologiske teori mest muligt brugbar, forekommer det vigtigt at gå dybt ind i denne samt udlede hvad teorierne hver især kan sige omkring temaerne. Dette vil netop tydeliggøre forskellene og lighederne imellem de forskellige teorier og tankegange, hvilket igen vil gøre brugen af dem endnu mere udbytterig i forhold til forståelsen af empiriens mening.

På samme måde vurderes det også til sidst i dataanalysen, at de udledte temaer er dynamisk afhængige af hinanden og det forekommer derfor mere meningsfuldt at anskue dem samlet frem for adskilt. De fire endeligt udledte temaer vil derfor blive diskuteret som en samlet enhed ud fra forskellige teoretiske perspektiver, for herved at vurdere og anskue meningen af informanternes oplevelser og hvordan dette kan

---

ses i forbindelse med hvordan der kan arbejdes med såkaldte resourcesvage personer og derigennem styrke dem.

For at bringe fokus tilbage på empirien, vil resultaterne af den teoretiske tolkning efterfølgende blive bragt i spil mere indgående i forhold til de enkelte temaer i en afsluttende diskussion.

Interaktionistisk perspektiv

Grundet de to informantgruppers samarbejde og hvordan det øjensynligt påvirker beboernes styrkede transformering, forekommer det relevant at anskue resultaterne ud fra et interaktionistisk perspektiv, da dette fokuserer på hvad, der foregår på mikro-plan imellem to individer i interaktionen imellem disse. Inden for dette perspektiv anses især George Herbert Mead som værende en frontmand og det synes derfor yderst relevant at anvende hans teori, i indtagelsen af dette perspektiv i forhold til de fire temaer.

Mead udsætter en social behavioristisk opfattelse af individets selv som udviklende igennem interaktionen med andre gennem en konstant symbolsk forhandling af interaktionens mening (Mead, 1934, p. 139). Individets identitet og forståelse af sig selv opstår når individet er i stand til at indtage den andens attitude og observere sig selv og sine handlinger som et objekt igennem dette (ibid., p. 137f). Selvet bliver for Mead dermed en social entitet, da dette dannes i en social proces. Mead deler dog selvet op i et Jeg og et Mig, hvor Jeg'et er individets svar på andres attitude imod det og Mig'et er det organiserede sæt af andres attituder som individet kan indtage. Individet er bevidst om Mig'et og kan i en interaktion indtage de andres attituder og på den måde vurdere hvilken respons, i form af Jeg'et, det skal agere med (ibid., p. 175).

Set med Meads øjne kan resultaterne og de udledte temaerne forstås som komponenter, der skabes gennem forhandling og genforhandling i interaktionen imellem beboerne og projektmedarbejderne. Ved at projektmedarbejderne har en helt generel lyst og interesse i at hjælpe og forstå disse beboere, kendetegner det også deres attitude imod beboerne som værende af støttende og hjælpende art. Kombineret med, at de i deres arbejde tager udgangspunkt i beboernes styrker og viden, udstråler de en attitude til beboerne, der i lige så høj grad understøtter og anerkender beboernes kunnen og vigtighed i forhold til deres samarbejde. På den måde indgår projektmedar-

---

bejderne i samarbejdet og interaktionen med beboerne, med en attitude til dem, der indebærer både et genuint ønske om at hjælpe, men også en tro på, at beboerne sag- tens kan agere selvstændigt.

En interaktions indhold og mening skabes ifølge Mead gennem symbolske in- dikatorer, og denne attitude vil derfor også være kendetegnet af det anvendte sprog. Projektmedarbejderne anvender ofte et sprog, der er præget af anerkendelse og inte- resse, dette kan være i form af bl.a. ”Kan du ikke lige hjælpe mig med det her, det er du så god til?” eller ”Har du en god idé til det her arrangement?”. På den måde vil dette, ifølge Mead, påvirke beboerne idet de oplever anerkendelsen fra medarbejder- ne gennem symbolske tegn. Gennem deres interaktioner, bliver denne attitude derved inkorporeret i beboernes Mig, hvorefter det bliver muligt for dem at indtage denne attitude og observere sig selv igennem denne. Gennem denne selvrefleksive proces modificeres deres Jeg imod dette og derved begynder de at opleve dem selv som ha- vende betydningsfulde evner og værende i stand til at gøre en forskel, ikke blot for dem selv, men også andre mennesker. De agerer derfor ud fra denne nye udgave af deres Jeg som respons på den attitude medarbejderne indgår med i interaktionen, netop ved at indgå i arrangementer og påtage sig ansvar i forhold til sådanne.

På samme måde møder beboerne også medarbejderne med en attitude indehol- dende troen på, at de er dygtige medarbejdere, der kan hjælpe dem på alle mulige og umulige måder, og derigennem bliver interaktionen imellem dem, præget af en lige- værdighed, da begge parter indgår med en anerkendende attitude til den anden, inde- holdende troen på, at de kan noget, der er vigtigt og brugbart.

Dette perspektiv tilbyder derfor en forklaringsramme for hvordan beboernes udvikling af deres selvfølelse sker i den sociale interaktion med projektmedarbejder- ne, hvor beboerne bliver influeret af medarbejdernes attituder, her præget af ligevæ- rdighed og anerkendelse, der medvirker til, at de inkorporerer dette i deres egen måde at anskue dem selv på. Dette perspektiv afføder derfor en forståelse af, at et arbejde hvori det bliver muligt at gøre såkaldte resourcesvage til det modsatte, er relationen til dem helt og aldeles afgørende. Og derefter hvilken attitude der tages med ind i relationen, da denne også er grundlæggende for den udvikling, der kan skabes. Hvis der indtages en attitude imod beboerne som værende i besiddelse af evner og viden, vil dette præge interaktionen igennem det anvendte sprog, både det eksplicitte og det implicitte. På den måde vil denne tankegang advokere for, at for at arbejde succes- fuldt med resourcesvage, er det betydningsfuldt, at indgå personligt i en relation

---

med disse og at der eksisterer en genuinhed i interessen og opfattelsen af dem som evnerige.

Community psykologisk perspektiv

Som nævnt flere gange, er det omtalte projekt, som medarbejderne og beboernes samarbejde tager sit udgangspunkt i, udformet på baggrund af tanker figurerende inden for community psykologien. Grundet dette forekommer det relevant at anskue data ud fra netop den tilgang, der er grundlæggende for selve samarbejdet, der er genstand for denne undersøgelse. Inden for denne gren er især John L. McKnight og John P. Kretzmann grundlæggende frontmænd, samt udviklere af den her inden for populære metode og tankegang, Asset Based Community Development, der er præsenteret i et tidligere afsnit. Dette perspektiv vil derfor tage udgangspunkt i deres arbejde og tankegangen omkring ABCD.

Umiddelbart har denne metode og tankegang ikke noget konkret teoretisk ståsted, da den er udviklet og afprøvet over mange år med grundlag i store mængder af empiriske interviewundersøgelser med både beboere, projekter og foreninger (Jørgensen, Paldam & Søgaard, 2008, p. 7), dermed er den mere eller mindre pragmatisk funderet. Som fremlagt er denne tankegang dog stærkt optaget af fokuset på styrker og det, der virker i et pågældent lokalområde frem for dets mangler og på den måde bliver linket til bl.a. den anerkendende tilgang tydeligt.

Mere uddybende er arbejdet ud fra denne tilgang derfor rettet imod beboere og deres ressourcer, og formålet er, at afdække ofte hidtil uopdagede ressourcer og forbinde dem med hinanden på måder, der forstærker dem hver især (Kretzmann & McKnight, 1993, p. 27f). Herigennem gives beboerne et blik for og en ny tro på, at de selv ligger inde med evner, der kan løfte deres eget lokalområde (ibid., p. 346). På den måde bliver det derigennem muligt at levere ejerskabet af et bestemt lokalområde tilbage til beboerne, så de på den måde bliver aktører frem for passive individer, der venter på, at det er nogen ude fra, der skal komme og ”redde” området (Cunningham & Mathie, 2003, p. 2f). Dette bliver ofte problemet når fokus i stedet er på at afdække hvilke mangler, der eksisterer og ud fra disse planlægge og tilbyde løsninger, der skal afhjælpe disse mangler. Dette skaber netop en virkelighed for de iboende beboere, som værende nogen, der mangler noget, men som heldigvis kan få hjælp af nogen eller noget ude fra. På den måde bliver de hjælpeløse klienter, der er af-

---

hængige forbrugere af forskellige servicetilbud frem for selvstændige producenter (Kretzmann & McKnight, 1993, p. 2). Herigennem bliver de socialkonstruktionistiske og systemiske præg i denne tankegang også tydelige.

Ud fra dette perspektiv kan de udledte temaer og deres samspil derfor forstås som værende skabt igennem projektmedarbejdernes udgangspunkt i beboernes styrke. Projektmedarbejderne tilrettelægger netop deres arbejde med det udgangspunkt, at dette lokalområde indeholder en masse ressourcer, både på individ- og fællesskabsplan. De indtager dermed et helt nyt og anderledes syn på Aalborg Øst som ressourcefuldt, frem for det generelle nedvurderende billede, der ellers flourer både i og uden for området. Gennem deres forsøg på at kortlægge disse ressourcer indtager de også en ydmyghed overfor, at de ikke nødvendigvis er de mest adækvate til at vurdere hvor disse befinder sig og derfor søger de viden hos beboerne. I beboernes møde med projektarbejderne oplever de derfor både et billede af deres lokalområde som ressourcefuldt og rigt og en tilgang til dem selv som værende ressourcer og en anerkendelse af den viden de lægger inde med. På den måde forklarer Kretzmann & McKnight beboernes transformation, som skabt gennem projektmedarbejdernes reformulering af deres virkelighed, ved at karakterisere både dem og deres område som ressourcefulde. Og gennem indgåelse i projektet, hvori projektmedarbejderne sætter dem i forbindelse med andre beboere og disses styrker og ressourcer, så oplever de succeser, samt fornemmelsen af, at det man sætter sig for kan lade sig gøre, og at de rent faktisk kan udrette noget. Dette afføder endnu mere anerkendelse fra omgivelserne, både indbyrdes i projektet, men også ude fra, hvormed de erfarer denne virkelighed som sand hvorefter det også bliver deres egen virkelighed. På den måde bliver de, som Kretzmann & McKnight påpeger, selvstændige, ressourcestærke producenter med troen på og følelsen af, at de kan selv, frem for afhængige af, at andre hjælper dem.

På den måde fremsætter dette perspektiv en opfattelse, der pointerer vigtigheden af projektmedarbejdernes funktion i forhold til at tage udgangspunkt i beboerne og deres styrker og italesætte disse samt områdets styrker. Efter disse styrker er af-dækket, er det blot et spørgsmål om at sammensætte dem, for derigennem at forstærke dem. Derved anser dette perspektiv projektmedarbejdernes rolle lidt anderledes, her bliver relationen ikke lige så betydningsfuld i forbindelse med styrkelsen af beboerne. Her er det i højere grad de omkring værende faktorer såsom det fællesskab

---

de kommer ind i via sammensætningen af deres ressourcer med andre individer og løsningen af de planlagte opgaver, der er betydningsfuld.

Ud fra denne tankegang er det således muligt at arbejde med resourcesvage personer og gøre dem stærkere, ved at være et samlende og afdækkende led af ressourcer, og derved anses den personlige kontakt stadig som vigtigt for at kunne udføre denne rolle, men ikke som afgørende.

Læringsteoretisk perspektiv

Grundet begge informantgrupperes udspecificering af succesoplevelser som værende medvirkende til den oplevede transformation, fremstår det også interessant at anskue temaerne ud fra et læringsteoretisk perspektiv, for netop at tilføje de aspekter, denne form for tænkning kan tilføje til forståelsen af resultaternes mening. I forhold til erfaringsbaseret læring og udvikling igennem denne, er bl.a. David A. Kolb førende og derfor vælges det at anvende hans tanker og teori i brugen af dette perspektiv.

Kolbs teori omkring læring tager ikke afsæt i den traditionelle tænkning bag læring, omhandlende, at der findes konsistente elementer af bevidstheden, der i forskellig kombination med hinanden, er grundlaget for menneskets tankemønstre. I stedet tager den afsæt i en grundlæggende antagelse om, at idéer ikke er færdige entiteter, men derimod konstant foranderlige i forbindelse med de forskellige erfaringer mennesket gør sig (Kolb, 2000, p. 53f). Denne tankegang er inspireret af både Jean Piaget, John Dewey og Kurt Lewins opfattelser af læringsprocesser og gennem en sammenkobling af især disse teorier anses læring som skabt i en cyklus af henholdsvis konkret oplevelse eller erfaring, observerende refleksion, abstrakt begrebsliggørelse og aktiv eksperimenteren. På den måde er teorien sammensat af aktionsforskningens tanke omkring her-og-nu oplevelsen og den efterfølgende indsamling af observationer i forbindelse med denne (Lewin, 1946), forståelsen af læring som en proces, der kombinerer perception med erfaring og begreber (Dewey, 1938) samt den kognitive tankegang omhandlende den kognitive vækstproces fra konkret til abstrakt og fra aktiv til reflekterende gennem opbygningen af kognitive skemaer via assimilation og akkommodation (Piaget, 1970).

Uddybende anser Kolb derfor læring som tagende udgangspunkt i, at individet indgår fuldt ud i nye oplevelser med en åben indstilling, hvorefter der reflekteres over denne specifikke oplevelse gennem observation fra forskellige perspektiver.

Igennem denne refleksion skabes der begreber, der integrerer disse nye observationer i dets allerede eksisterende antagelser og begrebsapparat. Dette bruges efterfølgende i forbindelse med individets gængse beslutnings- og problemløsningsprocesser (Kolb, 2000, p. 57). På den måde bliver læring noget, der skabes gennem individets skiftende positioner i mellem at være enten aktør eller observatør i forbindelse med egen oplevelse. Denne måde at lære på anser Kolb ikke blot som værende forbeholdt uddannelsessammenhæng, men derimod som den generelle måde mennesket tilpasser sig og indgår i verden på (ibid., p. 58). Denne tankegang inkluderer derfor også et menneskesyn, der ikke determinerer individet af sine omgivelser, men i stedet ser individet som i en løbende transaktion med sine omgivelser, hvori de objektive betingelser og de subjektive erfaringer ændres i samspillet med hinanden (ibid., p. 63). Erkendelse bliver inden for denne tankegang derfor noget, der finder sted i en konstant tilpasnings- og transformationsproces, der skabes og genskabes i takt med individets erfaringer og oplevelser.

Ud fra dette perspektiv kan man derfor forstå beboernes udvikling som en læringsproces hvori de andre temaer kan ses som indvirkende på denne. Gennem beboernes indgåelse i Projekt 9220 begiver de sig ind i nye omgivelser, hvilket automatisk skaber nye betingelser for deres erfaringsprocesser. Deres omgivelser er nu præget af hvad de selv betegner som mere aktivitet, både i fysisk og social forstand. På den måde indgår beboerne nu i situationer hvor de bl.a. oplever at have ansvar for noget, de går derfor ind til en oplevelse med et åbent sind og gør sig en erfaring, der hedder, at det lykkedes. Derefter reflekterer de over denne opgave og observerer oplevelsen fra forskellige perspektiver, fx ud fra de personer de løste opgaven sammen med eller dem opgaven blev udført overfor. Denne refleksion munder ud i en indsigt om, at de løste opgaven mere end tilfredsstillende, at de dermed kan håndtere ansvar og at de er i besiddelse af evner, der var brugbare i forbindelse med opgavens indhold. Dermed skabes der nye abstrakte begreber omkring deres kunnen, hvilket integrerer deres nye observationer i deres logisk holdbare teorier omkring dem selv og deres omgivelser. På den måde konstitueres der gennem beboernes nye erfaringer også et nyt og modificeret grundlag for deres beslutningsprocesser, hvilket gør, at de også agerer og reagerer anderledes på de situationer de indgår i fremover. Dette forklarer således også hvordan de går fra at være såkaldte ressourcetsvage til at være ressourcestærke. Fremfor at agere ud fra erfaringen om, at ”Det kan jeg ikke”, agerer de nu i stedet ud fra erfaringen ”Det kan jeg sikkert godt” eller ”Jeg er god til ...”, så

---

jeg kan bidrage med noget her”. Og derigennem ændres deres kognitive mønster fra at agere ud fra at være svag til at agere ud fra at være stærk.

Hvordan de andre temaer kan forstås i sammenhæng med beboernes transformation ud fra dette perspektiv er i højere grad vanskeligt. Kolbs understregning af omgivelsernes betydning for en sådan læringsproces, kan dog fungere som forklaringsramme for hvordan projektmedarbejderne udfører et forebyggende arbejde, gennem både deres genuine interesse og nærværende tilstedeværelse, men også deres udgangspunkt i beboerne, der åbner disses tanker op for nye perspektiver på deres egne handlemuligheder. Kolb påpeger netop også, at denne form for erfaringsbaseret læring, forudsætter at individet går ind til den specifikke oplevelse på en åben og hengiven måde. Den ligeværdige og gensidige relation kan ses som det sted hvori beboerne får tillid til projektmedarbejderne og derfor tager imod deres tilbud om, at sætte dem i disse uvante situationer, der er grundlaget for den erfaringsbaserede læring de opnår. På den måde kan de resterende temaer, ud fra dette perspektiv, anses som forberedende og grundlæggende for, at beboerne oplever en erfaringsbaseret læringsproces, der transformerer deres beslutningsfundament og dermed også deres adfærd fra ressourcesvag til ressourcestærk.

Dette perspektiv fremsætter derfor en forklaringsramme hvori beboernes succesoplevelser og erfaringerne fra disse bliver grundlæggende for deres transformation. Dermed vægter denne teori ikke relationen til medarbejderne særlig højt. Denne vil derfor advokere for, at for at arbejde på en styrkende måde med såkaldte ressource svage personer, er det afgørende at opsætte rammerne for deres læring. For at sikre en læring, der i dette tilfælde skal styrke dem, er det vigtigt at rammerne understøtter oplevelsen af positive erfaringer. For at dette kan gøres muligt, kan der godt argumenteres for, at denne teori også ville anse en tillidsfuld relation som fordelagtig, men til stadighed tillægger denne teori det overordnet ansvaret for transformationen, beboerne selv. En tolkning ud fra denne teori sætter derfor spørgsmålstejn ved projektmedarbejdernes egentlige betydning i forhold til den omtalte transformation.

Eksistentielt og dialektisk perspektiv

Det sidste perspektiv, der indtages på de fire temaer og deres samspil er et eksistentielt og dialektisk. Dette vælges på baggrund af formålet med at anskue data ud fra så vidt muligt forskellige perspektiver, for at undgå en snæver og unuanceret belysning

---

og derigennem opnå en vis forskervalidering. For at understøtte dette forekommer det interessant at anvende et perspektiv, der er markant anderledes end de allerede brugte. Til gengæld bør inddragelsen af et perspektiv ikke udelukkende bero på dette grundlag, da anvendelsen af det enkelte perspektiv stadig bør give mening. Med dette in mente vælges det at anvende en eksistentiel og dialektisk tilgang, der har fokus på relationer og hvordan individet udvikler sig i indgåelsen af disse, hvilket er aspekter, der er centrale for denne undersøgelse.

Dette beskæftiger Anne Lise Løvlie Schibbye sig netop med og det vælges derfor at benytte hendes tanker i anskuelsen af temaerne inden for dette perspektiv. Denne teori indebærer som nævnt et eksistentielt ståsted og derfor også tanken om, at evnen til selvrefleksivitet er betinget af individets eksistens, og derfor at individet er til i verden. Når individet træder frem i verden, bliver det synligt for sig selv, ikke blot som et individ, men også som det unikke individ, det er (Schibbye, 2010, p. 24). Derudover medbringes der også i denne teori, Georg W. F. Hegels dialektiske tankegang omkring, at det er helheden af alt, der kombinerer sandheden og virkeligheden, og intet kan derfor ses som adskilt fra den helhed og sammenhæng det indgår i, da det ikke eksisterer uden (Hegel, 2005, p. 66). Schibbye fremsætter derfor en forståelse af, hvordan individets udvikling af et selv ikke kan anses adskilt fra dets sammenhæng i forhold til dialogen og relationen med de omkringværende personer. Et individs adfærd i en given situation vil altid være i sammenhæng med den adfærd den anden i interaktionen udviser, og på samme måde kan den enes adfærd sige noget om den andens adfærd, da de i det dynamiske samspil hele tiden vil henvise til hinanden (Schibbye, 2010, p. 37f). I forbindelse med individets bevidsthed omkring dets eget selv og hvordan denne indtræffer, er Schibbye på samme måde inspireret af Hegel. Hun fremsætter derfor en forståelse af, at dette sker når individet indgår i dialog med en anden og heri bliver den andens bevidsthed en del af individets bevidsthed. Dette kan forklares nærmere gennem brugen af mig selv som eksempel, for at undgå forvirring. Ved at min bevidsthed indgår eller fortaber sig i en andens bevidsthed, kommer min bevidsthed på den måde udenfor mig selv, derpå ser jeg i dette øjeblik ikke den anden, men mig selv i den anden og dette fænomen kaldes for anden-væren. Når det andet individ så modsætter sig min bevidsthed så ser jeg mig selv udenfor i den anden og idet får jeg et forhold til mig selv ved at tage mig selv tilbage. Dog er jeg tilbage som forandret på den måde, at den anden nu forekommer som en afgrænset person udenfor mig, men ved at jeg har fortabt mig i den andens

---

bevidsthed har jeg også opdaget nye sider af mig selv. På den måde opnår vi som mennesker, et afgrænset selv gennem dialogen med andre, men samtidig også refleksivitet i forhold til vores eget pågældende selv (ibid., p. 44).

Derudover anser Schibbye også denne proces som ligeværdig hvori to individer møder hinanden med en opfattelse af begge parter som subjekter, der har hver deres oplevelse, der på samme tid modsvarer og er forskellig fra hinanden og på den måde har de begge en værdi, men kan samtidig afgrænse hinanden. I et sådant møde vil begge parter møde hinandens bevidsthed ved at indtage den modsattes og på den måde anerkende hinanden. Uden denne anerkendelse vil det ikke være muligt for individet at genfinde sig selv på en tilfredsstillende måde og i stedet vil en del af selvet forblive udenfor ham eller hende. For at opnå en udvikling og forandring i forhold til selvet, skal individet netop kunne indgå i denne proces hvori de slækker på selvets grænser og indtager den andens bevidsthed (ibid., p. 45). Schibbye argumenterer derfor for, at individet i højere grad kan kapere at slække på selvets grænser i en relation, der indeholder lytning, accept og tolerance og dermed anerkendelse. Dette gør, at individet kan genfinde sit selvs grænser igen.

Dette perspektiv kan derfor belyse temaerne i forhold til hvordan disse indgår i et samspil, der er medvirkende til beboernes transformation i form af hvordan de slækker på deres selvs grænser, hvorefter disse genfindes og skabes på ny i relationen til projektmedarbejderne. Ifølge Schibbye sker dette ved at beboerne i dialogen og interaktionen med projektmedarbejderne, indtager deres bevidsthed og ser dem selv i projektmedarbejdernes bevidsthed. Når projektmedarbejderne svarer, og på den måde modsætter sig beboernes bevidsthed, ser beboerne dem selv som udenfor i projektmedarbejderne og de tager dermed dem selv tilbage, men som Schibbye beskriver, vil beboerne være forandret ved opnåelsen af indsigt i flere sider af dem selv og samtidig en større afgrænsning af deres selv. På den måde udvikler de deres selv i mødet med projektmedarbejdernes bevidsthed, der indeholder anderledes opfattelser af hvem de er, end de selv besidder, hvilket skaber en selvrefleksivitet, der skubber dem imod i højere grad at opfatte dem selv som ressourcestærke.

Ifølge Schibbye er dette dog også betinget af, at denne dialog indeholder en ligeværdighed og en gensidighed i forhold til en indbyrdes anerkendelse af hinanden som subjekter med værdi. Dette beskriver begge informantgrupper netop som tilfældet og ud fra dette perspektiv, anerkender både projektmedarbejderne og beboerne hinanden som subjekter med hver deres gyldige oplevelse af verden og dermed også

---

subjekter og personer med en værdi. Ifølge Schibbye er det dog her mere anerkendelsen, der bliver vigtig og denne, der skaber den gensidige og ligeværdige relation.

Dette kan dog forklare hvordan de to resterende temaer indgår i samspillet. Denne anerkendelse kan netop ses som opstående ud fra projektmedarbejdernes interesse og lyst til, at dette projektarbejde skal lykkes og dette forsøges igennem et udgangspunkt i beboernes styrker og viden, der dermed anerkender, at de besidder disse aspekter. Og på samme måde anerkender beboerne også projektmedarbejderne i deres opfattelse af dem som havende evner til at kunne hjælpe. I forhold til teoriens eksistentielle ståsted, vil denne tankegang også påpege, at beboernes indgåelse i Projekt 9220 er en måde hvorpå de tager et aktivt valg om at indgå i verden og dermed træder frem i denne. Herigennem bliver de og deres evner synlige, ikke blot for andre, men også for dem selv, hvilket gør dem i stand til at indgå reflektivt i interaktionen med projektmedarbejderne og derigennem udvikle deres selvbillede.

På den måde anser denne teori beboernes udvikling som skabt gennem deres relation til projektmedarbejderne, hvori de indbyrdes anerkender hinanden som subjekter, hvilket gør, at beboerne gennem tillid, slækker på deres selvs grænser og kan tage dem selv forandret tilbage når de fortaber deres egen bevidsthed i medarbejdernes. Denne teori vil derfor argumentere for, ligesom Mead, at styrkende arbejde med resourcesvage også skal ske igennem den personlige relation. Forskellen er dog, at denne teori direkte påpeger, at anerkendelse (og ligeværdighed) bør indgå i denne relation før den kan være udviklende. Her sættes der derfor direkte krav til, at der i arbejdet med resourcesvage, skal være en anerkendelse fra begge parter af den anden som værdifuld, for, at der kan ske en udvikling.

De fire forskellige perspektiver skaber hvert især spændende grundlag for tolkningerne af temaers indhold og betydning, både adskilt og samspillende. Hvordan de sammen kan bidrage til en endelig tolkning, vil efterfølgende blive diskuteret.

Diskussion af de endelige temaer set i lyset af de forskellige perspektivers tolkninger

De forskellige perspektiver kan alle ses som spændende og adækvate forklaringsrammer for de udledte temaer og deres dynamiske samspil. Hver især lægger de deres fokus forskellige steder, hvilket dog også betyder, at brugen af dem og deres for-

---

skellige styrker, bevirker, at der berøres meningsaspekter i resultaterne, der ikke ville være berørt gennem brugen af blot en enkelt eller to af disse perspektiver.

På baggrund af disse perspektivers, både modsætninger og ligheder, opstår der flere interessante punkter, der kan bidrage til forståelsen og fortolkningen af de fire forskellige temaer og deres indbyrdes forhold.

Genuinheden i arbejdet

Først og fremmest er temaet omkring den genuine lyst og interesse fra projektmedarbejderne interessant i forhold til de forskellige teorier, netop fordi ingen af dem direkte berører dette aspekt. På den måde kan det vurderes som værende irrelevant i forhold til beboernes transformation og på anden side kunne det dog ud fra flere af teorier også argumenteres for, at det har en betydning. Bl.a. Schibbye og Meads opfattelser kan i højere grad siges at berøre dette tema.

Schibbye anser det for grundlæggende, at hvis en relation skal være af udviklende karakter, skal der finde en vis fortabelse i hinandens bevidsthed sted samt en anerkendelse i denne proces. Her må det altså have en betydning hvorvidt projektmedarbejdernes interesse og lyst i dette arbejde er genuint, eftersom andet dermed ville kunne mærkes af beboerne. Der opstår dog her et spørgsmål om hvor store evner medarbejderne har inden for at instrumentalisere ægte interesse og dermed i hvor høj grad de kan virke interesseret uden rent faktisk at være det. I forhold til Meads teori, der er optaget af betydningen af projektmedarbejdernes attitude imod beboerne og hvordan denne er kendetegnet vha. symbolske indikatorer, vil projektmedarbejdernes sprog være afslørende for ægtheden af deres intentioner. Dette kan igen også være indøvet, men i omtalen af attituder må der her også være inkluderet implicite sproglige indikatorer, såsom kropssprog og stemmeleje osv., hvilket igen må understøtte, at beboerne medtager dette i deres respons og ageren i interaktionens konstante forhandling. På den måde bliver den genuine lyst og interesse fra projektmedarbejdernes side af, særdeles vigtig idet, da det må anses som værende understøttende for relationen og dens karakter.

I forhold til de to andre perspektiver er det dog en anderledes i forhold til betydningen af dette tema. Kolb er som fremsat mest optaget af hvad der sker i selve læringsprocessen adskilt fra relationen til projektmedarbejderne og tillægger derfor ikke genuinheden i medarbejdernes interesse større betydning. Til trods for dette

---

fremsætter han stadig en forståelse af læringsprocessen som situationel, da den altid finder sted i en situation indeholdende flere forskellige faktorer (Kolb, 2000, p. 62). På den måde kan der ud fra dette perspektiv ikke ses bort fra projektmedarbejdernes indflydelse, da de som regel er til stede i de succesoplevelser beboerne omtaler, og genuinheden må derfor også få en form for indflydelse. På samme måde tillægger Kretzmann & McKnight heller ikke dette aspekt direkte betydning, men for fuldt ud at kunne anvende ABCD metoden og den anerkendende tankegang bag, med mest mulig succes, må det kræve en særlig interesse og lyst, da dette indebærer en langsom og krævende proces.

Denne genuine interesse og lyst bliver derfor, ud fra de forskellige perspektiver, en slags udefinerbar størrelse, der samtidig også er svær at sætte en finger på i forhold til betydningen. På trods af den mere implicite karakter, er det dog tydeligt, at den kan tolkes som værende særdeles vigtig og ligefrem afgørende i forbindelse med hvordan man kan arbejde med resourcesvage i forhold til at styrke dem. I det hele taget kan det ud fra denne diskussion siges, at styrkelsen af resourcesvage i høj grad kan effektiviseres og muliggøres ved at indgå i arbejdet og relationen med dem, med en grundlæggende genuinitet bag ens intentioner. Hvorvidt det dermed kan siges, at dette arbejde kræver noget decideret menneskeligt og om enhver egner sig til det, er svært at sige.

Udgangspunktet i beboerne og den affødte anerkendelse

I forhold til dette tema viste det sig igennem både analysen og den teoretiske tolkning, at projektmedarbejdernes udgangspunkt i beboerne skabte en implicit anerkendelse, hvilket derfor skabte en ny og interessant vinkel på resultaterne, der medtages i denne uddybende diskussion af temaets betydning.

På samme måde som det forrige tema omtaler kun et enkelt af de anvendte perspektiv, nemlig det community psykologiske, direkte temaet omkring at tage udgangspunkt i beboerne. Dette kan netop ses som affødt af, at selve samarbejdet og relationen imellem beboerne og projektmedarbejderne, er skabt i forbindelse med et projekt, der anvender denne tankegang. Hvorvidt dette dermed gør dette aspekt mere eller mindre betydningsfuldt kan dog diskuteres.

Den community psykologiske tankegang advokerer for, at der tages udgangspunkt i beboerne med den bagvedliggende tanke, at det er beboerne, der besidder den

---

mest kvalificerede viden omkring området, hvordan dette fungerer og derfor også hvordan det kan forbedres. Dette inkluderer den sideeffekt, at gennem fokus på succeser og styrker, så skabes der også en virkelighed, der er præget af dette. På samme måde vil de andre perspektiver også argumentere for, at denne fremgangsmåde understøtter den ønskede styrkelse af beboerne. Mead vil anse dette som medvirkende til, at projektmedarbejdernes attitude vil være præget af en anerkendelse af beboernes styrker, hvilket vil influere interaktionen og derigennem konstitueringen af deres selv. Schibbye vil anse dette som et led i anerkendelsen af beboerne som værende værdifulde subjekter og Kolb vil anse det som en måde hvorpå det er muligt at skabe adækvate rammer for en læringssituation med positivt udkomme, netop ved identificeringen af hvad beboernes evner og styrker er.

På den måde kan denne fremgangsmåde siges, at være et slags redskab i forhold til at opnå denne transformation. Det bliver dog også tydeligt hvordan flere af teorierne ser på nogenlunde samme måde på dette tema som det forrige. Derpå bliver deres indbyrdes samspil igen understreget og hvordan den genuine interesse og lyst fra medarbejderne samspillende med udgangspunktet i beboerne, skaber en anerkendelse af beboerne som værdifulde, hvilket ud fra alle perspektiver kan anses som essentielt i selve transformationen imod at blive ressourcestærke.

Her kan der også suppleres med Axel Honneth og hans opfattelse af anerkendelse som elementært i forhold til individets følelse af selvtillid, selvagtelse og selv værdsættelse (Honneth, 2003, p. 14). Han tillægger også det ekspressive udtryk i forhold til tilgangen til en person en fundamental betydning. Det er ifølge ham ikke nok blot at erkende, at beboerne eksisterer, men selve anerkendelsen af dem som værdifulde sker i sammenkoblingen mellem den kognitive identificering og det medfølgende ekspressive udtryk, såsom gestik og mimik (ibid., p. 103ff). Denne opfattelse pointerer derfor den hidtil anførte argumentation for, at det genuine præg i forbindelse med interessen i både arbejdet og beboerne er vigtigt samt, at anerkendelse gennem udgangspunktet i beboerne tydeligvis også spiller en stor rolle i transformationen imod ressourcestyrke. I det hele taget argumenterer Honneth for, at manglende anerkendelse resulterer i en begrænsning af individets personlige autonomi og følelsen af ikke at have en status som ligeberettiget interaktionspartner (Honneth, 2006, p. 178), hvilket beskriver nogle aspekter, der kunne forbindes med resourcesvagthed.

Ligeværdighed, gensidighed og anerkendelse

På trods af, at perspektiverne på den ene eller anden måde forklarer projektmedarbejdernes udgangspunkt i beboerne som havende en anerkendende effekt, nævnes anerkendelse ikke betydeligt i empirien. I stedet er det her ligeværdigheden og gensidigheden i relationen, der i høj grad er fremtrædende.

I forhold til dette tema, kan der derfor trækkes en linje tilbage til metodediskussionen i forbindelse med overvejelserne omkring hvilken betydning det har, at de to parter i interviewsituationen har to forskellige begrebsapparater at kommunikere ud fra og dermed også forskellige ord for de samme ting. Det er derfor muligt, at det informanterne har beskrevet som ligeværdighed i interviewsituationerne i virkeligheden, ud fra en psykologisk forståelse, kan klassificeres som anerkendelse. Igen påpeger Schibbye dog, at der eksisterer en ligeværdighed i forbindelse med den indbyrdes anerkendelse af hinanden som subjekter i en udviklende relation. På samme måde pointeres det som vist også af Honneth, at der i anerkendelse imellem mennesker også skabes en slags ligeværdighed, idet begge anerkender hinanden, hvilket skaber en gensidighed kontinuerligt med den skabte status af begge som værdifulde og bidragsværdige. På den måde kan den ligeværdige og gensidige relation ses som skabt ud fra anerkendelsen, der dannes igennem udgangspunktet i beoerne.

Det er derfor også muligt, at anerkendelse ikke er fremtrædende i empirien eftersom, at det i højere grad er en implicit anerkendelse der finder sted, frem for en, der er direkte og eksplicit. Anerkendelsen ligger i højere grad, som Honneth også påpeger, i projektmedarbejdernes gestik, mimik og handlinger generelt. Handlinger i form af at opsøge beboerne, interessen for deres viden, deres åbenhed og ikke mindst deres overdragelse af ansvar til beboerne og tilliden til, at de kan håndtere det ansvar. På den måde kan den ligeværdighed og gensidighed, der præger deres samarbejde og relation, og som vægtes som særdeles betydningsfuld, ses som havende grobund i den implicite anerkendelse. Dette fjerner også eventuelle argumenter i forhold til, at ligeværdigheden ikke er reel imellem dem, grundet skellet imellem medarbejder og beboer, for uanset hvilken rolle de har, så går de ind til relationen med en opfattelse af den anden som havende noget værdifuldt. Dette beskriver en af medarbejderne også med, at ligegyldigt hvad, så vil de hinanden noget. De vil hinanden noget helt specifikt og det skaber et fælles formål for dem.

På den måde kan anerkendelsen siges at være grundlæggende for ligeværdigheden, men samtidig skabes der også en anerkendelse igennem at indgå ligeværdigt i en interaktion med nogen, der anses som havende værdi. Derpå kan ligeværdighed og anerkendelse herud fra forstås som interagerende og vekselvirkende størrelser, der i deres samspil spiller en stor rolle i beboernes transformation.

I arbejdet med resourcesvage er det derfor særdeles fundamentalt at indgå med en holdning til dem som indeholdende noget brugbart og værdifuldt, men også at gøre det klart for dem hvad man som medarbejder kan give dem, for at skabe en respektfuld og ligeværdig relation hvori beboerne får en fornemmelse af at være på lige fod.

Transformationens konstitution

Slutteligt vil en konstitution af førnævnte faktorer effektuere en transformation hos beboerne, der ifølge alle perspektiverne, sker igennem selvrefleksion på den ene eller anden måde.

Mead ser den deciderede udvikling som skabt i interaktion hvori beboerne vha. af Mig'et indtager medarbejderens attitude og observerer sig selv og sine handlinger som et objekt igennem denne. På den måde sker der en observation og derefter en refleksion, der modificerer deres forståelse af deres selv efter indtagelsen af medarbejdernes attitude. Denne proces minder om det samme som både Schibbye og Kolb fremsætter som udviklende. Schibbye er ligesom Mead optaget af hvordan beboerne i den gensidigt anerkendende relation til medarbejderne, slækker på deres selvs grænser og tager dem selv tilbage som forandret, efterfølgende deres fortabelse i medarbejdernes bevidsthed og derigennem deres opdagelse af egne nye sider. Kolb ser, som nævnt, i højere grad udviklingen som adskilt fra relationen, men på samme måde som de to andre perspektiver anser han udviklingen som skabt gennem refleksion over de ny indsamlede erfaringer og observationer omkring en oplevelse, ud fra diverse synspunkter. Igennem hans opfattelse bliver det derfor også tydeligt hvordan relationen til medarbejderne ikke nødvendigvis er nok i forhold til at skabe en tilfredsstillende selvrefleksion. Beboerne bør også indgå i situationer hvori de mere konkret kan opleve og udleve deres evner. Kretzmann & McKnight fremsætter en opfattelse, hvori de medtager begge aspekter i forhold til udviklingen, både relationen og den konkrete oplevelse. Dette ses i deres tanke omkring denne som havende

---

afsæt i en social omstrukturering af virkeligheden, hvori beboernes virkelighed og opfattelse af dem selv bliver ændret igennem indgåelsen i sociale sammenhæng, hvor de ikke blot opfattes som ressourcestærke frem for svage, men også varetager specifikke opgaver, hvori de konkret oplever at mestre disse. Og begge steder indebærer det også en refleksion fra beboernes side af over egen rolle og identitet.

Derpå bliver det tydeligt hvordan denne udvikling og transformation, der finder sted hos beboerne, er baseret på selvrefleksion. På den måde går de egentlig fra at være ressourcesvage til det modsatte, blot ved konfrontation med modsatrettet opfattelser og oplevelser af dem som evnerige og stærke individer, der får dem til at revurdere deres egen opfattelse af dem selv. På den måde kan der, med inspiration fra de anvendte perspektiver, også argumenteres for, at disse beboere via deres sociale status, indkomst og bopæl, har været fanget i en både indre og ydre kategorisering af dem som mindre stærke individer og i mødet med en anden holdning end denne, har de gennem selvrefleksion inkorporeret denne opfattelse i stedet. Denne diskussion fremsætter derfor også en hypotese om, at beboerne til dels hele tiden har været ressourcestærke, men at både omgivelserne og de selv har haft den modsatte opfattelse.

Ud fra denne undersøgelse og dens forståelse, kan ressourcesvaghed og ressourcestyrke dermed egentlig anses som værende noget, der skabes af øjnene, der ser. Denne afsluttende pointe kan på samme måde ses i lyset af det en af projektmedarbejderne udtalte;

”... jeg har en blind tro på, at man godt kan et eller andet, og det kan være med til at gøre ens verden større, også en selv[...] jeg har en tyrker-tro på, at ting kan lade sig gøre også selvom man er ressourcesvag og der forskelle på hvad man fokuserer på...” (MI4, linje 755-761)

Hvordan en alternativ indstilling til såkaldte ressourcesvage individer således kan skabe så radikale ændringer, er tankevækkende, hvilket derfor bør være en fundamental tanke i det styrkende arbejde med sådanne.

Opsamling

Igennem denne sammenholdning af både data og de teoretiske tolkninger, understreges de indbyrdes temaers samspil endnu engang, samtidig med skabelsen af en større

---

forståelse af deres mening og dermed også hvordan det er muligt at arbejde med resourcesvage og derigennem styrke dem.

Grundet diversiteten i et sådan arbejde, er det svært uden videre at opstille en direkte formular til hvordan dette kan gøres, men denne undersøgelse har alligevel mundet ud i bud på aspekter, der kan give et indblik i hvordan noget, der forekommer så imponerende, kan muliggøres. Det er især tydeligt, at det indebærer flere forskellige faktorer, der påvirker hinanden på kryds og tværs. Som udgangspunkt kræver dette en personlig kontakt og en fysisk tilstedeværelse. Derudover forekommer det også gavnlende at gå ind til et sådan arbejde eller relation, med en genuin interesse i de individer, der ønskes styrket, en direkte menneskelig og bundærlig lyst til at udføre dette arbejde, da denne vil skinne igennem, såvel som mangel på samme.

På samme måde er det virkningsfuldt at tage udgangspunkt i personerne, der ønskes styrket, da dette skaber en implicit anerkendelse af dem som betydningsfulde og på samme tid får de en fornemmelse af dem selv som indeholdende det de har brug for og ikke dermed ikke har behov for hjælp fra noget udefrakommende.

Sidst men ikke mindst er det essentielt at indgå i samarbejdet med et ønske om en ligeværdig relation, hvori begge parter har konkrete opgaver at løse i forhold til det fælles formål. Alt dette vil tilsammen skabe en relation hvori den anden person opnår en selvrefleksion og nye erfaringer, resulterende i opfattelsen af sig selv som betydningsfuld og værdifuld, hvilket de herefter vil agere ud fra. Dermed vil personen opnå selvstændighed og selvtillid, der ud fra deres nye beslutningsgrundlag, vil sætte dem i endnu flere situationer og relationer hvori denne selvopfattelse vil blive afprøvet og forhåbentlig bekræftet.

Alt i alt er den indstilling, der indtages i relationen eller blot mødet med et individ, afgørende for den videre opfattelse, de danner af dem selv og det er muligvis her, der bør være størst opmærksomhed, hvis der er et ønske om at arbejde styrkende med individer. Hvis der ikke er en holdning til og korresponderende handling imod, at personen har evner og kan selv, bliver det svært for personen at agere efter det – og omvendt.

Genuinitetens natur

Ovenstående diskussion lægger op til mange tanker omkring at arbejde ressourcestyrende med individer, her især punktet omkring genuiniteten i arbejdet og den

---

som grundlæggende for karakteren af resten af relationen og den ønskede udvikling. For hvad er denne genuinitet et udtryk for? Og hvor kommer den fra? Er det et ønske om at gøre sit arbejde godt, er det en interesse i beboerne og området eller kan det beskrives som et decideret udtryk for en holden af andre mennesker?

Igen er det svært at sætte en nøjagtig finger på, men ud fra egen tilknytning til projektet er det min klare opfattelse, at de pågældende medarbejdere ser det som en af deres fornemste opgaver, at indgå i et samarbejde med disse beboere. Der er ingen tvivl om, at de bruger langt ud over deres afsatte arbejdstid til blot at tage en snak om stort og småt med beboerne, og ikke fordi det forventes af dem, men fordi de har en lyst og interesse i disse mennesker. En genuin lyst til at høre hvad de har at fortælle og en genuin interesse i beboerne som individer, hvilket kan minde om en sympati og en holden af disse mennesker, måske ligefrem en slags kærlighed. Ikke en erotisk kærlighed, men en dybtfølt omsorgsfuld og varm kærlighed til beboerne som mennesker og en ægte interesse i, at de har det godt.

På den måde er det ikke blot beboerne, der kan anses som ildsjæle i deres frivillige arbejde for projektet, men især også medarbejderne. Og ildsjæl er ikke noget man kan agere eller forsøge at udstråle, det er noget man er med liv og sjæl. Dermed opstår spørgsmålet om hvorvidt en sådan genuinitet kan professionaliseres og om den kan overhovedet kan instrumentaliseres eller læres? Er det i realiteten muligt at lære personer at være oprigtig og genuin i deres interesse i deres arbejde? Eller at træne mennesker i ægthed og dybtfølighed? Umiddelbart fremstår det i denne undersøgelse ikke som noget, der kan læres, men som noget, der er grundlæggende og naturligt i medarbejderen. Det fremstår som noget helt uspecifikt, som medarbejderne dårligt nok selv er klar over, men som noget beboerne mærker tydeligt og inderligt.

I forlængelse af denne diskussion opstår der også spørgsmålet omkring, om det egentlig er noget, der i det hele taget kan kræves. Kan det kræves, at en medarbejder direkte skal holde af de individer der arbejdes med? Er det en del af jobbet at fortabe sig i det, ud over det forventede? Dette forekommer til dels både urimeligt og urealistisk, ydermere fremstår den pågældende genuinitet hos medarbejderne i denne undersøgelse, som noget personligt og dybt naturligt i dem, og derfor ikke som noget, der kan kræves eller trænes hvis dette var ønsket, men som noget både en arbejdsgiver og klient kan være heldig at opleve.

Om det så kan defineres som decideret kærlighed eller hvad denne genuinitets størrelse og udseende kan karakteriseres som, kan diskuteres på mange måder og

---

vinkler, men selve dens effektive betydning i forhold til hvordan der kan arbejdes styrkende med ressourcetsvage personer, fremstår efterhånden som uimodsigelig.

Betydningen af de valgte perspektiver

Afsluttende for denne diskussion af både data og de teoretiske tolkninger, forekommer det relevant at kommentere på betydningen af valget af de bestemte teoretiske perspektiver.

Som nævnt i metodediskussionen, har de stillede spørgsmål i interviews altid en effekt på det svar, der vil blive givet som respons og på samme måde er det i forhold til tolkningen af mening og de teorier, der anvendes i denne proces.

På trods af valget af forskellige perspektiver med forskellige videnskabsteoretiske ståsteder, forekommer de visse steder som ens i deres opfattelse af hvordan bl.a. udvikling og dannelse af individets selv i relation til andre individer og omgivelser foregår. Dette kan have sin begrundelse i, at for at opnå en forståelse af hvordan transformation af individer sker i relationen til andre mennesker, for derefter at kunne bruge dette i forbindelse med den opstillede problemstilling, var det påliggende at anvende perspektiver, der kunne sige noget om lige netop dette aspekt. At perspektiverne stadig, uafhængigt af deres epistemologiske grundlag, angiver forståelser med lignende træk, blot med forskellige begreber, kan også underbygge, at der er en vis sandhed i den fremsatte forståelse af styrkende arbejde som indeholdende aspekter i form af genuinitet, anerkendelse og ligeværdighed, der samspillende skaber udvikling igennem igangsat selvrefleksion hos den anden.

Dette argument kan også følges op i form af anvendelsen af Kolb og hans læringsteoretiske teori, der netop ikke i samme grad fokuserer på relationen mellem individer, men stadig fremsætter en forståelse af individets udvikling som betinget af selvrefleksion, lig de andre perspektiver. Dermed kan denne lighed opfattes som validering af den udledte tolkning.

På samme måde kan perspektivernes forskelle også have sine styrker, netop ved, at der medtages aspekter i tolkningerne, der ikke ville have figureret i brugen af udelukkende brug af relationelle fokuseret perspektiver. Dette er Kolb dermed også medvirkende til, idet hans teori opsætter en forklaringsramme for informanternes oplevelse af succesoplevelser som havende forbindelse til transformationen. Dermed medtages aspektet omkring erfaringer fra deres oplevelser også, samt pointen om, at

---

det ikke udelukkende er relationen til medarbejderne og dennes karakter, der er afgørende. På den måde er undersøgelsens tolkning også blevet styrket igennem perspektivernes forskellighed.

Herigennem anerkendes betydningen af de teoretiske perspektiver i forhold til tolkningen af data og brugen af denne i forbindelse med besvarelsen af problemstillingen, og dermed også de medførte styrker og svagheder.

Anvendelsesdiskussion

På trods af, at den anvendte metode ikke har til formål at udlede noget generelt omkring det undersøgte fænomen, har den opstillede problemformulering en orientering i forhold til det praktiske aspekt af psykologarbejde og samtidig forekommer det også interessant at overveje hvordan de udledte resultater derfor i højere grad kan anvendes i den virkelige verdens praktiske arena.

I forbindelse med sådanne overvejelser, vil der altid være tanker omhandlende denne videns kontekstuelle karakter. Da den er udledt igennem en undersøgelse med specifikt fokus på samarbejdet imellem beboere og projektmedarbejdere inden for Projekt 9220 i Aalborg Øst, beliggende i Danmark i den vestlige verden, hvorvidt kan denne viden så anvendes i andre kontekster end netop denne? I hvor høj grad er det muligt at generalisere ud fra denne undersøgelse?

Grundet, at de to deltagergrupper kun består af to personer hver, kan de som sådan ikke siges at være repræsentative. På trods af dette, opstår der stadig argumenter for, hvorfor det er muligt at sige noget generelt ud fra de pågældende resultater. Undersøgelsen medtager først og fremmest to forskellige synspunkter via de to informantgrupper, på det samme fænomen, hvilket medfører, at der ikke kun medtages et enkelt blik på dette fænomen. Dette skaber en antagelse om, at der må foreligge noget generaliserbart idet, at der udledes noget fælles på baggrund af to forskellige synspunkter, hvilket må sige noget om, at den udledte viden ikke kun er gældende for en enkelt person eller en enkelt begrænset gruppe.

På samme måde må den årelange erfaring, som projektmedarbejderne er i besiddelse af, omkring dette arbejde og deres dialog med medarbejdere på andre bolig-sociale projekter, også have betydning for, at det de oplever som værende virkningsfuldt også kan generaliseres til andre projekter af denne slags.

Ud fra disse argumenter kan der derfor argumenteres for, at der i forbindelse med de udledte resultater, kan anvendes en vis analytisk generaliserbarhed, da denne viden kan anses som værende brugbar i lignende kontekster (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 289). Dette vil sige bl.a. en projektkontekst hvori medarbejdere indgår i relation og dialog med beboere, der kan forekomme ressourcetsvage.

Udover dette kan anvendelsen af psykologisk teori også spille en rolle i forhold til brugen af denne viden i anden kontekst. Den foretagne sammenligning af under-

---

søgelsens resultater og den psykologiske teori, indebar ikke nogen større modsigelser, hvilket indikerer, at der i undersøgelsen er blevet afdækket noget generelt. Disse teorier siger netop ikke kun noget om enkelte personer, men er udarbejdet i forhold til at kunne sige noget generelt om mennesket og dets psykologi. Igennem anvendelsen af disse i forhold til tolkningen af data bliver den endelige tolkning, derfor understøttet af anerkendt psykologisk teori, der omhandler mennesket generelt.

På den måde bør denne viden også kunne generaliseres som gældende for mennesket generelt, og i det hele taget bør man derfor kunne arbejde med mennesker generelt på en styrkende måde, igennem hvilken indstilling, der indtages i relationen til dem.

Fremadrettet er dette derfor interessant idet, at det kan fungere som inspiration for samtlige fag, der indebærer intersubjektive forhold til andre mennesker, der kunne betegnes som mindre ressourcestærke og hvor de ønskes hjulpet. Dette kan derfor også tænkes som især relevant i forhold til den generelle psykologiske funktion, der som oftest indebærer en funktion hvor et individ eller en anden entitet, opsøger en hjælp til noget de ikke selv formår at afhjælpe. Men også som relevant for mange andre erhverv, såsom de kommunale hvor netop mange ressource svage individer ender. Her er det ikke altid, at der er mulighed for en decideret relation til den ressource svage, men uanset hvad er det altid muligt at møde denne person med respekt og dermed en opfattelse af dem som havende evner til at kunne gøre noget selv og lade dem mærke dette. Inden for fag såsom socialrådgiverfeltet, søges dette bl.a. allerede i relationen til borgerne, hvor gensidigheden anses som skabende valgmuligheder og selvstændighed hos disse (Inge Hauch, 2010), hvilket igen understreger generaliserbarheden af denne undersøgelses fund, da det samme findes virkningsfuldt inden for andre fag og kontekster.

Det sociale klient/hjælper forhold som den sociale medarbejder varetager, viser sig dog igen og igen gennem klagesager, at være svær at forvalte, muligvis grundet den manglende opmærksomhed på hvordan klientens mødes respektfuldt og uviljen i forhold til at ville indse betydningen af hvordan denne relation håndteres. Her kommer dog også spørgsmålet omkring genuiniteten, for kan denne utilfredsstillende håndtering af den magt, der indgår i et hjælpende socialt forhold, netop være et udtryk for, at der ikke er en ægte interesse og kærlighed i arbejdet? Eller er det et udtryk for manglende respekt og anerkendelse af individet som evnerig?

Denne undersøgelse påpeger netop både genuinitet samt anerkendelse og den ligeværdige relation som vigtige redskaber i styrkelse af resourcesvage. Det tidligere afsnit omkring genuinitet viste dog også, at dette ikke er en entitet, der kan trænes eller indlæres. En arbejdsgiver kan i princippet kræve det eller forvente det, men denne forventning er spildt, da genuinitet ikke kan fremtvinges og hvis det så fremtvinges, er det så stadig genuinitet? Uanset hvad er dog i højere grad muligt at instrumentalisere anerkendelse og ligeværdighed. Det er nemlig muligt at indtage et ressourceorienteret fokus på det personen evner og kan samt skabe en gensidighed i relationen gennem anerkendelsen af individets kunnen. Selvom en medarbejder ikke holder af en klient eller i virkeligheden genuint anser dem for at være ressourcestærke, kan formuleringen af tale og spørgsmål godt trænes i forhold til at fokusere på klientens evner og viden om egen situation, for dermed at åbne op for en ligeværdig interaktion. Derigennem skabes en respektfuld tilgang til det individ, der ønskes styrket. Derved kan der siges at opstå to niveauer i måden at arbejde styrkende med individer på, det der kan professionaliseres og kræves i arbejdet med mennesker, og det en person besidder naturligt og ikke kan hverken trænes eller fremtvinges. Uden tvivl vil det mest effektive arbejde sker i sammenkoblingen af begge niveauer, men som det også tit forekommer i den virkelige verden, er der situationer hvor en medarbejder kan kompensere for sin manglende naturlige interesse og dybtfølelse i arbejdet gennem professionelle kompetencer, og på samme måde er det omvendte scenarie også muligt.

Til trods for, at en respektfuld behandling antages som muligt at instrumentalisere, og den viste intention om at inkorporere denne i sociale fag (Inge Hauch, 2010), viser der sig ofte tilfælde hvor bl.a. borgere ikke føler sig hørt eller respekteret i mødet med sociale arbejdere, og hvor der ikke forekommer nogen anerkendelse af borgerens viden og vurdering af egen situation (Olsen, 2005). Hermed forekommer denne opgaves fund også som en påmindelse om, at dette bør være længere oppe på dagsordenen inden for de intersubjektive fag, både af respekt for de ansatte, men i endnu højere grad af respekt for dem, der skal sidde overfor dem.

På samme måde kan dette også fungere som en inspiration til eventuelle jobsøgere, om at gøre sig overvejelser omkring eget engagement og egen interesse og lyst i det arbejde, der vælges. En inspiration, der allerede hos undertegnede, er blevet en grundlæggende tanke som jeg tager med mig i mit eget fremtidige virke som psykolog.

Konklusion

Dette speciale har undersøgt et flertal af aspekter i en søgen på at opnå en forståelse af hvordan der kan arbejdes med såkaldte ressourcsvgage på en styrkende måde. Brugen af de valgte metoder, både i forhold til indsamling af data og analyse, fremstår som værende i henhold til det ønskede mål, netop at belyse et samarbejde af denne styrkende karakter gennem et subjektivt perspektiv samt gennem fortolkning af dettes mening og essens, udlede en forståelse af hvordan der kan arbejdes på denne måde.

Den opnåede forståelse tager udgangspunkt i den personlige og direkte relation imellem to parter som værende nødvendig, men også selve relationens indhold som derefter værende afgørende. For at kunne opnå en styrkelse af den anden part, bør indholdet være præget af flere aspekter, der i et dynamisk samspil er med til at konstituere denne. Dette vedrører både en anerkendelse og en ligeværdighed, der hver især underbygger og skaber hinanden. En anerkendelse af individet som værdifuld, der skabes gennem udgangspunktet i dennes egne evner og styrker, og en ligeværdighed i den måde hvorpå, at begge parter på lige fod har noget at bidrage med i denne relation i forhold til at opnå det fastsatte mål. En ligeværdighed, der på den måde også understøttende anerkendelsen af den anden part som værende betydningsfuld. Dette dynamiske samspils sidste og ligeså afgørende faktor, er den genuine lyst og interesse, der tages med i dette arbejde. Denne undefinerbare størrelse, der kunne tyde på at være en slags grundlæggende holden af i forhold til et andet menneske, bliver den faktor, der går ind og gør de andre aspekter ekstra effektive. Det er den faktor, der går ind og definerer forskellen imellem en medarbejder, der udfører sit job udmærket og tilfredsstillende og en ildsjæl, der brænder inderligt og dedikeret for at indgå i dette arbejde.

For at arbejde styrkende med et individ, der anses som ressourcsvgag og derigennem opnå en udvikling hos denne, anvendes disse aspekter for at medføre en selvrefleksion, der udføres i lyset af denne anerkendelse og ligeværdighed, og genuiniteten hvis tilstedeværende. Den ressourcsvgage vil herefter inkorporere disse nye refleksioner i både deres oplevelse af andres opfattelse af dem, men essentielt i deres egen opfattelse af dem selv.

I forhold til den praktiske anvendelse af disse aspekter, forekom der at være to forskellige niveauer; det, der kan instrumentaliseres og det, der forekommer natur-

---

ligt. Genuinitet fremstår som ejendommeligt og derfor heller ikke som noget, der hverken kan fremtvinges eller læres, og muligvis heller ikke kræves. Til gengæld ligger der en mulig instrumentalisering af at indgå i en relation med et ressourceorienteret fokus og med en respekt for det andet individ som værende bidragsværdig. Om der holdes genuint af et individ eller ej, er det stadig muligt gennem bl.a. brugen af et specifikt sprog, at invitere dem til at indgå på lige fod i beslutningsprocessen, der som regel omhandler eget liv og situation. En sådan fremgangsmåde kan som vist, skabe en selvrefleksion i individet, der igangsætter en udvikling af en selvopfattelse, der i højere grad vil være kendetegnet af ressourcestyrke.

Dette understreger vigtigheden af ordvalget *såkaldt* resourcesvag og hvordan så meget kan ændres ud fra noget så simpelt som måden hvorpå, der indgås i relationen til andre individer. Den sidste og afsluttende kommentar vil i forlængelse af dette, overlades til en af projektmedarbejderne, der bedre end nogen andre kan indfange essensen af hvordan, der kan arbejdes med såkaldte resourcesvage på en styrkende måde;

”... vi skal fandme have fundet ud af, at selvom man ikke har ret mange ressourcer så kan man altså noget! og det er det man skal fokusere på fordi det hjælper folk videre...” (MI4, linje 766-768)

Perspektivering

Gennem den løbende udarbejdelse og efterfølgende afslutningen på ethvert projekt, vil der figurere tanker i forhold til hvordan det pågældende emne ellers kunne være blevet belyst eller undersøgt og hvordan det udledte materiale videre kan anvendes og arbejdes med. Dette afsnit vil derfor behandle disse forskellige tanker.

Metode

Den anvendte metode opfattes som adækvat i forhold til både den anvendte epistemologiske tankegang, men også i forhold til hvad den pågældende problemformulering ønsker undersøgt. Et andet alternativ kunne dog være at gøre brug af et mixed-methods design, hvor i der både blev gjort brug af interviews, men samtidig også observationer. Der argumenteres bl.a. for, at gennem brugen af metoder, der både er kvalitative og kvantitative, er det muligt at tage det bedste fra begge genrer, samt eliminere det, der ses som ulemper og svagheder ved dem begge (Kelle, 2006, p. 307). På den måde ville det være muligt at observere bl.a. relationen imellem beboerne og projektmedarbejderne, og derigennem få et større indblik i selve den verbale og den non-verbale kommunikation imellem parterne og hvordan denne er med til at skabe relationens karakter.

Hvis denne opgave havde haft andre rammer, her bl.a. i forhold til længden, kunne det også være spændende at følge et sådan samarbejde mellem en beboer og en projektmedarbejder over et par år, og både udføre interviews og observationer, for derved at kunne undersøge denne transformation hos beboerne mere indgående.

I forhold til netop denne undersøgelse, kunne det også i forbindelse med foretagelsen af analysen også have været interessant, hvis dette havde været et gruppeprojekt frem for et enkelt persons projekt. Dette ville kunne skabe flere inputs i forhold til vurderingen og tolkningen af data, samt være med til at højne validiteten netop ved, at to personer ville kunne vurdere hinanden i forhold til en mulig begrænsning af forforståelser og på samme måde, ville der være to, der skulle være enige om en given fortolkning af data, frem for, at den ene kunne misfortolke uden at kunne blive opmærksom på det.

I forlængelse af denne undersøgelse opstod der også en interesse i om interviewet som dataindsamlingsmetode var inadækvat i denne sammenhæng eller mere effektiv end forestillet. Derpå kunne det efterfølgende have været interessant at foretage et opfølgende interview omhandlende hvordan informanterne oplevede situationen, om de tænkte over deres oplevelse på en ny måde eller om de følte, at de blev ledt mere end, at de i højere grad selv var på banen.

Teori

I forhold til anvendt teori, er der her også andet, der i en opgave med større rammer, kunne have været interessant at udforske.

Her kunne det fx være muligt at anse data i lyset af udviklingspsykologisk teori, såsom Daniel N. Sterns teori (2000), for derigennem at undersøge hvordan aspekter fra især beboernes, men også projektmedarbejdernes, egen tidlige udvikling af et selv, påvirker dem i interaktionen med hinanden og hvilken betydning dette har for deres beboernes udvikling i forbindelse med dette. Dette ville kunne give et større indblik i hvad parterne hver især bringer med sig i interaktionen og muligvis også en større forståelse af beboernes førtidige selvopfattelse. Dette ville dog også kræve et bredere interview med et fokus på informanters barndom og oplevelsen af denne og samspillet med forældrene.

I en større opgave kunne det på samme måde også være interessant at se nærmere på de andre faktorer som informanterne beskriver som medvirkende til beboernes udvikling, heriblandt fællesskabet med de andre frivillige beboere, at gøre noget for andre og det at varetage opgaver og derigennem få en betydning. Dette kan bl.a. ansues ud fra Marie Jahodas forskning i lønarbejde og efterfølgende udledning af fem kategorier, der beskriver afgørende faktorer for lønarbejderen velbefindende. Disse kategorier er henholdsvis *strukturering af tid*, *social kontakt*, *kollektivt formål*, *social identitet eller status* og til sidst *regelmæssig aktivitet* (Jahoda, 1982). Herigennem kunne det diskuteres hvorvidt beboernes indgåelse i projektet kan anses som lignende et arbejde og hvordan tilfredsstillelse inden for disse kategorier kan sige noget omkring deres efterfølgende udvikling og forøgelse af livsindhold.

Videre arbejde

I udarbejdelsen af bl.a. anvendelsesdiskussionen opstod der tanker omkring hvordan der kunne arbejdes videre med den udledte viden, her især med henblik på aspektet omkring genuinitet. Her kunne det være spændende efterfølgende at arbejde videre med denne entitet og dens natur, og dermed forsøge at komme nærmere en definition af hvad den egentlig indebærer og indeholder og hvad det egentlig vil sige at indgå genuint i et sådan arbejde.

Da der derudover også viste sig en tendens i form af projektmedarbejdernes manglende bevidsthed omkring deres personlige betydning i forhold til beboernes udvikling, kunne det være spændende at arbejde med hvordan der kunne indføres en sideløbende proces i jobbet, som skabte en mulighed for, at medarbejderne kunne få et større indblik i dette. Dette kunne bl.a. gøres igennem skabelsen af et slags supervisorsrum hvori medarbejderne i fællesskab kunne reflektere over deres egen rolle og handlinger i forhold til beboerne og hvordan disse påvirker dem.

Derudover kunne det også være spændende at arbejde med beboerne og forankringen af den udvikling de har gennemgået. Dette kunne bl.a. også ske igennem et seminar udviklet gennem en konsultativ tilgang med et anerkendende fokus (Dahl & Juhl, 2009, p. 251 ff), hvori der skulle være fokus på beboernes opfattelse af deres egne styrker og evner og hvordan de kan anvende dem andre situationer og kontekster. På den måde ville dette understøtte og sikre en fortsat selvrefleksion hos beboerne.

På den måde har dette speciale været grundlag for en frugtbar udvikling af viden hos undertegnede og produceret et endnu større grundlag for efterfølgende tanker i forbindelse med nye perspektiver på denne og hvordan den kan anvendes.

Interviewanalyser og udledningen af de endelige temaer

Interview 2

Temaer:

- At gøre noget for andre
- Vedholdenhed og opsøgning fra andre
- Opdagelse af hvad han kunne
- Evner
- Nærværet af glæde
- Aktivitet
- Opbakning
- Tillid
- Tro på dem
- Åbenhed
- Skabe glæde
- Værdsættelse
- Værdi
- Betydning af det man gør
- Selvtillid
- Succesoplevelser
- Udvidelse af netværk
- Føle sig velkommen
- Tilgængelighed
- Venskab
- Åbenhed
- Hjælpsomhed
- At blive lyttet til og taget af
- Aktivitet
- Forøget social omgang
- Mere social
- Livsglæde
- Betydning for andre

-
- Læring gennem udfordringer
  - Velkommenhed
  - Ingen manipulation
  - Åbenhed
  - Venlighed
  - Humør
  - Glæde
  - Hjælpsomhed
  - Ligeværdighed
  - Velkommenhed
  - Åbenhed
  - Betydning
  - Tager sig tid
  - Imødekommende
  - Åbenhed
  - Ingen modstand
  - Behageligt
  - At gøre noget for andre
  - At samle folk
  - Bedre familieforhold
  - Genuin hjælp
  - Udgangspunkt i beboerne
  - Ydmyghed overfor egen viden, tro på beboernes
  - Fokus på det positive
  - Åbenhed
  - Godt humør

Kategorisering og sammenfatning eller opdeling af overordnede temaer i dette interview

1. Følelsen af betydning og at kunne noget: Vedholdenhed og opsøgning fra andre, At gøre noget for andre, Opdagelse af hvad han kunne, Evner, Skabe glæde, Værd-sættelse, Værdi, Betydning af det man gør, Selvtillid, Succesoplevelser, Betydning for andre, Læring gennem udfordringer, At gøre noget for andre, At samle folk, Betydning

---

2. Forøgelse af fysisk og social aktivitet: Bedre familieforhold, Udvidelse af netværk, Aktivitet, Forøget social omgang, Mere social, Aktivitet

3. Forøget energi og glæde: Livsglæde

4. Støtte og hjælp: Genuin hjælp, Hjælpsomhed, At blive lyttet til og taget af, Hjælpsomhed, Tro på dem, Opbakning

5. Ligeværdighed, gensidighed: Tillid, Venskab, Ligeværdighed, Tager sig tid

6. Udgangspunkt i beboerne: Ydmyghed overfor egen viden - tro på beboernes, Fokus på det positive, Ingen manipulation, Ingen modstand, Udgangspunkt i beboerne

7. Behagelig atmosfære og godt humør: Nærværet af glæde, Venlighed, Humør, Glæde, Godt humør, Behageligt

8. Åbenhed: Åbenhed, Føle sig velkommen, Tilgængelighed, Åbenhed, Velkommenhed, Åbenhed, Velkommenhed, Åbenhed, Åbenhed, Åbenhed, Imødekommende

Sammenfatning af temaerne fra de forskellige interviews og udledning af de endelige temaer

Temaerne fra både interview 1 (som kan findes på side 28) og 2, er samlet herunder for derefter at fortsætte tematiseringen gennem en vurdering af hvilke af disse, der kan anses som havende fælles indhold og derfor kan sammensættes under større overordnede temaer, der stadig indfanger essensen af de oprindelige temaer.

Åbenhed

Behagelig atmosfære og godt humør

Udgangspunkt i beboerne

Ligeværdighed, gensidighed

Støtte og hjælp

Forøget energi og glæde

Forøgelse af fysisk og social aktivitet

Følelsen af betydning og at kunne noget

Humør og energi

Hjælp og støtte

Ligeværdighed

Åbenhed

Oplevelsen af indhold

Oplevelsen af at være betydningsfuld og have evner

1. Styrkelse af selvfølelse: Oplevelsen af at være betydningsfuld og have evner, Følelsen af betydning og at kunne noget

2. Forøgelse af livsindhold: Oplevelsen af indhold, Forøget energi og glæde, Forøgelse af fysisk og social aktivitet

3. Åbenhed fra medarbejderne: Åbenhed, Åbenhed

4. Medarbejdernes gode humør og energi: Humør og energi, Behagelig atmosfære og godt humør

5. Den gensidige, ligeværdige relation: Ligeværdighed, Ligeværdighed, gensidighed, Udgangspunkt i beboerne

6. Hjælp og støtte: Hjælp og støtte, Støtte og hjælp

Temaerne fra de to interviews med projektmedarbejderne

På samme måde som i analysen af de to interviews med beboerne, figurerer der for neden en oversigt over hvilke temaer, der forekom som betydningsfulde i hvert enkelt interview med projektmedarbejderne og de noter, der er lavet under transskriptionerne.

Interview 3

Temaer:

- Tage imod
- Lytte
- Hjælpe
- Udnyttelse af tilstedeværende ressourcer
- Undersøgelse af deres ønsker
- Ressourcer
- Inddragelse af beboere
- Personlig tilgængelighed
- Hjælp til selvhjælp
- Ressourcer frem for mangler
- Naturlig ageren frem for tanke på metode

-
- Skabelse af ejerskab i beboerne
  - Fremmøde gennem netværk
  - Automatiseret arbejde i forhold til teori og metode
  - Beboernes styrker og ressourcer
  - Blik for egne evner
  - Ejerskab
  - Stolthed
  - Følelsen af at kunne selv
  - Tålmodighed
  - Succesoplevelser
  - Ikke styre og presse
  - Guide frem for at lede
  - Hjælp til selvhjælp
  - Læring gennem erfaring
  - Tålmodighed
  - At kunne give beboerne ansvaret
  - Mere intuition end teori og metode
  - Vejledning
  - Udgangspunkt i beboerne og deres ressourcer
  - Ligeværdighed
  - Dagligdags dialog
  - Venskab
  - Opmærksomhed på forskelle i væremåde
  - Hjælpe dem til at se muligheder
  - Guide frem for at lede
  - At kunne tilpasse sig konteksten
  - Opbygning af relationer for bedre at kunne vurdere beboeren
  - Flexibilitet
  - Kunne acceptere adfærd uden at tage det personligt
  - Humor
  - Tilpasning
  - Forskellige måder at have relation til beboerne på
  - Forsøg på genkendelse og relationsdannelse
  - Syn på de henvendende beboere som havende nogle ressourcer
  - Udvikling hos beboerne
  - Succesoplevelser og energi
  - Støtte

-
- Sikkerhedsnet
  - Fælleskabet
  - Relationsskabelse
  - Vigtigheden af relationer og netværket
  - Fysisk tilstedeværelse
  - Være på deres niveau
  - Underbygge relationerne mellem beboerne
  - Forankring gennem beboernes indbyrdes relationer
  - Tilpasning
  - Tålmodighed
  - Accept af beboernes ressourcer og være måde
  - Møde dem på lige fod gennem daglig tale
  - Lytte
  - Være der og give dem tid
  - Humør
  - Tålmodighed
  - Lytte
  - Relationsopbyggelse
  - Arbejde ud fra deres ressourcer
  - Hjælp til selvhjælp

Noter:

- Ikke så bevidst omkring hvordan der arbejdes

Kategorisering og sammenfatning eller opdeling af overordnede temaer i dette interview

Igen på samme måde som ved de to interviews med beboerne, vil der også her blive foretaget en vurdering af hvilke af de mange temaer, der kan kategorises som værende repræsentanter for samme overordnede tema og andre, der kan stå alene, samt helt tredje, der muligvis kan deles op og udgøre mere en blot et enkelt tema. Disse overordnede temaer vil blive listet op for neden og det samme vil ske i forbindelse med det sidste projektmedarbejderinterview.

1. Udgangspunkt i beboernes ressourcer og styrker: Udnyttelse af tilstedeværende ressourcer, Undersøgelse af deres ønsker, Ressourcer, Inddragelse af beboere, Hjælp

---

til selvhjælp, Ressourcer frem for mangler, Skabelse af ejerskab i beboerne, Beboernes styrker og ressourcer, Ejerskab, Ikke styre og presse, Guide frem for at lede, Hjælp til selvhjælp, At kunne give beboerne ansvaret, Vejledning, Udgangspunkt i beboerne og deres ressourcer, Hjælpe dem til at se muligheder, Guide frem for at lede, Syn på de henvendende beboere som havende nogen ressourcer, Hjælp til selvhjælp, Arbejde ud fra deres ressourcer, Accept af beboernes ressourcer og være måde

2. Være der for dem: Tage imod, Lytte, Hjælpe, Personlig tilgængelighed, Støtte, Sikkerhedsnet, Lytte, Være der og give dem tid, Lytte, Fysisk tilstedeværelse

3. Arbejde gennem intuition og erfaring: Tilpasning, Automatiseret arbejde i forhold til teori og metode, Læring gennem erfaring, Mere intuition end teori og metode, At kunne tilpasse sig konteksten, Flexibilitet, Tilpasning, Forskellige måder at have relation til beboerne på, Naturlig ageren frem for tanke på metode, Opmærksomhed på forskelle i væremåde, Kunne acceptere adfærd uden at tage det personligt

4. Udvikling af beboerne gennem succesoplevelser: Blik for egne evner, Stolthed, Følelsen af at kunne selv, Succesoplevelser, Udvikling hos beboerne, Succesoplevelser og energi

5. Tålmodighed: Tålmodighed, Tålmodighed, Tålmodighed, Tålmodighed

6. Ligeværdighed: Ligeværdighed, Dagligdags dialog, Venskab, Være på deres niveau, Møde dem på lige fod gennem daglig tale

7. Relation som grundlæggende: Opbygning af relationer for bedre at kunne vurdere beboeren, Forsøg på genkendelse og relationsdannelse, Fælleskabet, Relationsskabelse, Vigtigheden af relationer og netværket, Underbygge relationerne mellem beboerne, Forankring gennem beboernes indbyrdes relationer, Fremmøde gennem netværk, Relationsopbyggelse

8. Glæde: Humor, Humør

Interview 4

Temaer:

- Beboercentreret
- Understøttelse og afdækning af ressourcer
- Skabe relation imellem beboerne og deres ressourcer
- Støtte
- Hjælpe
- Imødekomme deres behov

-
- Relation for at underbygge motivation og energi
  - Fysisk tilstedeværelse
  - Relation gennem fælles oplevelser
  - Understøtte beboernes sammenhold
  - Fokus på deres behov
  - Fokus på deres sammenhold
  - Erfaring før metode og teori
  - Engagement
  - Interesse
  - Ligeværdighed
  - Fokus på beboernes ressourcer
  - Deres idéer, styrker og behov før egne interesser
  - Se dem og deres ressourcer og styrker
  - Møde dem med et syn på dem som ressourcestærke
  - Udvikling gennem succesoplevelser
  - At acceptere vilkår, men ikke se det som begrænsninger
  - Engagement
  - Åbenhed
  - Lettere omgang med beboerne pga. den personlige relation
  - Fokus på det positive
  - Ligeværdighed
  - Gensidig interesse i hinanden
  - Relation
  - Engagement
  - Energi
  - Behagelig atmosfære
  - Skabe en stemning
  - Humør
  - Humor
  - Opsøgende
  - Tilstedeværelse
  - Relation
  - Genkendelse- at man ved hvem de er og husker dem
  - Opsøgende
  - Åbenhed
  - Et sted de kan gå hen - tryghed og hjælp
  - Undersøgende

-
- Nysgerrig
  - Humor
  - Afslappet og tillidsfuld atmosfære
  - Behandling af udefrakommende som en af deres egne
  - Humor
  - Være rolig
  - Mægle
  - Hjælpe
  - Bringe beboerne sammen
  - Understøtte beboernes ønsker
  - Støtte dem til at blive selvkørende
  - Erfaring ud fra praksis
  - Hjælp til selvhjælp
  - Undersøge hvad beboerne kan bidrage med
  - Engagement
  - Ligeværdighed
  - Interesse
  - Energi
  - Gøre beboerne selvstændige igennem deres ressourcer
  - Understøtte beboernes ressourcer
  - Understøtte, at beboerne kan selv ved at snakke med dem om hvad de kan gøre
  - Være nysgerrig i forhold til deres tanker
  - Ikke venner
  - Nærværende
  - Lytte
  - Gensidig respekt
  - Hjælpe
  - Sjov
  - Fælles mål
  - Bruge energi på beboere, der gerne vil
  - Ligeværdighed
  - Accept og respekt fra omgivelserne
  - Lyst og gejst gennem anerkendelse
  - Intuition
  - Holde fast i egen overbevisning
  - Vedholdenhed
-

-
- Engagement
  - Lyst
  - Nysgerrighed
  - Udforskende
  - Undersøgende
  - Engagement fra beboerne
  - Ligeværdighed
  - Nyt syn på beboerne gennem den personlige relation
  - Have øje for hvem de er i stedet for hvad deres problemer er
  - Undersøgende
  - Komme ud i området og være social
  - Skabe relationer
  - Åbenhed
  - Gennemsigtighed
  - Gennemsigtighed
  - Fokus på ressourcer frem for svagheder
  - At have et ressourcefokuseret syn på beboerne gør dem ressourcestærke og omvendt

Noter:

- Meget optaget af det organisatoriske, muligvis ikke så bevidst omkring det personlige?

Kategorisering og sammenfatning eller opdeling af overordnede temaer i dette interview

1. Udgangspunkt i beboerne: Beboercentreret, Understøttelse og afdækning af ressourcer, Skabe relation imellem beboerne og deres ressourcer, Fokus på deres behov, Se dem og deres ressourcer og styrker, Fokus på beboernes ressourcer, Deres idéer, styrker og behov før egne interesser, Møde dem med et syn på dem som ressourcestærke, At acceptere vilkår - men ikke se det som begrænsninger, Fokus på det positive, Understøtte beboernes ønsker, Støtte dem til at blive selvkørende, Undersøge hvad beboerne kan bidrage med, Gøre beboerne selvstændige igennem deres ressourcer, Understøtte at beboerne kan selv ved at snakke med dem om hvad de kan gøre, Understøtte beboernes ressourcer, At have et ressourcefokuseret syn på bebo-

---

erne gør dem ressourcestærke og omvendt, Fokus på ressourcer frem for svagheder, Have øje for hvem de er i stedet for hvad deres problemer er

2. Hjælp og støtte: Imødekomme deres behov, Støtte, Hjælpe, Hjælpe, Hjælpe, Et sted de kan gå hen - tryghed og hjælp, Nærværende, Lytte, Mægle

3. Relationsskabelse: Relation for at underbygge motivation og energi, Relation gennem fælles oplevelser, Understøtte beboernes sammenhold, Lettere omgang med beboerne pga. den personlige relation, Relation, Tilstedeværelse, Relation, Genkendelse- at man ved hvem de er og husker dem, Bringe beboerne sammen, Skabe relationer, Komme ud i området og være social, Fysisk tilstedeværelse, Nyt syn på beboerne gennem den personlige relation

4. Erfaring og intuition: Holde fast i egen overbevisning, Erfaring ud fra praksis, Intuition, Erfaring før metode og teori

5. Engagement og interesse: Engagement, Interesse, Engagement, Engagement, Engagement, Interesse, Lyst, Vedholdenhed, Engagement

6. Ligeværdighed og gensidighed: Ligeværdighed, Ligeværdighed, Gensidig interesse i hinanden, Behandling af udefrakommende som en af deres egne, Ligeværdighed, Gensidig respekt, Fælles mål, Ligeværdighed, Ligeværdighed, Bruge energi på beboere, der gerne vil

7. Åben og nysgerrig: Åbenhed, Opsøgende, Opsøgende, Åbenhed, Undersøgende, Nysgerrig, Være nysgerrig i forhold til deres tanker, Nysgerrighed, Åbenhed, Undersøgende, Undersøgende, Udforskende

8. Beboernes positive forandring: Udvikling gennem succesoplevelser, Accept og respekt fra omgivelserne, Engagement fra beboerne, Lyst og gejst gennem anerkendelse

9. Gennemsigtighed: Gennemsigtighed, Gennemsigtighed

10. Stemning: Energi, Behagelig atmosfære, Skabe en stemning, Humør, Humor, Humor, Afslappet og tillidsfuld atmosfære, Humor, Være rolig, Energi, Sjov

11. Skellet mellem beboer og medarbejder: Ikke venner

Sammenfatning af temaerne fra de forskellige interviews og udledning af de endelige temaer

Som ved de andre interviews er temaerne fra interview 3 og 4 samlet herunder for derefter at fortsætte tematiseringen gennem en vurdering af hvilke af disse, der kan

---

anses som havende fælles indhold og derfor kan sammensættes under større overordnede temaer, der stadig indfanger essensen af de pågældende oprindelige temaer.

Udgangspunkt i beboernes ressourcer og styrker

Være der for dem

Arbejde gennem intuition og erfaring

Udvikling af beboerne gennem succesoplevelser

Tålmodighed

Ligeværdighed

Relation som grundlæggende

Glæde

Udgangspunkt i beboerne

Hjælp og støtte

Relationsskabelse

Skellet mellem beboer og medarbejder

Engagement og interesse

Ligeværdighed og gensidighed

Åben og nysgerrig

Beboernes positive forandring

Gennemsigtighed

Stemning

Erfaring og intuition

1. Arbejde ud fra beboerne og deres styrker: Udgangspunkt i beboernes ressourcer og styrker, Åben og nysgerrig, Udgangspunkt i beboerne, Tålmodighed

2. Den ligeværdige relation: Relationsskabelse, Ligeværdighed, Relation som grundlæggende, Ligeværdighed og gensidighed, Skellet mellem beboer og medarbejder, Gennemsigtighed

3. Erfaring og intuition: Erfaring og intuition, Arbejde gennem intuition og erfaring

4. Beboernes udvikling gennem succesoplevelser og understøttelse: Beboernes positive forandring, Udvikling af beboerne gennem succesoplevelser

5. Skabelsen af en behagelig atmosfære: Glæde, Stemning

6. Lystdrevet arbejde: Engagement og interesse

Udledning af de endelige temaer

Her sammenlignes de overordnede temaer fra de to forskellige informantgrupper, for derefter at udlede de endelige temaer, der repræsenterer begge grupper oplevelse og dermed efterfølgende vil være grundlæggende for at belyse den pågældende problemstilling.

Styrkelse af selvfølelse

Forøgelse af livsindhold

Åbenhed fra medarbejderne

Medarbejdernes gode humør og energi

Den gensidige, ligeværdige relation

Hjælp og støtte

Arbejde ud fra beboerne og deres styrker

Lystdrevet arbejde

Erfaring og intuition

Beboernes udvikling gennem succesoplevelser og understøttelse

Skabelsen af en behagelig atmosfære

Den ligeværdige relation

1. Beboernes udvikling i forhold til selvfølelse og livsindhold: Beboernes udvikling gennem succesoplevelser og understøttelse, Forøgelse af livsindhold, Styrkelse af selvfølelse

2. Udgangspunkt i beboernes styrker og ressourcer: Hjælp og støtte, Arbejde ud fra beboerne og deres styrker, Erfaring og intuition

3. Den ligeværdige og gensidige relation: Åbenhed fra medarbejderne, Den ligeværdige relation, Skabelsen af en behagelig atmosfære, Den gensidige, ligeværdige relation

4. Genuin lyst og interesse: Lystdrevet arbejde, Medarbejdernes gode humør og energi

Disse endeligt udledte temaer er herefter fortsat blevet arbejdet med i opgavens analyseafsnit, der kan findes på side 31.

Procesbeskrivelse

Denne proces har været præget af mange erfaringer ikke blot i forhold til projektskrivning, men også i forhold til min egen rolle som forsker.

I forhold til udledningen af selve problemformuleringen og hvad dette projekt egentlig skulle handle om, var det grundet egen indstilling, vigtigt for mig, at specialet skulle omhandle noget jeg både interesserede mig for, men også jeg kunne anvende i forhold i fremtidig praksis. Derpå gik der op til projektstart meget tid med at undersøge og reflektere over hvad, der egentlig forekom interessant for mig at beskæftige mig med i fire måneder, men også hvad jeg personligt fandt som interessant at arbejde med i fremtiden inden for det psykologiske felt, for netop at komme nærmere på hvad jeg havde brug for at vide, for at egne mig til dette. Samtidig udledte det også en refleksion over min egen personlige erkendelsesinteresse og menneskesyn, derfor fungerede denne del af processen som værende både fremtidig relevant, men også til dels personligt udviklende.

Både før og efterfølgende udførelsen af de forskellige interviews er det endnu engang blevet klart hvor stor betydning ens egen tilstedeværelse og den fremgangsmåde, der vælges kan have. Ud fra tidligere erfaring med kvalitative interviews, gjorde jeg mig mange tanker omkring hvilken opførelse, der ville være mest passende i selve interviewsituationen og hvordan det skulle håndteres hvis interviewpersonen reagerede på den ene eller anden måde. Derudover var jeg også nervøs grundet det faktum, at jeg kender informanterne, nogle mere end andre, og hvordan ville det være at skulle indgå i en helt anden kontekst med dem hvor vores roller var byttet helt om. Specielt i forhold til projektmedarbejderne fordi, at de i vores indbyrdes relation, altid har været dem, der har haft den ledende rolle og i den her situation var det omvendt. Da jeg så endelig befandt mig i situationen var det en anelse intimiderende pga. den nye kontekst i forhold til begge informantgrupper. Da alle informanterne dog tog det hele med ro og virkede interesseret i spørgsmålene samtidig med, at de tog sig tid til at tænke over dem, slappede jeg hurtigt af og frem for at tænke over konteksten og situationen, kunne jeg i stedet fokusere på indholdet og indtage en oprigtig interesse for hvad han fortalte.

På den måde gjorde jeg mig endnu engang den personlige erfaring om, at det vigtigste i interviewsituationen er at kunne være i den, frem for at analysere og vur-

---

dere den for meget. I forhold til den anvendte teori i dette speciale, burde dette også være med til at skærpe fornemmelsen for hvad, der egentlig betyder noget for informanten, netop ved at fortabe sig i interaktionen og den andens bevidsthed, bliver det i højere grad muligt at mærke informanten det personen fortæller og på den måde bruge sig selv som et slags analyseredskab. Dette viste sig også nyttigt i forbindelse med selve analysen, da visse passager ikke altid fremstod som tydelige udelukkende på skrift, men ved at genkalde passagen fra min hukommelse og mærke efter hvilke følelser jeg forbandt med denne, blev det nemmere at forstå dens mening.

På den måde er jeg gennem den proces, det er at udlede empiri, blevet endnu mere opmærksom på hvordan jeg selv indgår i skabelsen af denne.

Den læring der er opnået igennem denne proces angående at udføre interviews for derefter at tolke indholdets mening, anses også som anvendelig i forhold praktisk arbejde inden for det psykologiske felt. Her er det netop samtalen og interaktionen med et eller flere individer, der er i centrum og i denne interaktion samles der informationer omkring klienten. Igennem en efterfølgende faglig og teoretisk tolkning af disse, forsøges det at arbejde ud fra disse. Den valgte metode og fremgangsmåde i denne opgave er derfor lignende, det der forekommer i den praktiske psykologiske verden og de mange overvejelser i anvendelsen af denne metode, fremstår derfor som verificerende i forhold til egen rolle i den fremtidige faglige brug af denne fremgangsmåde.

Afslutningsvis har jeg også skrevet og udarbejdet projektet alene, hvilket også har medført nogle erfaringer i forhold til hvordan jeg selv arbejder og hvilke udfordringer, men også fordele, der er i at arbejde alene. Ved netop manglen på et ekstra synspunkt har jeg måttet udvikle en større tro på, at de valg jeg har taget har været gode nok, men det har også krævet, at jeg har været nødt til at tænke tingene igennem en ekstra gang og vurdere dem ud fra forskellige synspunkter. Jeg har nu ikke længere bare skullet bidrage med mit ene subjektive synspunkt til en gruppe, men har måttet indtage disse forskellige synspunkter som en gruppe fordrer. På den måde oplever jeg selv at have forbedret min evne til at vurdere og observere ting fra flere sider og synspunkter af.

På den måde medtager jeg mig en masse erfaringer fra denne proces med videre til mit fremtidige virke inden for det psykologiske felt.

Pensumoppgørelse

Belin, S. (2010). *Relation før metode*. København: Akademisk Forlag. Kapitel 1-3. (23 sider)

Boligforeningerne Himmerland, Fjordblink, Vanggården, Lejerbo og Aalborg Kommune (2007). *Helhedsplan - Integration og Beskæftigelse i Aalborg Øst*. (79 sider)

Browne, B. (2004). *Imagine Chicago: A Methodology for Cultivating Community*. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 14, (pp. 394–405). (11 sider)

Buber, M. (1997). *Jeg og Du*. København: Hans Reitzels Forlag. Indledning og Første del. (43 sider)

Christensen, G. (2005). *Psykologiens videnskabsteori – en introduktion*. Frederiksberg: Roskilde Universitets Forlag. Kapitel 1 og 5. (50 sider)

Cooperrider, D. L. & Srivastva, S. (1987). *Appriciative Inquiry in Organizational Life*. *Organizational Change and Development*, 1, (pp. 129-169). (40 sider)

Cunningham, G. & Mathie, A. (2003). *From Clients to Citizens: Asset-Based Community Development as a Strategy for Community-Driven Development*. *Development in practice* 13 (5), (pp.474-486). (13 sider)

Dahl, K. & Juhl, A. G. (2009). *Den professionelle proceskonsulent*. København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 6. (44 sider)

Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. Indiana: Kappa Delta Pi. Kapitel 3. (30 sider)

Diacon, D. & Guimarães, S. (2003). *Agents Rather than Patients - Realising the Potential for Asset-based Community Development*. BSHF : UK. (44 sider)

Gadamer, H. (2004). *Sandhed og Metode – Grundtræk af en filosofisk hermeneutik*. (transl. Arne Jørgensen) Århus: Systime A/S. Anden del, kapitel 2. (194 sider)

Gubrium, J. F. & Holstein, J. A. (2012). *Handbook of Research Methods*. Pdf fil fra SAGE research methods. Kapitel 4. (28 sider)

Hauch, I. (2010). Socialrådgiverens rolle og respekt for klientens integritet. Etisk Råd i Dansk Socialrådgiverforening. Hentet ned den 22. maj 2013 kl 12.30. <http://www.socialrdg.dk/default.aspx?id=3796>

Hegel, G. W. F. (2005). *Åndens Fænomenologi*. Denmark: Gyldendal. Indledning og del A og B. (105 sider)

Hollway, W. (1991). *Work Psychology and Organizational Behaviour*. London: Sage Publications. Kapitel 5. (20 sider)

Honneth, A. (2003). *Behovet for anerkendelse*. København K: Hans Reitzels Forlag. (166 sider)

Honneth, A. (2006). *Kamp om anerkendelse*. København K: Hans Reitzels Forlag. (246 sider)

Husserl, E. (1931). Phenomenology and Anthropology. In Sheehan, T. & Palmer, R. E., *Psychological and Transcendental Phenomenology and the Confrontation with Heidegger* (pp. 485-500). London: Kluwer Academic Publishers. (16 sider)

Jahoda, M. (1982). *Employment and Unemployment: a social-psychological analysis*. Cambridge: University Press. (112 sider)

Jensen, S. Q. (2002). *De Vilde Unge i Aalborg Øst*. Aalborg Øst: Aalborg Universitetsforlag. (125 sider)

Jørgensen, C. M., Paldam, A. & Søgaard, S. (2008). *ABCD i praksis - Ressourceaf-dækning og beboerinvolvering i projekt Byen i Balance*. København: Velfærdsminis-teriet. (43 sider)

Kelle, U. (2006). Combining qualitative and quantitative methods in research practice: Purposes and advantages. *Qualitative research in psychology*, 3(4), (pp. 293 -311). (18 sider)

Kolb, D. A. (2000). Den erfaringsbaserede læringsproces. I: Illeris, K. (red.). *Tekster om Læring*. Roskilde: Forlaget Samfundslitteratur. (pp. 47-66). (19 sider)

Kretzmann, J. P. & McKnight, J. L. (1993). *Building Communities From the Inside Out: a Path Toward Finding and Mobilizing a Community's Assets*. Evanston: North Western University. (376 sider)

Kretzmann, J. P. & McKnight, J. L. (2005). *Discovering Community Power: A Guide to Mobilizing Local Assets and Your Organisation's Capacity*. Evanston: North Western University. (34 sider)

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *InterView. Introduktion til et håndværk* (2nd ed.) København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 6, 7, 9, 12 og 15. (103 sider)

Langdrige, D. (2007). *Phenomenological Psychology – Theory, Research and Method*. Edinburgh Gate: Pearson Education Limited. Kapitel 2, 3, 4, 5 og 7. (94 sider)

Lewin, K. (1946). Action research and minority problems. *Journal of Social Issues*, 2(4), pp. 34-46. (13 sider)

Liste over særligt udsatte boligområder (2012). Udarbejdet af Ministeriet for by, bolig og landdistrikter.

http://mbbl.dk/sites/mbbl.omega.oitudv.dk/files/dokumenter/Almbo/liste_over_saelrigt_udsatte_boligomraader_pr_1_okt_2012.pdf (4 sider)

Mead, G. H. (1934). *Mind, Self, and Society*. Chicago: The University of Chicago Press. Kapitel 3. (87 sider)

Olsen, E. R. (2005). *Respektløs behandling*. Jyllands-Posten Indland, den 19. november 2005. Hentet ned den 27. maj 2013 kl 10.15.
<http://jyllands-posten.dk/indland/kbh/ECE3819281/respektloes-behandling/>

Piaget, J. (1970). *Genetic Epistemology*. N.Y., London: Columbia University Press. Kapitel 1. (20 sider)

Rubin, A. & Babbie, E. (2010). *Essential Research Methods for Social Work*. Belmont: Brooks/Cole. Kapitel 6. (20 sider)

Schein, E. H. (2009). *Helping – How to offer, give and receive help*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc. Kapitel 3-7. (98 sider)

Schibbye, A. L. (2010). *Relationer*. København: Akademisk Forlag. Kapitel 1-3. (100 sider)

Skjøtt-Larsen, J. (2008). Aalborg Øst - En social og symbolsk profil. *Sociologisk Arbejdsrapport, 2008* (24), (pp. 1-28). (28 sider)

Stern, D. N. (2000). *Spædbarnets interpersonelle verden*. København: Hans Reitzels Forlag. Første del. (35 sider)

Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (2010). Samtalen som forskningsmetode. In Tanggaard, L. & Brinkmann, S., *Kvalitative metoder* (pp. 29-54). København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 1. (25 sider)

Yalom, I. D. (2009). *Terapiens essens* (2nd.ed.). (transl. Ole Thornbye). København: Hans Reitzels Forlag. Kapitel 3-6. (18 sider)

Zahavi, D. (2003). *Fænomenologi*. Frederiksberg: Roskilde Universitets Forlag. (110 sider)

Bilagsoversigt

Alle bilag befinder sig på en cd-rom siddende bagerst i denne opgave.

Bilag 1: Interview 1

Bilag 2: Interview 2

Bilag 3: Interview 3

Bilag 4: Interview 4

Bilag 5: Interviewguide til beboerne

Bilag 6: Interviewguide til projektmedarbejderne

Bilag 7: Samtykkeerklæring til informanterne

Underskrevne samtykkeerklæringer befinder sig hos undertegnede og hvis ønsket fremvist, kan jeg blot kontaktes.